

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Přípravná oddělení dětského pěveckého sboru Ondrášek,
hlasová výchova a metodika repertoáru**

Eliška Horáková

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Přípravná oddělení dětského pěveckého sboru Ondrášek, hlasová výchova a metodika repertoáru“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci dne 18. 6. 2024

.....

Eliška Horáková

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat svému vedoucímu diplomové práce panu doc. PaedDr. Pavlovi Režnému, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a nesmírnou trpělivost. Zvláštní poděkování patří Michaele Kufové, Marku Čípovi a Josefu Zajíčkovi za jejich přínosné informace, které mi poskytli při vypracování této diplomové práce. Děkuji také všem respondentům, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření. A především bych chtěla vyjádřit nesmírný dík své rodině a blízkým za jejich neustálou podporu během mých studií.

Anotace

Jméno a příjmení:	Eliška Horáková
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Pavel Režný, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Přípravná oddělení dětského pěveckého sboru Ondrášek, hlasová výchova a metodika repertoáru
Název v angličtině:	The preparatory departments of the Ondrášek Children's Choir, vocal training, and repertoire methodology
Zvolený typ práce:	Výzkumná práce
Anotace práce:	Diplomová práce je zaměřena na činnost dětského pěveckého sboru Ondrášek ZUŠ Nový Jičín. Práce poskytuje ucelený přehled o chodu sboru, klíčových aspektech výcviku mladých zpěváků a výběru repertoáru. Empirická část práce zkoumá vliv dětského pěveckého sboru Ondrášek na jeho bývalé členy prostřednictvím dotazníkové šetření.
Klíčová slova:	dětský pěvecký sbor Ondrášek, hlasová výchova, Josef Zajíček, metodika repertoáru, Nový Jičín, Václav Ptáček, vliv sboru, zpěv
Anotace v angličtině:	The thesis focuses on the activities of the children's choir Ondrášek at the Elementary Art School in Nový Jičín. The thesis provides a comprehensive overview of the choir's operation, key aspects of training young singers, and repertoire selection. The empirical part of the thesis examines the impact of the children's choir Ondrášek on its former members through a questionnaire survey.
Klíčová slova v angličtině:	choir impact, Josef Zajíček, Nový Jičín, Ondrášek Children's Choir, repertoire methodology, singing, Václav Ptáček, voice education

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Obrázky Příloha č. 2: Rozhovor s Josefem Zajíčkem Příloha č. 3: Ocenění Příloha č. 4: Dotazník pro bývalé členy dětského pěveckého sboru Ondrášek
Rozsah práce:	93 stran + přílohy
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

Úvod.....	8
1 Historie a vliv pěveckých sborů.....	10
1.1 Vývoj pěveckých sborů.....	10
1.2 Pozitivní vliv pěveckých sborů.....	11
2 Dětský pěvecký sbor Ondrášek.....	14
2.1 Historie sboru.....	15
2.2 Osobnosti spjaté se sborem.....	16
2.2.1 Václav Ptáček.....	16
2.2.2 Josef Zajíček.....	18
2.3 Současné vedení sboru.....	21
3 Přípravná oddělení dětského pěveckého sboru Ondrášek.....	25
3.1 Hrášek.....	26
3.2 Rarášek.....	26
3.3 Kulihrášek.....	27
4 Přijímání nových zpěváků do sboru.....	29
4.1 Talentové zkoušky.....	29
4.2 Průběh talentových zkoušek.....	29
5 Hlasová výchova.....	32
5.1 Hlasová výchova – vysvětlení pojmu.....	32
5.2 Složky hlasové výchovy.....	33
5.2.1 Držení těla.....	33
5.2.2 Dýchání.....	33
5.2.3 Tvoření tónu.....	34
5.2.4 Rozšiřování hlasového rozsahu.....	36
5.2.5 Artikulace.....	36
5.2.6 Rozezpívání (hlasová cvičení).....	37
5.2.7 Hlasová hygiena u dětí.....	38
5.2.8 Hlasová výchova u přípravných oddělení dětského pěveckého sboru Ondrášek.....	39
6 Vokálně intonační činnosti.....	41
6.1 Vokální imitace (nápodoba).....	41
6.2 Vokální intonace.....	41
6.2.1 Vymezení pojmu intonace.....	41
6.2.2 Intonační metody.....	42
6.2.3 Intonační metody v DPS Ondrášek.....	42
7 Hudebnost.....	44

7.1	Vývoj hudebnosti v ČR.....	44
7.2	Rozvoj dětské hudebnosti v DPS Ondrášek.....	46
8	Školní vzdělávací program ZUŠ Nový Jičín	47
9	Repertoár	51
9.1	Lidové písně.....	51
9.2	Skladatelé, kteří psali pro sbor.....	52
9.3	Současný repertoár přípravných oddělení.....	55
10	Metodika repertoáru.....	58
10.1	Výběr skladeb	58
10.2	Metodika nácviiku repertoáru	59
11	Vystoupení sboru.....	62
11.1	Příprava na koncert	62
11.1.1	Práce s trémou	62
11.1.2	Organizace přípravy před koncertem	63
11.2	Koncertní oděv.....	63
11.3	Průběh koncertu	64
12	Úvod výzkumné části.....	66
13	Cíle výzkumné části.....	67
14	Předpoklady výzkumné části.....	68
15	Metody výzkumné části.....	69
16	Vyhodnocení výsledků výzkumu.....	71
17	Porovnání předpokladů s výsledky výzkumu	90
18	Celkové zhodnocení výzkumu	92
	Závěr.....	93
	Seznam použité literatury.....	94
	Seznam použitých zkratk.....	98
	Seznam obrázků	99
	Seznam grafů	100
	Seznam tabulek.....	101
	Seznam příloh	102
	Přílohy	103

Úvod

Jako dlouholetá členka dětského pěveckého sboru (dále jen DPS) Ondrášek v Novém Jičíně jsem se rozhodla věnovat svou diplomovou práci tématu, které je mi velmi blízké. Ondrášek je pro mě místem, kde jsem strávila mnoho krásných chvil a také organizací, která mě formovala nejen po hudební, ale i po osobnostní stránce.

Diplomová práce má dvě části – teoretickou a empirickou. Teoretická část je rozdělena do 11 kapitol. První kapitola poskytuje pohled na historický vývoj a pozitivní vliv pěveckých sborů. Druhá kapitola se věnuje pěveckému sboru Ondrášek, jeho historii, osobnostem spojeným se sborem, jako jsou Václav Ptáček a Josef Zajíček, a současným sbormistrům. Třetí kapitola se zaměřuje na přípravná oddělení DPS Ondrášek: Hrášek, Rarášek a Kulihrášek. Čtvrtá kapitola se věnuje procesu přijímání nových zpěváků do řad Ondrášku, a to konkrétním průběhem talentových zkoušek.

Následující kapitoly se soustředí na práci se sborem, především na hlasovou výchovu a další základní pěvecké dovednosti nezbytné pro sborový zpěv, jako jsou intonace a hudebnost. Dále se diplomová práce zabývá repertoárem sboru, jeho výběrem a skladbami, které byly pro sbor speciálně komponovány. Posledním bodem teoretické části je metodika výběru a nácvičku repertoáru a příprava sboru na koncertní vystoupení.

Empirická část se zaměřuje na kvantitativní výzkum metodou dotazníkového šetření. Tento výzkum cílí na bývalé členy sboru Ondrášek a zkoumá vliv členství na jejich osobní a profesní život i sociální vazby.

Cílem této diplomové práce je přinést komplexní pohled na význam a přínos dětského pěveckého sboru Ondrášek pro jeho členy, aby bylo možné zhodnotit vliv členství na jejich osobní a profesní život, sociální vazby a celkovou prospěšnost členství ve sboru Ondrášek. Tento výzkum může přispět k hlubšímu pochopení role, kterou může mít sborová činnost v životě mladých lidí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Historie a vliv pěveckých sborů

„Sbor – slovo fungující v hudebním názvosloví zejména jako označení větších pěveckých kolektivů, které zajišťují provádění vokálních děl typu tzv. sborové tvorby, jakož i zpěv sborových partií v dílech vokálně instrumentálního a hudebně dramatického charakteru“ (Macek, 1997, s. 810).

Pěvecké sbory mohou být dětské, ženské, mužské a smíšené. Dětské sbory obvykle zahrnují chlapce i děvčata, ale existují také sbory výhradně chlapecké nebo dívčí, zejména kvůli mutaci hlasu, kterou chlapci procházejí během dospívání. Při sborovém zpívání by u chlapců mohlo dojít k poškození hlasu, proto je důležité, aby přečkali období mutace a poté mohou být opět zařazeni do sboru (Fedor, Vrchotová-Pátová, 1969).

1.1 Vývoj pěveckých sborů

Sborový projev vznikl již v primárních etnických i v mnoha starověkých kulturách. Sbory měly klíčovou roli v církvi, kde zajišťovaly zprvu jednohlasý liturgický zpěv. Již římská papežská měla u dvora svůj vlastní profesionální sbor, který nesl název *schola cantorum*. Ve 13. a 14. století působila v českém prostředí speciální tělesa jako *mansionáři*, *bonifanti* (dětské zpěváci), *choralisté* a *žaltáři*. V tomto období se jednalo výhradně o mužské pěvecké sbory. Ženský sborový zpěv byl uplatňován pouze v komunitě jeptišek. Ve 12. století začala vznikat první laická pěvecká tělesa a od 16. století se postupně začal uplatňovat vícehlasý zpěv. Postupem času si sborová tělesa kromě církevních institucí našla své místo v opeře, kde reprezentovala lid. První ženské sbory působily od 18. století na benátských dívčích konzervatořích (Macek, 1997).

V 18. a 19. století se sbory a jejich vokální projev staly reprezentanty rodících se ideologií měšťanstva, národa a občanské společnosti (např. během francouzské revoluce v Paříži vystupovaly sbory čítající až 2400 zpěváků). Zakládání sborových těles bylo ovlivněno především jejich schopností spojovat lidi, například sympatizanty politických stran nebo stejné profese a také sloužily jako zdroj zábavy. Postupem času se sborová tělesa různě přeměňovala a vyvíjela. Na přelomu 17. a 18. století se v Anglii uskutečňovaly první velké sborové festivaly. Ve Francii se rozvíjely především smíšené sbory a byly zde zakládány školy pro výcvik sborového zpěvu. V druhé polovině 19. století se ve větším počtu rozvíjely i sbory ženské. Tyto sbory byly spíše rázu amatérského či poloprofesionálního. Profesionální

sbory působily především při filharmoniiích, operách nebo operetách. Zakládány byly sbory školské, posléze i dětské (Macek, 1997).

V českých zemích se od 18. století rozvíjely pěvecké kroužky, nejprve německé a poté české, převážně ve formě pěveckých kvartet či početnějších skupin. Na přelomu 19. a 20. století rostly požadavky na zlepšení umělecké úrovně sborového zpěvu v pěveckých spolcích. F. Vach prosazoval vyšší vzdělanost zpěváků a systematické zakládání hudebních škol. Zásadní reformu amatérského zpěvu inicioval Vach založením Pěveckého sdružení moravských učitelů v roce 1903 v Kroměříži. Podle jejich vzoru se v meziválečném období formovala další regionální učitelská pěvecká tělesa. Od přelomu 20. a 30. let se začala rozvíjet péče o mladé zpěváky, zakládaly se dětské pěvecké školy a kvalitní dětské sbory, (např. Jistebničtí zpěváčci vedeni F. Lýskem). Po roce 1945 došlo k rozmachu sborového zpěvu. Vznikaly kvalitní dětské sbory jako např. Brněnský dětský sbor F. Lýska, liberecký Severáček (1958), brněnská Kantiléna (1956) a Bambini di Praga (1973). Mnoho kvalitních sborů vznikalo také ve školském prostředí. Po druhé světové válce došlo k útlumu tradičních těles spolkového typu a k rozmachu umělecky náročnějších sborů, z nichž některé dosahují poloprofesionálního či profesionálního statutu (Macek, 1997).

V České republice je v současné době mnoho renomovaných dětských pěveckých sborů, které zároveň disponují svými vlastními přípravnými odděleními například Kühnův dětský sbor, Kantiléna, Motýli Šumperk, Permoník Choir Karviná, Královehradecký dětský sbor Jitro, Severáček – Liberecký dětský sbor ZUŠ, nebo také Ondrášek Novojičinský sbor ZUŠ a mnoho dalších. Tyto sbory jsou známé svými vysokými uměleckými standardy a úspěchy nejen v České republice, ale i v zahraničí. Přípravná oddělení těchto sborů bývají organizována do věkových kategorií a nabízejí mladým zpěvákům možnost kvalitní hudební výchovy a rozvoje jejich pěveckých schopností.

1.2 Pozitivní vliv pěveckých sborů

Sborový zpěv má hned několik blahodárných účinků jak na zdraví, tak na celkovou tělesnou kondici jedince, což bylo dokázáno v několika výzkumech. Při zpěvu dochází k vyplavování endorfinu, díky němuž se snižuje hladina kortizolu, což vede ke snížení stresu. Zpívání dále může přispívat k posílení imunity, jelikož pravidelným dýcháním se více okysličuje krev a zpěv může dále fungovat jako prevence proti plicním onemocněním. Prostřednictvím hudby se rozvíjí nejen kreativita, ale také mozek. *„Při zpěvu dochází k propojení několika center mozku, zvyšuje se citlivost sluchového analyzátoru, který se*

propojuje s centrem řeči a inervací hlasivek koordinuje výšku výsledného tónu.“ Tyto procesy navíc fungují mnohem intenzivněji při vícehlasém zpěvu než při sólovém zpěvu (NIPOS).

Výzkumy prokázaly, že členové ve sboru mají lepší a silnější sociální vazby než v běžné třídě. „*Dětsí sboristé vykazují lepší hodnocení vlastních schopností a dovedností, emoční stabilitu, optimismus a akceptaci druhých. Tyto charakteristiky mají zákonitě příznivý dopad na interpersonální vztahy*“ (NIPOS).

Ve své publikaci „*The Benefits of Singing for Children*“ se profesor Graham Welch z institutu vzdělávání na Univerzitě College v Londýně věnuje fyzickým, psychologickým, sociálním, hudebním a vzdělávacím výhodám zpívání.

Fyzické výhody zpívání souvisejí s funkcí dýchacího a srdečního systému. Zpívání je aerobní aktivitou, která je formou cvičení, které zlepšuje efektivitu kardiovaskulárního systému těla, s přidruženými výhodami pro celkové zdraví. Aerobní aktivita navíc bývá spojována s dlouhověkostí, snižováním stresu a obecným udržováním zdraví po celý život. Psychologické přínosy zpěvu zahrnují zlepšení mezilidské komunikace, jelikož zpěv zvyšuje schopnost komunikace s ostatními. Značná část populace využívá svůj hlas ve své profesi, např. učitelé, právníci, duchovní, telefonní prodejci, herci, zpěváci a podnikatelé. Zpívání posiluje základní hlasový aparát a zvyšuje jeho funkčnost. Sociální výhodou je možnost začlenění se do určité skupiny lidí. Zpívání s ostatními lidmi zlepšuje možnosti vytvářet empatické vztahy. Hudební výhody souvisejí s realizací našeho hudebního potenciálu. Zpěv zároveň podporuje rozvoj hudební paměti. Vzdělávací výhody souvisejí se zvyšováním znalostí, porozuměním světa kolem nás, jak v hudbě, tak skrze hudbu. Zpívání pravděpodobně zlepšuje kompetence ve vlastním jazyce, včetně zlepšení čtecích dovedností. Čtení textů a čtení not probíhá ve stejných částech mozku, které jsou zodpovědné za rozpoznávání a chápání symbolů (Welch, 2012).

V závěru publikace také můžeme pozorovat výsledky národního zpěvního programu *Sing Up*, který v letech 2007–2010 vyhodnocoval individuální zpěvní schopnosti u 11 388 dětí. Z něj vyplývá, že starší děti mají tendenci být ve zpěvu dovednější než mladší děti, takže je normální, že se pěvecké kompetence vyvíjí s věkem. Nicméně děti, které byly zapojené do programu *Sing Up*, tak nejenom že vyvíjely své pěvecké schopnosti s věkem, ale tyto děti byly ve svých zpěvních dovednostech v průměru o dva roky pokročilejší, ve srovnání se svými vrstevníky, kteří nebyli zapojeni do programu *Sing Up*. Nejmladší děti byly až o tři roky pokročilejší, což naznačuje, že pozitivní a podpůrná zkušenost je pravděpodobně ještě silnější, pokud jsou dětem poskytnuty vhodné zpěvní aktivity v prvních letech školní docházky (Welch, 2012).

Další zajímavé poznatky přinesl článek „*Choral flourishing: Parent and child perspectives on the benefits of participation in an excellent youth choir*“, v překladu „Rozkvět sborového zpěvu: Pohledy rodičů a dětí na výhody účasti v excelentním mládežnickém sboru“, pod vedením Margaret S. Barrett a Katie Zhukov v roce 2022. V rámci tohoto článku byl zkoumán vliv úspěšného pěveckého sboru *Gondwana Sydney Children's Choir* v Austrálii na jeho členy a jejich rodiče. Výzkum byl prováděn prostřednictvím rozhovorů s šesti rodiči a jejich dětmi ve věku 11–14 let v šesti měsíčním intervalu. Z rozhovorů vyplývá, že rodiče jsou hrdí na své děti, které se díky účasti v kvalitním sboru mohou nadále rozvíjet, mají možnost vystupovat na významných koncertních místech, prostřednictvím zpěvu a skladeb poznávat různé kultury a navíc se např. mohou naučit několik aboriginských jazyků. Děti samotné vnímají další skvělé příležitosti, které jim zpívání nabízí, včetně nahrávání různých rádiových reklam a profesionálních nahrávek, zpívání ukolébavek v osmi různých jazycích, což je pro některé velmi obohacující zážitek (Barrett & Zhukov, 2022).

Z tohoto výzkumu vyplývá, že účast v pěveckém sboru má pozitivní dopad na děti i jejich rodiče. Ukázalo se, že i když děti dosahují skvělých výkonů, tak nezapomínají na radost, přátelství a smysl pro to, co dělají. Tato pozitivní zkušenost se zpíváním v kvalitním sboru může vést k celoživotnímu vztahu k hudbě. Nicméně je nutné, aby mladým talentovaným zpěvákům byla poskytnuta odborná výuka ve vstřícném prostředí, které podporuje zábavné a zajímavé učení zpěvu, aniž by se však snižovaly vysoké standardy (Barrett & Zhukov, 2022).

2 Dětský pěvecký sbor Ondrášek

Dětský pěvecký sbor Ondrášek má své pevné místo od roku 1967 v Novém Jičíně, kdy byl založen profesorem Václavem Ptáčkem. Ondrášek má v současnosti za sebou 57 let své existence, během níž prošly sborem stovky dětí. Ondrášek Novojičínský sbor ZUŠ se skládá z pěti samostatných oddělení – Hrášek, Rarášek, Kulihrášek, Ondrášek a Komorní sbor. Sbor každoročně pořádá desítky koncertů, účastní se mezinárodních pěveckých soutěží a festivalů.

Za své výkony na soutěžích si DPS Ondrášek získává vysoké bodové ohodnocení a odnáší si mnoho ocenění. Za zmínku stojí ocenění „Sbor roku“ z roku 2008. V prosinci roku 2023 se podle organizace „Interkultur“, která každoročně vydává žebříček 1000 nejlepších pěveckých sborů z celého světa na základě účasti na pěveckých soutěžích, pořádaných touto organizací, se pěvecký sbor Ondrášek umístil na krásném 97. místě mezi nejlepšími sbory světa a obsadil 1. místo mezi českými sbory¹.

Sbor klade velký důraz na hudebně – estetickou výchovu dětí a rovněž na správnou hlasovou výchovu. Děti jsou vedeni ke kladnému vztahu k hudbě již od útlého věku. Ve sboru se nepracuje pouze s hlasovým projevem, ale v širším pojetí by se dalo říci, že děti jsou vedeni k správnému držení těla a dýchání, k tanci, vystupování na jevišti, budování vztahů mezi vrstevníky a celkově k pozitivnímu požitku z hudby. Pro děti jsou každoročně pořádány jarní a letní soustředění, kde se usilovně pracuje na novém repertoáru, který je z velké části zaměřen na lidovou, duchovní a současnou tvorbu.

Význam sboru zdaleka přesahuje hranice Novojičínska. Díky různým vystoupením prezentuje pěvecký sbor Ondrášek společně se všemi přípravnými odděleními krásu hudby po celé České republice, ale také v zahraničí, kde zároveň šíří naši hudební kulturu. DPS Ondrášek měl možnost během svého působení zazpívat v Severní Americe, Číně, Japonsku, Jihoafrické republice a ve spoustě evropských zemích.

¹ Viz: <https://www.interkultur.com/world-rankings/ranking/show/Lists/top-1000/>

2.1 Historie sboru

V Novém Jičíně působil znamenitý „Pavlíkův dětský sbor“², avšak po odchodu dirigenta se nenašel nikdo vhodný, kdo by jeho dirigentskou činnost převzal. Tato situace nedala spát tehdejšímu uměleckému vedení pěveckého sboru „Ondráš“ – Ervínu Bártkovi a prof. Václavu Ptáčkovi. Rozhodli se proto rozeslat zvací dopisy do pěveckého kroužku žákům 1. až 4. tříd všech základních škol v Novém Jičíně. Zájem o sborový zpěv byl veliký. Přihlásilo se přes 140 dětí, ze kterých bylo nakonec vybráno 80 dívek a chlapců. V polovině dubna roku 1967 začal svou činnost nově založený pěvecký sbor „Ondrášek“. Sbor byl pojmenován po hrdinovi valašského lidu Ondrášovi z Janovic. Zkoušky sboru probíhaly jednou týdně ve Stálé divadelní scéně v Novém Jičíně, pod vedením prof. Václava Ptáčka za výpomoci A. Hořínkové a E. Jiříčkové, členek pěveckého sboru Ondráš. První veřejné vystoupení sboru se konalo při příležitosti Mezinárodního dne dětí (Kronika Ondrášku 1967–1972).

Založení sboru předcházela událost z listopadu roku 1966, kdy se parta hudebních nadšenců – sbormistrů vracela z festivalu vokální tvorby v Jihlavě. Během cesty domů brněnským rychlíkem sdíleli své nadšení z vystoupení pěveckého sboru Severáček, což vedlo k nápadu, založit obdobné dětské sbory v místě svého bydliště i s mnoha mladými zpěváky v pěveckých přípravkách. Za tři měsíce vznikl Přerováček pod vedením profesora Švagery a v Novém Jičíně byl založen Ondrášek, který měl sloužit jako líheň talentů pro smíšený pěvecký sbor Ondráš (Kronika Ondrášku 1967–1972).

Koncepce sboru spočívala ve výchově nových zpěváků pro pěvecký sbor Ondráš, kteří postupně procházeli třemi pěveckými sbory. Sbor se skládal z přípravného oddělení Sluníčko, kde se začínalo s výukou zpěvu od tříletých dětí, (toto oddělení zahrnovalo 80 dětí ze sedmi mateřských škol v Novém Jičíně) a z přípravného sboru Ondrášek (založen r. 1970), který byl určen pro děti mladšího školního věku (Kronika Ondrášku 1967–1972).

Úplně první vystoupení absolvoval Ondrášek 6. listopadu 1967, společně s pěveckým sborem Ondráš, při oslavách 50. výročí VŘSR. Sbor si postupně získával sympatie a uznání publika a v březnu 1968 dostal pozvánku k první nahrávce v Československém rozhlasu v Ostravě. Téhož roku se Ondrášek zúčastnil okresní soutěže dětských pěveckých sborů

² Pavlíkův dětský sbor působil v letech 1945 – 1951 pod vedením Ludvíka Pavlíka.

a obsadil 1. místo, s postupem do krajského kola, kde získal úctyhodné 2. místo. První zahraniční zájezd se konal v roce 1968 v polském Těšíně. Po skoro dvouletém fungování sboru, se 11. prosince 1968 konal úplně první, samostatný, celovečerní koncert DPS Ondrášek při příležitosti výročí 50 let od založení ČSR (Schwarz, 1982).

Historii Ondrášku ve své bakalářské práci podrobně zmapovala Michaela Mrštíková (nyní Kufová).

V průběhu let se vyvíjel i symbol DPS Ondrášek. V současné podobě je logo Ondrášku složeno z trojice barev – tmavě modré, červené a bílé, což odkazuje na Národní barvy České republiky. V samotném středu loga jsou vyobrazeni dva ptáci s rozevřenými zobáky. Tato symbolika má dvojí význam. Zaprvé, odkazuje na zakladatele sboru, který nesl jméno Ptáček, a zadruhé, ptáci jsou často spojováni se zpěvem. Okolo nich je umístěn nápis „Ondrášek“ (s osminovou notou v písmenu „O“) a „Nový Jičín“. Toto logo je jednoduché, výstižné a ideálně charakterizuje pěvecký sbor Ondrášek (viz obrázek č. 4).

2.2 Osobnosti spjaté se sborem

2.2.1 Václav Ptáček

Václav Ptáček (viz obrázek č. 5), byl vynikající hudebník, klavírista, sbormistr, zakladatel pěveckého sboru Ondrášek, dirigent smíšeného sboru Ondráš, středoškolský pedagog, skladatel a čestný občan města Nového Jičína (Chobot, 2020). Ptáček za svůj život získal hned několik ocenění. V roce 1972 Stříbrný odznak Unie českých pěveckých sborů za dlouholetou práci v oblasti pěveckých sborů. V roce 1987 Zlatý odznak Unie českých pěveckých sborů za zásluhy o sborový zpěv (Kronika Ondrášku, 1998–2002). V roce 2000 Cenu Františka Lýska, která bývá každoročně udělována jednotlivcům za jejich sbormistrovskou činnost v oblasti dětských pěveckých sborů (České sbory.cz).

Václav Ptáček se narodil 8. září 1930 v Novém Jičíně do hudebně založené rodiny. Spolu se svými dvěma sourozenci, sestrou Ludmilou a bratrem Jiřím, vyrůstal v prostředí, kde byli již od dětství vedeni k hudbě. Jejich rodiče byli členy kostelního sboru, navštěvovali různé koncerty v Novém Jičíně a otec hrál amatérsky na housle a harmonium (Heraltová, 2014).

Ptáčkův život byl negativně ovlivněn z politických důvodů, které ho provázeli až do roku 1990. V roce 1948 málem nesměl splnit maturitní zkoušku na místním Gymnáziu v Novém Jičíně. I přes všechny problémy spojené s tehdejším politickým režimem, Ptáček úspěšně dokončil dvě vysoké školy.³ V letech 1949–1952 studoval na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně⁴ obor Český jazyk – Hudební výchova. Od roku 1964–1969 studoval na Filosofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci – obor Hudební výchova – klavír a sólový zpěv (Chobot, 2020). Ptáček byl během vysokoškolského studia v Brně žákem významného českého sbormistra a hudebního pedagoga Františka Lýska a v letech 1949–1952 působil jako klavírista a asistent v Lýskově dětském pěveckém sboru v Brně (Galerie osobností, 2014).

Václav Ptáček dále působil jako korepetitor a zástupce sbormistra Ervína Bártka v pěveckém sboru Ondráš v letech 1954–1967. Společně se snažili o vytvoření profesionálního pěveckého seskupení, které bude uznáváno doma, tak i v zahraničí (Chobot, 2011).

Výraznou životní událostí Václava Ptáčka bylo založení dětského pěveckého sboru Ondrášek v roce 1967. Schwarz (1982) ve své publikaci k výročí 15 let od založení Ondrášku zmiňuje: *„Na okresní přehlídce dětských pěveckých sborů v roce 1970 byl Ondrášek hodnocen již jako sbor, který přes nedlouhé trvání patří k vyspělým sborům okresu a který má nejlepší ambice zařadit se v příštích letech mezi špičkové sbory.“*

Ptáček díky svému zapálení a neúnavné práci s dětmi vytvořil na Moravě kvalitní pěvecké těleso. Sbor pod jeho vedením rozkvétal až do roku 1992, kdy vedení převzal nový umělecký vedoucí Josef Zajíček.

Pan Václav Ptáček zemřel po těžké nemoci dne 18. listopadu 2011 ve věku 81 let. Jeho celý život byl zasvěcen hudbě, zpěvu, rozvoji hudebnosti a pěvecké kultury u dětí (Chobot, 2011). Ptáček zůstal v komponování skladeb aktivní až do konce svého života. Jeho poslední skladba, kterou složil těsně před svou smrtí nazvaná *„Pater Noster“*, napsaná na text modlitby Otče náš, zazněla poprvé právě na pohřbu Václava Ptáčka (Mrštíková, 2017).

³ Reportér Ivan Pavelek v rozhovoru s Václavem Ptáčkem zmiňuje, že Ptáček nesměl vůbec nastoupit na vysokou školu. Později mu to bylo umožněno, ale pouze pod podmínkou, že se bude jednat o Pedagogickou fakultu.

⁴ Tehdejší Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Brně (1960 – 1990).

2.2.2 Josef Zajíček

Josef Zajíček (viz obrázek č. 6) – skvělý hudebník, pedagog, sbormistr, skladatel a hornista, narozen dne 20. 7. 1961 v Novém Jičíně. Jeho život byl a je úzce spjat s hudbou, které zasvětil velkou část svého života, a to nejen jako sbormistr a umělecký vedoucí pěveckého sboru Ondrášek, ale i dalších pěveckých a orchestrálních seskupení. Držitel Ceny Františka Lýska z roku 2004 a úspěšný sbormistr, pod jehož vedením DPS Ondrášek získal nesčetný počet ocenění jak doma, tak i v zahraničí.

Zajíček pochází z rodiny Šimíčků, kteří byli váženými amatérskými herci v Novém Jičíně. U Zajíčků doma se také hodně zpívalo, což zapříčinilo, že Josef Zajíček měl úzký vztah k hudbě již od útlého mládí. Ve čtyřech letech začal zpívat na svatbách a následně v kostele. V deseti letech byl doporučen do dětského pěveckého sboru Ondrášek, pod vedením Václava Ptáčka, kde již po šesti měsících dostával první sóla. Ve dvanácti letech dokonce zvítězil v celorepublikové pěvecké soutěži (Kronika Ondrášku, 1998–2002).

Po skončení základní školy nastoupil Zajíček na Vojenskou konzervatoř v Roudnici nad Labem (1976–1980), obor lesní roh a harfa. V Roudnici nad Labem zároveň potkal svou současnou ženu Alenu, se kterou má 5 dětí. Zajíček dále studoval zpěv na Lidové konzervatoři a Státní konzervatoři v Praze. Ve 26 letech měl skvělou pěveckou kariéru, kterou však musel ukončit kvůli hlasovým problémům. Po skončení osmileté vojenské služby se společně s manželkou přestěhoval do rodného Suchdolu nad Odrou a z Pražské konzervatoře přešel na Brněnskou konzervatoř, kde pod vedením Anny Hanusové v letech 1988–1991 pracoval na rekonvalescenci svého hlasu (Mrštíková, 2017).

Po návratu na Severní Moravu začal Zajíček pracovat jako učitel v Novojičínské základní umělecké škole. Tam se setkal s Václavem Ptáčkem, který ho přemlouval, aby převzal vedení DPS Ondrášek a všech jeho přípravných sborů. Ptáček i po prodělaném infarktu vedl sbor až do jeho 25tiletého výročí, které se konalo v roce 1992 (Kronika Ondrášku, 1998–2002).

Josef Zajíček se ujal sbormistrovské činnosti po Václavu Ptáčkovi v roce 1992. Tak jako s každým sbormistrem, tak i s Josefem Zajíčkem přišla nová etapa sboru. Zajíček měl však oproti Ptáčkovi tu výhodu, že přebíral sbor vysoké úrovně, a především ve svobodné době, která umožňovala více možností. To se projevovalo ve svobodné volbě repertoáru, možnosti vycestovat kamkoliv do zahraničí a zúčastnit se jakékoliv pěvecké soutěže. Do repertoáru začal Zajíček začleňovat písně s duchovní tematikou, což do roku

1990 nebylo vůbec možné. Kromě svých uměleckých dovedností se Zajíček osvědčil i jako schopný manažer sboru, což se projevilo v následujících letech (Chobot, 2018).

Počet ocenění, která Ondrášek během let získal, je nespočetný, zmiňme významné zahraniční úspěchy sboru pod vedením Josefa Zajíčka. První velký úspěch přišel v roce 1995 na mezinárodní soutěži „Quida z Arezza“ v Itálii, odkud si Ondrášek přivezl cenu Grand Prix. Během pobytu v Itálii Ondrášci zároveň zavítali do Vatikánu, kde byli přijati papežem Janem Pavlem II. Celý tento zájezd byl považován jako „týden zázraků“. V roce 1996 se Ondrášek vydal na další prestižní soutěž, tentokrát do anglického Llangollenu, kde opět zvítězil. Tento festival byl jedním z největších na světě a přihlížel jemu tehdejší princ Charles⁵ (Mrščíková, 2017). V roce 1998 se Ondrášek vydal na koncertní turné po Japonsku, během kteréhož měli Ondrášci možnost třikrát koncertovat ve vyprodaných halách pro 2500 diváků. Rok 2000 představoval další úspěšné turné, tentokrát po Jihoafrické republice (Chobot, 2018).

V roce 2012 se Komorní sbor vydal na pěveckou soutěž do Číny, kde si vyzpíval dvě platinové medaile. Velké zájezdové turné sboru se konalo i v roce 2014, kdy se Ondrášek historicky poprvé vydal na dva týdny do Severní Ameriky. Sbor během svého pobytu procestoval velkou část východní pobřeží USA, od Miami, Philadelphie, Washingtonu D. C. až po New York. Soutěž, „Serenade Choral Festival Washington D. C., 2014“, které se Ondrášci zúčastnili, byla opět úspěšná a Ondrášek získal 1. místo. Dvě zlatá pásma si vyzpíval Ondrášek i v roce 2018, kdy zamířil na pěveckou soutěž „Tokyo International Choir Competition“ do Japonska.

Úspěchy sboru se neomezovaly jen na zahraniční úspěchy. Ondrášek se aktivně zapojoval do mnoha soutěží, festivalů a kulturních událostí i v České republice. Významným okamžikem byly koncerty, které sbor připravil k oslavě 50. výročí svého založení, konané 7. a 8. května v roce 2017 pod vedením J. Zajíčka. Jak uvádí Bátor (2017) na pódiu se sešlo celkem 250 dětí z Ondrášku a dalších pěveckých sborů, jako jsou Motýli Šumperk, Medvíďata Český Krumlov, Kvítek Dačice a Chlapi SDS Sušice, spolu s desítkami členů Janáčkovy filharmonie Ostrava pod taktovkou Jakuba Kleckera a sólistkou Evou Dřízgovou-Jirušovou, přichystali mši s názvem *The Armed Man* (Ozbrojený muž) od Karla Jenkinse. Oslavy Ondrášku byly tímto zároveň spojené s výročím osvobození Československa, a ohlasy po koncertech byly velmi příznivé, jak zmínil i ve své recenzi M. Bátor.

⁵ V současné době král Spojeného království Karel III.

Kromě sbormistrovství Zajíček zároveň vyučoval estetickou výchovu na Gymnáziu v Novém Jičíně (2005–2012), kde se zároveň zasloužil o vznik studentského pěveckého sboru Puellae et Pueri. Dále učil na Střední pedagogické škole sv. Anežky České v Odrách (2012–2021), předměty hudební výchova a sborový zpěv. Zde také vedl dívčí sbor DATIO (Svatováclavský hudební festival, 2023).

Pomyslným ukončením sbormistrovské éry Josefa Zajíčka byl zájezd Ondrášku do Itálie v září roku 2023. Sbor ve složení Ondrášku – koncertního a Komorního sboru měl možnost zpívat ve Florencii, Římě a v Assisi. Hlavním cílem cesty však byla návštěva Vatikánu, kde se Ondrášek sešel s papežem Františkem a zároveň zazpíval na slavnosti mši v Bazilice svatého Petra, která se konala 28. září, při příležitosti svátku sv. Václava. Sbornistr Josef Zajíček, který měl již na začátku své kariéry příležitost setkat se s papežem Janem Pavlem II., a to v roce 1995, (viz obrázek č. 7) toužil tuto významnou událost zopakovat i na konci své kariéry, což se mu vyplnilo. Během bohoslužby na vatikánském náměstí udělil papež František požehnání dětskému sboru Ondrášek před téměř dvaceti tisíci poutníky, což pro celý sbor a zejména pro pana Josefa Zajíčka představovalo nezapomenutelný okamžik a zážitek (viz obrázek č. 8).

Josef Zajíček vedl pěvecký sbor Ondrášek úctyhodných 32 let (1992–2024). Dne 6. ledna 2024 proběhl tradiční, v řadě již 28. novoroční koncert pěveckého sboru Ondrášek, během kteréhož proběhlo i slavnostní rozloučení se sbornistrem panem Josefem Zajíčkem. V průběhu koncertu vystoupila všechna přípravná oddělení – Hrášci, Rarášci, Kulihrášci, Ondrášek – koncertní sbor a Komorní sbor. Jako host vystoupil mužský kvartet NoTimers, skládající se z bývalých členů sboru. Ke konci koncertu zazněly písně jako „*Most z písní*“, která je mj. známá pod originálním názvem „*Bridge Over Troubled Water*“, jejíž český text upravil právě Zajíček, píseň „*Rozdávejme lásku*“ a „*Adeste fideles*“, které už roky patří mezi tradiční sborový repertoár. Posluchači a všichni zúčastnění věnovali Josefu Zajíčkovi zasloužený „standing ovation“.⁶ Zajíček zároveň představil nové sbornistry přípravných oddělení, kdy vedení Ondrášku – koncertního a Komorního sboru přebírá Boris Nykl (viz obrázek č. 9).

⁶ Standing ovation – z anglického překladu se jedná o potlesk ve stoje, který je uskutečňován publikem na konci mimořádných výkonů.

Zajíček již před několika lety v jednom z rozhovorů na téma, jak zvládá vedení Ondrášku včetně všech přípravných sborů, uvedl: „*Občas si kladu otázku, zda to vydržím dělat ještě dlouho. Jsem si ale jist, že v momentě, kdy s Ondráškem skončím, tak si řeknu, že to bylo nejkrásnější období mého života*“ (Kronika Ondrášku, 1998–2002).

Josef Zajíček nám zároveň poskytl rozhovor, kde jsme měli možnost se ho zeptat na pár otázek ohledně jeho dlouholeté funkce uměleckého vedoucího v Ondrášku (viz příloha č. 2).

2.3 Současné vedení sboru

Michaela Sedoníková

Michaela Sedoníková (1982), rozená Glogarová, byla členkou DPS Ondrášek již od dětských let. Jako skvělá sopranistka se brzy vypracovala mezi hlavní sólistky sboru a zpěvu se nadále věnovala i během studií na gymnáziu, kdy vykonávala funkci asistentky sbormistra Josefa Zajíčka. Po střední škole nastoupila na Univerzitu Palackého v Olomouci, kde studovala učitelství pro střední školy – obor hudební výchova a matematika. Studium úspěšně ukončila v roce 2006. Ve školním roce 2006/2007 vedla přípravné oddělení Rarášek a následující rok převzala vedení nejmladšího oddělení Hrášek. Sedoníková dále získala bakalářský titul v oboru Muzikologie (2011) na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (Bělůnková, 2013).

Sedoníková byla sbormistryní přípravných sborů Hrášek a Rarášek až do roku 2017, kdy odešla na mateřskou dovolenou. Od dubna 2024 se znovu ujala role sbormistryně prvního přípravného oddělení Hrášek.

Marek Číp

Marek Číp (1994) je bývalý člen DPS Ondrášek, cimbalista, pedagog a sbormistr. Hře na cimbál se věnuje od svých 12 let. Po základní škole směřovaly jeho kroky na konzervatoř Pavla Josefa Vejvanovského v Kroměříži. Zde studoval hru na cimbál pod vedením Růženy Děcké a úspěšně absolvoval v roce 2016. Bakalářský titul získal v roce 2019 na Pedagogické fakultě v Olomouci – obor Specializace v pedagogice / Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání a výchova ke zdraví se zaměřením na vzdělávání (ZUŠ Odry). Minulý rok rovněž absolvoval na konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži obor sólový zpěv.

V současné době vyučuje na několika základních uměleckých školách: od roku 2015 v Bystřici pod Hostýnem, od roku 2017 v Novém Jičíně a od roku 2018 na ZUŠ v Odrách. V letech 2016 až 2023 vyučoval také v Olomouci na ZUŠ Žerotín (ZUŠ Odry). Šest let

spolupracoval v Moravském divadle v Olomouci v inscenaci „Boží mlýny“. Díky tomuto představení začal spolupracovat s písničkářem Jaromírem Nohavicou, kterého na svých koncertech doprovází s kapelou Boží mlýny. Se svým bratrem Matějem šíří povědomí o cimbálu po celém světě a v květnu 2024 se podíleli na koncertu v Číně, kde zaznělo 425 různých druhů cimbálů, což tomuto koncertu vyneslo zápis do Guinnessovy knihy rekordů.

Číp vyučuje hru na cimbál již několik let a má bohaté hudební zkušenosti, ale role sbormistra byla pro něj novinkou. Ve školním roce 2023/2024 se stal sbormistrem 2. přípravného oddělení Rarášek. O tom, jak zvládal své začátky, říká: „*Začátky byly dost náročné, protože jsem si myslel, že už mám nějaké zkušenosti, ale bylo to něco úplně jiného. Při výuce na cimbál mám individuální hodiny s jedním dítětem, nebo pracuji v cimbalovce s deseti dětmi, což už samo o sobě vyžaduje určitou zkušenost. Ale práce se 40 dětmi najednou byla opravdu dosti náročná. Zpočátku mě děti testovaly, co vydržím a jak na ně budu reagovat, ale postupně jsme se všichni spřátelili a teď, na konci školního roku, je to dobré a už jsem si na to zvykl. Výběr vhodného repertoáru a zvládnutí všeho bylo na začátku opravdu náročné.*“⁷

Michaela Kufová

Michaela Kufová (1995) sbormistryně, pedagožka, lektorka anglického jazyka a rovněž bývalá členka a sólistka DPS Ondrášek. Po studiu na Gymnáziu v Novém Jičíně pokračovaly její kroky na Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, kde vystudovala obor učitelství hudební výchovy a anglického jazyka pro základní a střední školy. Po absolvování vysoké školy nastoupila jako učitelka těchto předmětů na základní škole Komenského 68 v Novém Jičíně.

Už během vysokoškolských studií strávila jeden semestr v americkém Texasu. V roce 2023 se do Texasu vrátila a v rámci „Keston Fall Lecture 2023“ přednášela na Baylor University na téma „War, Music, and Dissonance: A Czechoslovak Case Study“.⁸

Od roku 2019 se ujala sbormistrovství 2. přípravného oddělení – Rarášků, které s krátkou přestávkou vedla až do roku 2023. Od školního roku 2023/2024 je sbormistryní 3. přípravného oddělení – Kulihrášků.

⁷ Rozhovor s Markem Čípem, 28. 5. 2024

⁸ V překladu: „Válka, hudba a disonance: Československá případová studie“.

Boris Nykl

Boris Nykl (1995) klavírista, pedagog, sbormistr a spoluzakladatel pěveckého souboru „Nyklband“. Jeho hudební vzdělání započalo na Základní umělecké škole ve Frenštátě pod Radhoštěm, kde se v letech 2001–2014 věnoval hře na klavír. Po absolvování frenštátského gymnázia nastoupil na Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, obor Hudební výchova – Sborníctví (Nyklband). Následně pokračoval ve studiu doktorského programu v oboru Hudební teorie a pedagogika, který úspěšně dokončil v roce 2024. Momentálně působí jako učitel na Střední pedagogické a Střední zdravotnické škole sv. Anežky České v Odrách. (NSDB).

V současné době vede Boris Nykl několik sborových uskupení. Od roku 2014 je sbormistrem smíšeného Komorního sboru Nyklband. Od roku 2021 zastává roli sbormistra oderského Dívčího pěveckého sboru Datio a Moravských madrigalistů z Kroměříže. Současně pracuje jako korepetitor přípravných sborů Novojičínského pěveckého sboru Ondrášek a od roku 2024 je sbormistrem Ondrášku – koncertního sboru a Komorního sboru Ondrášek (Nyklband).

Sbormistři přípravných sborů a DPS Ondrášek

V průběhu let se ve vedení přípravných sborů DPS Ondrášek vyměnilo hned několik sbormistrů, viz rozpis sbormistrů níže. V některých letech vedl všechna oddělení sám Josef Zajíček s výpomocí svých asistentek.

Seznam sbormistrů v letech 1992–2024

Hrášek

1992 – 2007	Josef Zajíček (společně s asistenty sbormistra)
2007 – 2017	Michaela Sedoníková
2018 – 2020	Karolína Mičková
2020 – 2021	Michaela Kuřová
2021 – 2022	Žaneta Bezděková
2022 – 2023	Michaela Kuřová
2023 – 2024	Karolína Mičková
2024 – současnost	Michaela Sedoníková

Rarášek

1994 – 2006	Josef Zajíček
2006 – 2019	Michaela Sedoníková
2019 – 2021	Michaela Kuřová
2022 – 2023	Josef Zajíček
2023 – současnost	Marek Číp

Kulihrášek

1990 – 2023	Josef Zajíček
2023 – současnost	Michaela Kuřová

Ondrášek – koncertní sbor

1967 – 1992	Václav Ptáček
1992 – 2024	Josef Zajíček
2024 – současnost	Boris Nykl

Ondrášek – Komorní sbor

2005 – 2024	Josef Zajíček
2024 – současnost	Boris Nykl

3 Přípravná oddělení dětského pěveckého sboru Ondrášek

Každý všední den se z novojičínské základní umělecké školy linou tóny členů z pěveckého sboru Ondrášek. Sbor se skládá ze tří přípravných oddělení, kterými jsou: Hrášek (4–7), Rarášek (7–9) a Kulihrášek (9–14). Na ně navazuje Ondrášek – hlavní koncertní sbor (14–19) a od roku 2005 také i sbor Komorní. Komorní sbor je tvořen bývalými členkami koncertního sboru. Většina členů si během svého působení v Ondrášku projde všemi přípravnými odděleními a dopracuje se až do samotného koncertního sboru, který představuje vrchol sborového zpívání.

Na pravidelné zkoušky přípravných oddělení DPS Ondrášek se sjíždějí děti z celého Novojičínského okresu přibližně ve věku od 5 do 14 let. Každé přípravné oddělení uplatňuje specifický přístup v závislosti na věku dětí, což se projevuje v přizpůsobení hlasové výchovy a rovněž náročnosti repertoáru.

V jednom ze svých rozhovorů J. Zajíček uvedl, že pro děti v pěveckém sboru Ondrášek je klíčová vytrvalost. Děti např. stráví pět hodin denně ve škole, poté je čeká domácí příprava, plnění domácích úkolů, a ještě dvě hodiny náročného nácviku ve sboru. Zároveň musí zvládnout i takové chvíle, kdy se pilují detaily a jeden takt se opakuje až dvacetkrát. To mohou skutečně vydržet pouze ty děti, které zpívání baví. Ovšem výsledkem tvrdé práce je společná radost z dobře odvedeného koncertu nebo bezchybného zazpívání nejtěžšího partu, který sboru dělal značné problémy. Odměnou a motivací pro děti jsou jarní nebo letní soustředění na atraktivních místech a také zájezdy do zahraničí. Je důležité klást před kolektiv různé cíle, které jsou hnacím motorem tělesa. Na otázku, zdali se kvůli náročnému přístupu již u nejmenších dětí nevytrácí přirozená radost ze zpívání, J. Zajíček odpověděl: *„Právě naopak! Po prvních zdařilých vystoupeních si děti uvědomují, že jiná cesta k úspěchu nevede. Zkušenosti starších kolegů jasně ukazují, že práce s dětmi předškolního věku se vyplácí a zúročí se o několik let později, kdy děti dorostou a jsou pak oporami v hlavním sboru. Zpěv se pak pro mnohé stává nepostradatelným“* (Kronika Ondrášku, 1990–1995).⁹

⁹ Rozhovor vedl P. Majkus, v kronice ovšem nejsou uvedeny další podrobnosti.

3.1 Hrášek

V roce 1992 bylo zřízeno další přípravné hudební oddělení, které vedl Josef Zajíček. Tímto novým sborem byl Hrášek. „*Hrášek – 1. přípravný sbor, který navázal na činnost pěveckých sborů a mateřských škol – Sluníčka a Ptáčat. Zpívá zde 45 dětí ve věku od 5 do 8 let. Sbor zkouší 1x týdně.* (Kronika Ondrášku, 1990–1995).

K 25. výročí založení pěveckého sboru Ondrášek se konal Slavnostní koncert v Beskydském divadle v Novém Jičíně dne 28. února 1992. Na tomto koncertě vystupovaly oba přípravné sbory, Hrášek i Kulihrášek, pod vedením J. Zajíčka. Hrášek se zde představil s cyklem „*Devatero pohádek*“ od Zdeňka Tölgga (Kronika Ondrášku, 1990–1995).

V současnosti docházejí do prvního přípravného oddělení s názvem Hrášek děti ve věku od 4 do 7 let, v přibližném počtu 40 členů. Děti mají své pravidelné zkoušky jedenkrát týdně, pod vedením Michaely Sedoníkové. Korepetitorkou sboru je paní Marie Válková. Jejich repertoár je vybírán z písní říkadlového typu, které jsou pro děti snáze zapamatovatelné (Ondrášek, Novojičínský sbor ZUŠ). Díky svému nízkému věku se členové Hrášku účastní koncertů především v Novém Jičíně.

Hrášky charakterizuje bezprostřednost během koncertů, která vykouzlí nejednomu posluchači úsměv na tváři. Typický je také jejich zelený kroj – dívky nosí bílé tričko, delší zelené šaty, ozdobené modro-fialovými pruhy a ornamenty, zatímco chlapci mají kroj v podobě kalhot s kšandami v téže barvě (viz obrázek č. 10).

Hlavním kritériem pro postup z přípravného oddělení Hrášku do Rarášku je především věk dětí.

3.2 Rarášek

Rarášek je ze všech oddělení nejmladší a vznikl v roce 1994. Rozhodnutí o založení dalšího přípravného oddělení mezi Hráškem a Kulihráškem bylo zejména reakcí na výrazné věkové rozdíly mezi dětmi, avšak také i kvůli velkému počtu dětí v jednotlivých odděleních. Než získalo nově vytvořené oddělení svůj současný název, uvažovala se také o pojmenování „*Ďáblíci*“, kvůli velkému temperamentu dětí ve věku sedmi až devíti let. Nakonec se osvědčil název „*Rarášek*“, který elegantně zapadá mezi ostatní názvy sborů při DPS Ondrášek (Bělůnková, 2013).

Rarášek představuje druhé přípravné oddělení, do kterého dochází děti ve věkovém rozmezí od 7 do 9 let. V současnosti má Rarášek 37 členů. Rarášci se již na svých zkouškách seznamují se základy hudební nauky a hlasové výchovy. Postupem času jsou pak rozděleni

do dvou hlasových sekcí, na alty a soprány. Děti se scházejí dvakrát týdně pod vedením Marka Čípa. Korepetitory jsou Boris Nykl a David Postránecký. Repertoár se převážně skládá z lidových a umělých písní, často jsou voleny skladby od zakladatele sboru pana Václava Ptáčka. Rarášci bývají častěji zapojeni do koncertních vystoupení a sborových soutěží (viz příloha č. 3) či přehlídek (Ondrášek, Novojičínský sbor ZUŠ).

Rarášci jsou snadno rozpoznatelní díky svým červeným krojům a „čertovským“ plamínků v očích. Kroj se u dívek skládá z bílé halenky, červených šatů na ramínka a černých střevíčků. Chlapci nosí bílou košili, doplněnou o červenou vestu, černé kalhoty a černé společenské boty (viz obrázek č. 11).

Děti jsou z Rarášku následně do Kulihrášku vybírány na základě následujících měřítek: *„Prvním kritériem je bezpochyby věk a také pěvecké dovednosti a talent. Pokud je někdo výjimečně talentovaný, tak postoupí dřív.“*¹⁰

3.3 Kulihrášek

V lednu roku 1990 vzniklo pod vedením učitele ZUŠ a bývalého člena DPS Ondrášek, Josefa Zajíčka, přípravné oddělení Kulihrášek. Tento sbor, určený pro děti ve věku od 9 do 12 let, měl své pravidelné zkoušky dvakrát týdně. Historicky první koncert Kulihrášku proběhl 30. května 1990 při příležitosti závěrečného koncertu ZUŠ a 31. května se Kulihrášci představili také veřejnosti během tradičního zpívání *„Děti dětem“* na arkádách Staré pošty (Kronika Ondrášku, 1990–1995). Od této doby měl sbor své pravidelné zkoušky v prostorách Základní umělecké školy v Novém Jičíně (Mrštíková, 2017).

Kulihrášek funguje již 34 let, během nichž prošly jeho řadami stovky dětí – chlapců i dívek. Kulihrášek, jako početné oddělení, obvykle čítal kolem 50 aktivních členů. Tento dlouhý časový úsek přinesl mnoho změn a výzev, ale i spoustu úspěchů (viz příloha č. 3) a radosti ze společného zpívání.

Pro většinu členů je toto období velice zlomové, protože právě v těchto letech děti procházejí pubertou. Je na nich, zda tento čas překonají a vydrží zpívat až do hlavního koncertního sboru. Pro chlapce bývá zpívání v Kulihrášku náročné zejména kvůli mutaci hlasu, která často znamená konec jejich působení ve sboru. V poslední době bylo

¹⁰ Rozhovor s Markem Čípem, 28. 5. 2024

v Kulihrášku poměrně velké zastoupení talentovaných chlapců, kteří nadále chtěli pokračovat ve zpívání. Pan Zajíček se rozhodl chlapce podpořit a vytvořil v Ondrášku – koncertním sboru mužskou sekci, která jim umožňuje pohodlné a kvalitní zpívání i během hlasové mutace.

V současné době patří Kulihrášek mezi třetí přípravné oddělení a navštěvují jej děti ve věku od 9 do 14 let v počtu 30 dětí. Kulihrášci se pravidelně setkávají dvakrát týdně, a to vždy v úterý a ve čtvrtek. Současnou sbormistryní Kulihrášku je Michaela Kufová (Mrštíková), korepetitory jsou Boris Nykl a David Postránecký. Na děti jsou kladeny mnohem větší nároky v oblasti hlasového projevu, precizní intonace a schopností číst noty. Dále se věnují dvojhlasu, trojhlasu (rozdělení na soprán, mezzosoprán a alt) a seznamují se s barokní a klasicistní hudbou. Kulihrášci reprezentují pěvecký sbor Ondrášek nejen v České republice, ale také vyráží na své cesty do zahraničí (Ondrášek, Novojičínský sbor ZUŠ).

Pro členy přípravného oddělení Kulihrášek je charakteristická modrá barva, která představuje barvu jejich krojů. U dívek je kroj složen z modré halenky se žlutými knoflíky, která má na pravé straně žluto-modrý límec, a světle modré květované sukně. Dívky nosí černé střevičky na nízkém podpatku či baleríny. Kluci oblékají košili ve stejných barvách jako jsou sukně dívek, tmavě modrou vestu a kalhoty, a navíc mají žlutou kravatu (viz obrázek č. 12).

Pro členy Kulihrášku je to poslední fáze před začleněním do hlavního koncertního sboru, ve kterém zpívají pokročilejší a zkušenější zpěváci. Michaela Kufová popisuje aktuální kritéria pro postup a výběr dětí z Kulihrášku do koncertního sboru následovně: *„Kdyby bylo ve sboru 50 dětí a dál mohlo postoupit třeba 15, tak by děti byly vybírány na základě věku a na pěveckých schopnostech. Dítě musí být opravdu schopno udržet se v trojhlasu, čistě intonovat, mít dobrou paměť, rytmické schopnosti, pěknou barvu hlasu a hlavový rejstřík. Dříve se umožňoval postup těm, kteří měli pravidelnou účast na zkouškách, sborových událostech a prokázali pěvecké schopnosti. Opravdu by nemohl postoupit každý. V současnosti je to trochu problém, jelikož v Kulihrášku máme menší počet dětí, takže hlavním kritériem je především jejich věk, takže všichni žáci sedmého ročníku postupují do Ondrášku. Dnes, když mám v Kulihrášku 30 dětí, je ta situace opravdu jiná.“¹¹*

¹¹ Rozhovor s Michaelou Kufovou, 25. 4. 2024

4 Přijímání nových zpěváků do sboru

4.1 Talentové zkoušky

Aby dítě mohlo být členem pěveckého sboru Ondrášek, musí absolvovat tzv. talentové zkoušky, které jsou každoročně uskutečňovány v měsíci květnu či červnu. Děti zpravidla několik let navštěvují přípravná oddělení DPS Ondrášek, kde sbírají cenné zkušenosti v pěvecké oblasti a zároveň se zvyšuje obsáhlost a náročnost repertoáru. Tato příprava je nezbytná pro vstup do hlavního koncertního sboru.

K talentovým zkouškám si každé dítě musí připravit 2–3 písně dle věku uchazeče. Děti ve věku od 5 do 7 let si připraví písně: „*Travička zelená*“, „*Ovčáci, čtveráci*“, „*Jede, jede poštovský panáček*“. Děti od 7 let si k talentovým zkouškám přichystají písně: „*Já do lesa nepojedu*“, „*Okolo Frýdku*“, „*Červený šátečku*“. Děti jsou v doprovodu rodičů postupně vyzývány sbormistrem do zkušebny, kde se ověřuje, co děti umí. Hodnotí se intonace, muzikálnost a rytmická schopnost daného dítěte (ZUŠ Nový Jičín, 2024). Pozvánka na talentové zkoušky v roce 2024 (viz obrázek č. 13).

4.2 Průběh talentových zkoušek

Talentové zkoušky probíhají v daném termínu vždy na konci června, kdy jsou vypsané zhruba na tři dny. Funguje to tak, že rodič s dítětem se přihlásí přes online rezervační systém, vybere si termín a přijde na již domluvený čas. Na každé dítě je stanoveno přibližně 10 minut. Talentové zkoušky probíhají ve zkušebně za přítomnosti klavíristy, korepetitora a jednoho sbormistra. O konkrétním průběhu talentových zkoušek říká sbormistryně Michaela Kufová: „*S dítětem se nejprve zběžně seznámíme a sdělíme mu, jak talentová zkouška bude probíhat. Také ho požádáme, jestli by zvládlo být bez doprovodu svého rodiče, protože chceme, aby to dítě bylo samostatnější a ten rodič ho nějakým způsobem neovlivňoval. S dítětem se seznámíme tak, že se ho zeptáme, kolik má let, do jaké školky či školy chodí, zdali ho zpívání baví. Zjišťujeme, jestli si doma zpívá, či je nějak doma k té hudbě veden, nebo jestli má sourozence, kteří už hrají na nějaké hudební nástroje apod.*“¹²

¹² Rozhovor s Michaelou Kufovou, 25. 4. 2024

Talentová zkouška se dále zaměřuje na hudební aspekty. Zjišťuje se rytmické cítění dítěte, většinou pomocí tzv. „hry na ozvěnu“, kdy dítě má za úkol zopakovat jednoduchý rytmický úsek. Postupně se postupuje od základních prvků ke složitějším, aby se posoudila hudební paměť a rytmus dítěte. Zdali je schopno udržet rytmus, tempo a jestli je schopno koordinace – měnit tlesknutí za lusknutí, plesknutí za dupnutí atd. Jak popisuje M. Kufová: „*Pak zkusíme hudební sluch jakoby jak vlastně slyší tóny, takže dítě určuje, jestli hraje jeden tón, či více tónů, zda hraje tóny vysoké či nízké. Pro malé děti to bývá zaobalené do nějaké hry, např. bručí medvěd (nízké tóny), či zpívá ptáček (vysoké tóny). Jestli hraje durovou melodii – jestli je to jako veselé, nebo mollovou – jestli je to smutné. Vidíme, jak to dítě na to reaguje, zdali něco slyší.*“¹³

V rozhovoru dále M. Kufová podrobně popisuje proces zkoušení pěveckých schopností dítěte během talentových zkoušek: „*Poté přistupujeme k nějakým hudebním projevům. Ptáme se, jestli má oblíbenou písničku, či si připravilo nějakou písničku. V pokynech jsou vždy nějaké písně zadané, ale někdy si děti s rodiči připraví jinou píseň, např. to bývají písně typu „Pec nám spadla“, „Travička zelená“, takže vlastně zkusíme, jak to dítě zpívá. Podle těch jeho schopností se třeba transponuje písnička, níž či výš a pozorujeme, zda je schopno se tomu přizpůsobit. Mění se tempo a zjišťujeme, jestli je dítě schopno přizpůsobit svůj zpěv tempu klavíru. Zkusíme i nějaké jeho improvizální schopnosti tím, že zahrajeme kousek melodie, který má poté zopakovat. Často využíváme klasická stupnicová říkadla, typu „Máme doma pejska, ten si tuze stejská“ a pozorujeme, zda je dítě schopno to takhle z patra zopakovat a zazpívat. Zkusíme hlasový rozsah, jestli to dítě „bručí“ na jednom tónu, nebo dokáže vyzpívat vyšší polohy. Zjišťujeme, jestli má hlavový tón a do jaké míry ho umí používat. Zkusíme zkrátka všechno možné. U dětí, které jsou šikovnější, tak tam toho zkusíme více.*“¹⁴

Na talentové zkoušky přicházejí děti od 5 let, někdy i starší, ovšem čím je dítě starší, tím musí předvést i vyšší pěvecké schopnosti. Michaela Kufová podotýká: „*Když přijde například 11leté dítě, které nemá dostatečné pěvecké schopnosti a jen stěží zazpívá, tak už ho nemůžeme přijmout, protože to by rovnou šlo do 3. přípravného oddělení a tam by to dítě nabouralo již zavedený systém. To jsou jediné případy, kdy by přišlo nějaké*

¹³ Rozhovor s Michaelou Kufovou, 25. 4. 2024

¹⁴ Tamtéž.

starší dítě, které není úplně pěvecky schopné, zdatné a nevezmeme ho. Co se týká předškoláků, prvňáčků, tak bereme všechny, co přijdou a chtějí zpívat.“ I extrémní „bručouni“ se po půl roce ve sboru většinou rozezpívají, eventuálně se s nimi pracuje individuálně – např. metodami Aleny Tiché. U dětí to bývá častý problém, že zpívají mluveným hlasem, aniž by využívaly pěvecký hlas. Sbormistři se pomocí různých hlasových cvičení a práce s hlasem snaží s dětmi objevit jejich zpěvný hlas. V 80 procentech případů se děti rozezpívají. U předškolních dětí je však větší pravděpodobnost, že se rozezpívají než u starších dětí.¹⁵

Počet dětí, které se hlásí k talentovým zkouškám, je žel čím dál tím méně. Problém je podle M. Kufové především v tom, že v dnešní době je mnohem více možností a kroužků, kam děti mohou docházet. Jak sama uvádí: *„Před 15–20 lety nebyla nabídka tolika kroužků, jak je tomu dnes a zpívat v Ondrášku bylo výsadou. V současnosti je i hodně pěveckých sborů při základních či středních školách a školy spolu s dalšími organizacemi nabízí velkou škálu kroužků. Některé děti zase pro změnu tráví hodně času na telefonu, či sedí doma a nemají potřebu někam docházet.*“ Velkou výhodou vidí na Ondrášku v tom, že děti mohou neustále postupovat přípravnými odděleními až do koncertního, popřípadě Komorního sboru, což školní sbory nemohou nabídnout, jelikož tam je to většinou omezeno jen na pár let. Velký odliv dětí rovněž zaznamenali během covidu, kdy se ze sboru odhlásilo plno dětí, které se spíše začaly věnovat nějaké sportovní aktivitě. Jak uvádí M. Kufová: *„Zpívat online nebo v rouškách v nějakých rozestupech bylo při počtu 40 dětí neudržitelné, i když jsme se velice snažili.*“¹⁶

Při úspěšném absolvování talentových zkoušek jsou děti rozděleni do konkrétních přípravných oddělení dle věku, případně pěveckých schopností. Nový školní rok ve sboru začíná na letním soustředění, které se pravidelně koná na konci prázdnin ve Štramberku „U Kateřiny“, kdy se děti seznamují a pečlivě připravují na novou koncertní sezónu.

¹⁵ Rozhovor s Michaelou Kufovou, 25. 4. 2024

¹⁶ Tamtéž.

5 Hlasová výchova

Hlas patří mezi důležité mluvní orgány, díky němuž mezi sebou komunikujeme, vydáváme zvuky či zpíváme. Každý zdravý jedinec má svůj nejcennější „hudební nástroj“ uschován v hrdle a je na každém z nás, jak s ním bude zacházet.

Cílem sbormistrů, učitelů hudební výchovy na základních školách by však mělo být položení základních vědomostí a dovedností pro zdravé zacházení s mluvním a zpěvním hlasem. Je ovšem potřeba hlas správně trénovat.

U menších dětí je velkou výhodou to, že se učí velmi rychle, neboť ještě nemají vštěpené špatné pěvecké návyky a nestydí se, tak jako dospělí (Tichá, 2007). Pro rozvoj správné hlasové výchovy je tudíž vhodné začít co nejdřív. Nejen že správně provedená hlasová výchova chrání hlas před jeho poškozením, zároveň má vliv na čistotu zpěvu a slouží jako nástroj při nápravě nezpěvnosti (Tichá, 2009).

V tomto případě nám mohou být velkou oporou dětské pěvecké sbory, kde si děti vštěpují správné hlasové návyky nenásilnou formou. Pro děti v mladším věku je typické učení nápodobou. V pěveckých sborech bývá zpravidla vzorem vyučující (sbormistr), který vyučuje děti zpěv, hlasové výchově a hlasové hygieně. Pro děti na 1. stupni základních škol je především vzorem učitel/učitelka, podle kterých děti své chování a jednání napodobují. Je proto důležité, aby učitelé na základních školách měli dobré povědomí o hlasové výchově a o tom, jak správně pracovat s individualitou hlasu každého žáka.

5.1 Hlasová výchova – vysvětlení pojmu

Hlasová výchova je výchovou ke správnému užívání hlasu zpěvního (mluvního). Hovoříme-li o výchově zpěvního hlasu, jedná se v podstatě o osvojování a upevňování správných pěveckých návyků při dodržování zásad hlasové hygieny (Prokeš, 2009, s. 9).

Význam hlasové výchovy je stejně důležitý jak pro učitele, tak i pro žáka. Pomocí hlasové výchovy se kultivuje hlas zpěvní a zároveň se rozvíjí hlas mluvní (tamtéž, s. 9). Díky správným technikám hlasové výchovy můžeme předcházet hlasovým poruchám a vyhnout se špatným návykům a dovednostem.

Cílem hlasové výchovy je vést děti ke správnému užívání hlasu, krásnému zpěvu a radosti ze zpěvu (Synek, 2004, s. 6). Zpěv má rovněž blahodárné účinky na zdraví člověka. Technicky správně provedený zpěv pomáhá k posílení celkového zdraví a vitality těla, přispívá k posilování dechových a hlasových orgánů, a dokonce podporuje srdeční činnost

(Prokeš, 2009, s. 9). Zpěv má také pozitivní vliv na duševní zdraví, psychohygienu a celkově kladným způsobem ovlivňuje činnost člověka.

Cílem hlasové výchovy na základní škole je podle Daniele (1992) poskytnout žákům základní pěvecké dovednosti a návyky, odstranit možné nedostatky ve zpěvu či v řeči a zachovat zdravý vývoj hlasu pro celý život.

5.2 Složky hlasové výchovy

Hlasová výchova se skládá z několika dílčích složek, které jsou potřebné k celkovému rozvoji hlasu a hudebních dovedností.

5.2.1 Držení těla

Správné držení těla jde ruku v ruce s dýcháním, a proto je důležité, aby děti při rozezpívání, nácvičce a interpretaci písni dodržovali následující doporučení. Základním pravidlem, alfou i omegou je naučit děti rovně sedět a stát. Rozezpívání provádíme nejčastěji ve stoji vzpřímeném, nohy máme mírně rozkročené a ruce volně položeny podél těla. Pro lepší prožitek z hudby vyhovuje některým dětem pohupovat se do rytmu hudby, což působí velice přirozeně. Tato pravidla uplatňujeme i při přednesu nacvičené písni.

Nácvičce nové písni (někdy i část rozezpívání) provádíme v sedě. Děti by ideálně měly sedět na $\frac{3}{4}$ židle tak, aby se neopírali zády o opěrku židle. Zde rovněž dbáme na rovné držení zad. Nohy nepřekřížujeme a ani je nedáváme přes sebe. Sed by měl být uvolněný.

Menší děti se učí nové skladby výhradně z paměti, u starších dětí, které už umí číst používáme notové zápisy. Noty děti drží oběma rukama před sebou tak, aby dobře viděly na vyučujícího a zároveň vyučující viděl na ně a jejich ústa. Zlatou střední cestou je noty mít v oblasti hrudníku.

5.2.2 Dýchání

Ve zpěvu má své neodmyslitelné místo dýchání, které by žádný vyučující neměl opomíjet. Dýchání je pro zpěváky velmi podstatné, neboť díky němu mohou vytvářet kvalitní tóny a naučit se hospodárně pracovat se svým dechem. Daniel (1992) rozlišuje ve své metodice čtyři typy dýchání:

- 1) **Žební (kostální)** – tento typ dechu se využívá při velké tělesné námaze, dochází u něj k rozšiřování hrudníku do stran.

- 2) **Bránicové (břišní, abdominální)** – typ dechu které je pro lidské tělo nejběžnější, dýchání probíhá samovolně ve dne a v noci, pohybem bránice se hrudník zvětšuje směrem dolů a je typické velkým vyklenutím břicha.
- 3) **Svrchní (kličkové)** – tento typ dýchání je typický u malých dětí a typicky se projevuje zvedáním ramen. Vzduch se dostává především do vrchních částí plic, které mají malý obsah.
- 4) **Žebně – bránicové (kostoabdominální)** – dýchání, které spojuje dýchání žební a bránicové. Při něm se hrudník rozšíří do stran a dýchá se pouze bránicí, pomocí břišních svalů. Tento typ dýchání je nejvhodnější ke zpívání.

Při žebně – bráničním dýchání využíváme celou kapacitu plic, *přičemž nádech vedený nejprve směrem do spodní části plic stlačuje bránici (vyklenutí břišní dutiny) a současně mírně rozšiřuje spodní část hrudníku – volná žebra (Synek, 2004, s. 6).*

Dýchání kombinované tzv. kostoabdominální je důležité rovněž proto, aby nedocházelo k nadměrnému zatěžování hlasivek. U některých zpěváků bude při nádechu a výdechu nápadnější pohyb břicha, u jiných to bude pohyb hrudníku. Při kombinovaném dýchání musíme dbát na správné *postavení břišní stěny kolem bránice*, aby nedocházelo ke *špatnému posazení hlasu a hlasovým poruchám (Kolář, Rob, Štíbrová, 1983, s. 15).*

Správné dýchání si děti upevňují pomocí dechových cvičení. Pro lepší představu o svém dechu si děti mohou položit ruku na své břicho a pozorovat, co se s ním děje při nádechu a výdechu. Takovým dechovým cvičením může například být „nafukování břicha“. Děti si představí, že je jejich břicho jako balónek, který spolu s nádechem nafouknou (vyklenutí břicha) a pomalým výdechem (pozvolné stlačování břicha) zase vyfouknou. Cvičení se může různě obměňovat: nafouknutí břicha a výdech krátkými, rychlými pohyby bránice. Vyučující dbá na to, aby děti u dýchání nezvedaly svá ramena. Dechová cvičení se zařazují během rozezpívání.

Klíčovým prvkem sborového zpěvu je střídavé dýchání. Spočívá v tom, že při zpěvu dlouhých, vázaných tónů se zpěváci nenadechují současně, nýbrž střídavě, což umožňuje vytvoření nepřetržitého toku tónů (Synek, 2004).

5.2.3 Tvoření tónu

Dětský hlas se může správně rozvíjet, je-li tvořen měkkými hlasovými začátky s účastí hlavové rezonance a hlavového tónu (Tichá, 2009, s. 109).

Měkký hlasový začátek

Tichá (2009) ve své publikaci uvádí, že dosáhnout vždy měkkého začátku při nasazení tónu není vůbec jednoduché, neboť zkombinovat správné množství dechu a hlasivek je poměrně náročné. Dětem bychom mohli pozvolné nasazení tónu představit na konkrétních příkladech spojených s pohybem. Např. jako *sklouznutí loďky ze břehu do vody, roztírání medu po krajíci chleba, hlazení kožíšku kočky* atd. Děti nejprve rukou naznačí jakoby pohyb a poté se ozve nenásilný hlas, během kterého dojde k rozkmitání hlasivek. Měkké nasazení tónu provádíme ve střední poloze a pomoci nám mohou slabiky či slova začínající na: m, n, ň, v, h, j. Pro měkké hlasové začátky je rovněž důležité správné držení těla, uvolněná čelist a pozvolný, plynulý výdech přes uvolněné hrdlo.

Rozeznění hlavové rezonance – tzv. masky

Zdravý dětský hlas vychází z přední hlavové části – tzn. masky. Hlas nevychází pouze z úst, ale postupuje dále přes čelo, líce a kořen nosu. Pro rozeznění předních prostorů hlavy nám mohou pomoci aktivity spojené s navozením brumenda, při kterých dochází k rozechvění v určitých částech těla. Např. při představě vydávání zvuků jakoby „na zvony“, budou děti vydávat zvuky bimm, bamm, bomm a zároveň nechají doznít mmm. Děti si dále mohou vyzkoušet chvění na různých částech těla: na hlavě, na krční páteři, na líčku atd. (Tichá, 2009).

K procvičení rozeznění hlavové rezonance můžeme zařadit zpěv na jednom tónu na opakování slabik bim-bala-bim-bala-bim-bala-bim, bim-bala-bim-bala-bim-bim-bim a postupně jít ze středních poloh do vyšších a naopak. Toto cvičení lze také uplatnit při rozezpívání.

Navození hlavového tónu

Správné navození hlavového tónu je klíčové pro zdravou a efektivní techniku zpěvu, zejména u začínajících zpěváků a dětí. Děti v úzkém věku často zpívají mluvním neboli hrudním tónem, který je sice silný, ale výsledný tón nemá ideální barvu ani rozsah.

Tón s převahou hlavové rezonance je lehký, nosný a znělý, což přispívá k estetickému a přirozenému zvuku bez unavování hlasu. Návčik hlavového tónu by měl začít již od počátku hlasové výchovy. Nejlépe se tento tón vyvine při činnostech, kde se tvoří spontánně, například při hrách s hlasem, napodobováním přírodních zvuků (zvuk meluzíny), hlasů zvířat (houkání, mňoukání, bzukot) nebo osob (Slavíková, 2004).

Hlavového tónu lze dosáhnout pouze tehdy, je-li hrtan uvolněný. To vyžaduje uvolněnou čelist a měkký, „uvolněný“ kořen jazyka, který poskytuje hrtanu svobodu shora. Současně je třeba kontrolovat dech, který chrání hrtan před nadměrným tlakem vzduchu a dává mu svobodu zdola. Pro navození hlavového tónu je nutné zpívat slabě a ve vyšší hlasové poloze (od f^1 nahoru), často na vokály u a o. Děti by neměly zpívat silně a ani by neměly vyvíjet velký tlak vzduchu, a by se vyhnuly špatnému návyku, že se zvyšujícími tóny musí přidávat sílu (Tichá, 2009).

5.2.4 Rozšiřování hlasového rozsahu

K rozšiřování hlasové rozsahu můžeme využít různé pěvecké techniky nebo lidové písně, kde transpozice písní začínají za a) shora, b) ze středu, nebo za c) zdola (Tichá, 2009).

a) Při transponování písní shora můžeme s dětmi trénovat přenášení hlavové rezonance do nižších tónů. V tomto případě jsou písně transponovány oběma směry, jak nahoru, tak i dolů. Příklady písní: Jetelíčku náš, Halí, Belí, Šel tudy, měl dudy, Kalamajka.

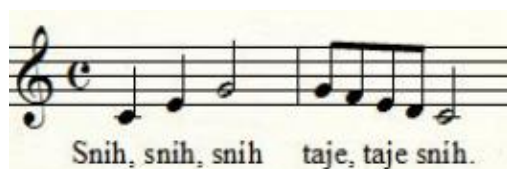
b) V tomto případě vychází melodie ze středu rozsahu písně a opět můžeme transponovat oběma směry. Příklady písní: Adámku náš, Já mám koně, Ej, padá, padá rosička, Ó, řebíčku zahradnický.

c) Melodie písně postupuje vzhůru řadou po sobě jdoucích tónů, nebo začíná větším melodickým krokem. Písně jsou transponovány směrem nahoru. Příklady písní: Ach, synku, synku, Bude zima, My tři králové jdeme k vám, Šel zahradník do zahrady,

5.2.5 Artikulace

Pro rozvoj srozumitelného hlasového či pěveckého projevu využíváme nejčastěji artikulační cvičení. Tyto cvičení zařazujeme nejčastěji na konci rozezpívání. Artikulační cvičení mohou mít různou podobu, nejčastěji se jedná o jazykolamy, říkanky, či hlasová cvičení v rychlém tempu.

V pěveckém sboru Ondrášek se k zdokonalování výslovnosti využívají jednoduchá cvičení přes tercii. Využívá se postupu, kdy se pohybujeme po tónech kvintakordu a následně se vracíme zpět po všech pěti stupních. K melodii se následně přidávají slova, která určuje sbormistr. Poté si mohou vlastní text vymyslet sami děti (Bělůnková, 2013). Např.: „Kůň, kůň, kůň, velký, velký, kůň.“, „Král, král, král, bohatý je král.“

Obrázek 1: Cvičení pro správnou výslovnost, cvičení přes tercii

Zdroj: Bělůnková, 2013

Další obdobnou aktivitou je přiřazení melodie k dětským říkadlům, při které postupujeme po stupnici k 5. stupni a zpět (Bělůnková, 2013). Např. „Pan učitel Zajíček má červený nosíček.“, „Paní učitelka ta je tuze velká.“

Obrázek 2: Cvičení pro správnou výslovnost

Zdroj: Bělůnková, 2013

Tip: V kreativě se meze nekladou a děti mohou za úkol dostat, aby si na příští vyučovací hodinu vymyslely a připravily slova na konkrétní melodii.

5.2.6 Rozezpívání (hlasová cvičení)

Před každým pěveckým výkonem je děti potřeba rozezpívat. Ve výuce hudební výchovy provádíme rozezpívání ve stoje pomocí hlasových cvičení. Hlavním cílem hlasových cvičení je *příprava hlasových dechových orgánů na zpěv, aktivizace sluchového ústrojí a zdokonalování pěvecké techniky* (Prokeš, 2009, s. 31). Doba rozezpívání je přibližně 6–10 minut. Doba trvání záleží i na několika proměnných – např. po ránu je potřeba věnovat hlasovým cvičením více času než odpoledne, kdy už je hlasový aparát do větší míry využíván. Během rozezpívání je nutné dbát na správný pěvecký postoj a dýchání dětí.

Rozezpívání začínáme ve střední poloze v piano či mezzoforte na jednom tónu a pozvolna postupujeme po půltónech do nižších a vyšších poloh. Ke cvičení na jednom tónu sborníkáři často využívají tzv. mormoranda (= italsky brumenda), kdy se tón rozvíjí pouze zavřenými ústy (Synek, 2004). Můžeme si ho představit jako lehké bzučení, kdy rty se lehce dotýkají sebe, rty jsou mírně od sebe a jazyk je položen na dně úst. Brumendo je pro rozezpívání ideální, jelikož zvuk není silný, ale nosný. Poté se pozvolně postupuje s cvičeními v nižším rozsahu po rozsah širší.

Hlasová cvičení můžeme různě obměňovat podle tempa (*pomalé, rychlé tempo*); podle dynamiky (*piano, mezzoforte, forte*); podle pěvecké vazby (*legato, polostaccato, staccato*); střídat různé vokály a slabiky *a, e, no, ne, ma, mu* (Prokeš, 2009).

Hlasová cvičení ve školním prostředí zařazujeme bezprostředně před samotným zpěvem, nikoliv stereotypně v úvodu vyučování (Fedor, Vrchotová-Pátová, 1969). Každý vyučující si časem vytvoří taková hlasová cvičení, která se mu ověří praxí jako vhodná a s kterými se mu optimálně pracuje. Zároveň vybírá taková cvičení, která jsou přiměřená věku dětí a požadavkům studovaných písní (Kolář, Rob, Štíbrová, 1983).

5.2.7 Hlasová hygiena u dětí

S pojmem hlasová hygiena se setkáváme již od útlého věku. V mládí si ovšem ještě nemusíme uvědomovat, jak je význam hlasové hygieny důležitý. Hlasová hygiena se týká jak hlasu mluvního, tak rovněž hlasu zpěvního. Obecně platí dbát na zdravou životosprávu (dostatek spánku a pohybu, nutričně vyvážená strava, osobní hygiena, relaxace, klid), vyhnout se nadbytečnému zvyšování hlasu apod. Pro správnou funkci hlasu (mluvního i zpěvního) je nutné dodržovat několik základních pravidel:

- **Vyvětraná místnost** – místnost, ve které probíhá výuka zpěvu by měla být řádně vyvětrána. Teplý a suchý vzduch vysušuje hlasivky.
- **Zakouřené či prašné prostředí** – dále platí vyhýbat se místům s výskytem kouře či prachu, které mají neblahý vliv na sliznici hlasového orgánu.
- **Rozezpívání** – před každým pěveckým výkonem dbát na řádné rozezpívání. Rozezpívání začínáme ve střední poloze.
- **Křičení** – děti by neměly během zpěvu křičet, ale „*zpívat lehkým hlasem ve zpěvní hlasové poloze, tj. ne příliš hluboko*“ (Tichá, 2007, s. 13).
- **Šeptání** – dlouhodobý šepot hlasivky nešetří, ba naopak je mnohem víc namáhá než hlas.
- **Repertoár** – je vybírán pro každé seskupení individuálně a podle hlasových možností daného seskupení.
- **Hlasová indispozice** – pokud nám naše hlasivky nedovolují zpívat tak jako obvykle z důvodu jakékoliv indispozice (nemoc, únava), neměli bychom hlasivky zbytečně přetěžovat.
- **Pitný režim** – pro dostatečné zvlhčování hlasivek je nutné pít dostatek (nejlépe vlažné) vody.

- **Studené nápoje či pokrmy** – především v létě je dobré se vyhnout příliš studeným nápojům či jiným pochutinám. Toto pravidlo platí hlavně u dětí, které vědí, že jim studené nedělá dobře na hlasivky.
- **Příliš slaná či kořeněná jídla** – před hlasovým projevem není doporučeno konzumovat slaná či kořeněná jídla.

U dětí je nezbytné pěstovat správné základy hlasové hygieny již od mala, neboť léčba namáhaných či jinak zatížených hlasivek může trvat i několik týdnů a může nenávratně poškodit hlasový aparát. Tato pravidla platí nejen pro děti, ale mimo jiné i pro učitele, kteří své hlasivky využívají ve svém zaměstnání po celý život.

5.2.8 Hlasová výchova u přípravných oddělení dětského pěveckého sboru Ondrášek

Každý všední den se line Novým Jičínem i zvuk dětských hlásků z pěveckého sboru Ondrášek. Obvyklá zkouška sboru trvá 2 hodiny. Žádná zkouška by se však nemohla obejít bez řádného rozezpívání. Zkušení sbormistři v úvodu zkoušky věnují rozezpívání přibližně 20–25 minut. Pro každé oddělení se volí takové rozezpívání, aby bylo přiměřené věku dětí a také aby odpovídalo náročnosti zpívanému repertoáru. K rozezpívání jsem se zmiňovala již výše, viz podkapitola 5.2.6 – Rozezpívání (hlasová cvičení).

Do rozezpívání bývají často zařazena rytmická cvičení, dechová cvičení či zpěv již dětem známé lidové písně (např. Černé oči jděte spát). Jakmile sbormistr určí, že děti jsou již dobře rozezpívány, přikročí se k nácviku sborového repertoáru.

Jak říká současná sbormistryně přípravného oddělení Kulihrášek a bývalá členka DPS Ondrášek Michaela Kufová: *„Při rozezpívání se řídím tím, co já sama vím ze sborové zkušenosti. Takže základ rozezpívání mám převzat od Zajíčka, ale čerpám také z různých seminářů, na kterých jsem měla možnost být a nejvíc čerpám z knížky od Aleny Tiché – „Učíme děti zpívat“. Z uvedené knihy čerpám asi nejvíc, jsou zde popsány různé hlasové aktivity. Občas si přidávám nějaké svoje aktivity, co si myslím, že by byly zrovna vhodné. Rozezpívání věnujeme přibližně 15–20 minut a vždycky ho máme zaměřené na rozpohybování, dechová cvičení, nějaké uvolnění svalů obličeje a rytmiku. Poté samozřejmě rozezpívání na hlavový tón. Na začátku volím něco něžnějšího, potom postupně různě po terciích (z vrchu dolů nebo zespod nahoru), kvintakordy, stupnice do vyšší polohy, tak ať mají propojen hlasový rejstřík hlavový i hrudní. Někdy dětem dávám různá sluchová cvičení, např. zahraji*

kvintakord a oni se musí chytnout na tři hlasy, každý svůj tón v různých obměnách jako dur, moll obraty atd. Různé půl tóny, půl tónové a celotónové stupnice, ať prostě trénují uši. Je více času i na ten rytmus, takže zkusíme např. hru na ozvěnu, rytmický vícehlas atd.“¹⁷

„Po úvodním rozezpívání obvykle zařazují několik prvních písní nebo aktivit, které pomáhají dětem příjemně se naladit. Střídám různé kantilénové kánony, jednoduché jednohlasy, nebo zábavné písničky jako „Make Tume Papa“, „Banaha“, nebo „Fruit Canon“. Na těchto písních se děti rozezpívají, rozpohybují a zároveň nabudí“.¹⁸

¹⁷ Rozhovor s Michaelou Kufovou, 25. 4. 2024

¹⁸ Tamtéž.

6 Vokálně intonační činnosti

Pro nácvik písní rozlišujeme dva různé způsoby pěveckého projevu, buď nápodobou slyšeného (vokální imitací), nebo vokální intonací.

6.1 Vokální imitace (nápodoba)

Vokální imitací se rozumí pěvecký projev, který je uskutečňován na základě slyšeného hudebního útvaru, který bývá opakován a jedinec se snaží tyto hudební útvary co nepřesněji napodobit. Imitací si osvojují písně již děti v předškolním věku, od svých rodičů, sourozenců či z komunikačních prostředků. Osvojování písní imitací je ovšem na hudební vývoj dětí nedostačující, jelikož se nerozvíjejí dostatečně hudební paměť, nedochází k hlubší analýze výrazových prostředků a uvědomělým operacím jedince s hudebními představami. Imitace by proto měla být postupně nahrazena vokální intonací neboli zpěvem z not (Sedlák, Siebr, 1988).

6.2 Vokální intonace

Vokální intonací, tedy zpěvem z not, rozumíme převod notového zápisu (který je iniciován zrakovým analyzátozem) na zvuk prostřednictvím hlasového orgánu intonujícího (Sedlák, Siebr, 1988).

6.2.1 Vymezení pojmu intonace

V hudebním slovníku popisuje Malát a Barvík (1945) intonaci třemi různými způsoby. I. V chorálním zpěvu se za intonaci označoval zpěv antifony¹⁹ či verše, který započal kněz nebo zpěvák a postupně se k němu připojil sbor. II. Intonace pojednává o znění určitých hudebních nástrojů (klavír, varhanní píšťaly a dechové nástroje). III. Intonace lidského hlasu znamená správné nasazení tónu z hlediska jeho výšky.

¹⁹ Antifona – zpěv, který během bohoslužeb zpívají střídavě dva sbory nebo sbor a kněz, jedná se o zpěv verše z žalmů.

„V hudbě má pojem intonace²⁰ celou řadu významů. Především znamená správné nasazení výšky tónu, jako např. ve zpěvu, při správném čtení not, a přesnou reprodukci“ (Burešová 2010, s. 5).

6.2.2 Intonační metody

Po mnoho let hudební pedagogové usilují o vytvoření optimální metody pro efektivní způsob nácvičku **zpěvu z not**. V 11. století Guido z Arreza vytvořil na základě povědomého hymnu pod názvem *Ut queant laxis* tzv. solmizační slabiky *ut-re-mi-fa-sol-la*. Ty spočívají ve vybavení si konkrétních stupňů tóniny pomocí počátečních slabik prvních šesti veršů hymnu. Později byl ke slabikám přidán i 7. stupeň *si (ti)* a první slabika byla nahrazena znělejší *do*. (Synek, 2004)

Na Guida navázal mimo jiné i významný český hudební pedagog **Ladislav Daniel**. Jeho intonační metoda patří mezi nejrozšířenější metodu na našem území. Danielova metoda se nazývá *tonální písňová metoda* a je založena na vybavení si určitých stupňů na základě konkrétní písně. Proto bývá taktéž označována jako metoda opěrných písní. (Synek 2004, s. 13)

Danielovo učení vychází z přesvědčení, že lidé s hudebním sluchem mají schopnost si představit začátky melodií (lidových) písní v dané tónině. Dalším předpokladem je schopnost zpěvu tónů ve vzestupné a sestupné posloupnosti po stupnici tzv. diatonické postupy (Burešová, 2010). Podle Daniela (1992) není cílem vyučujících naučit děti dokonale zpívat z not, ale rozvíjet jejich hudební dovednosti.

6.2.3 Intonační metody v DPS Ondrášek

Dlouholetý sbormistr Josef Zajíček mi během rozhovoru poskytl informace o metodách používaných k rozvoji intonace v dětském pěveckém sboru Ondrášek. Podle jeho slov se intonačním cvičením ve sboru cíleně nevěnoval. On sám to ve sborovém zpívání nepovažuje za nutné, protože se ve sboru pracuje společně a na konkrétních věcech. Navíc v Ondrášku nikdy nevypozoroval problémy s intonací. Kdyby jej však někdo upozornil, že sbor zpívá nečistě, určitě by si hledal cesty a věnoval by se tomu.²¹

²⁰ Intonace (z latinského *intonare* – zaznít, předzpěvovat, dávat tón)

²¹ Rozhovor s Josefem Zajíčkem, 12. 6. 2024

Na intonaci se však zaměřuje u dětí již během talentových zkoušek, kdy sleduje, zda jsou schopné zopakovat, co zahraje na klavír. Pokud však k talentovým zkouškám přijdou děti ve věku 5-6 let, kdy ještě nejsou plně vyprofilované, je často obtížné určit, zda budou dobré. Na talentových zkouškách se snaží přijmout všechny děti, pokud ovšem nejde o výjimku, kdy by se vidělo, že by dítě ve sboru opravdu nemohlo fungovat. Tyto děti pak mají možnost během působení v Hrášku či Rarášku prokázat, že jsou schopné intonovat, a poté mohou postoupit do Kulihrášku.²²

Intonace je však součástí hlasové výchovy a probíhá prostřednictvím běžných modelů, jako jsou rozezpívání, říkadla, a především lidové písně (na těchto písních se také projevuje, jestli ten hlas bude výše položený, nebo jestli spíš to dítě inklinuje k nějaké altové nebo mezzosopránové poloze). Procvičují se různé intervaly, jako kvinty a tercie, které jsou součástí hlasové výchovy a pomáhají vycvičit sluchovou oporu.

V Kulihrášku jsou dětem dáвана cvičení, kdy se zahraje kvintakord a dítě si jej musí rozebrat a následně zazpívat svůj tón. Tyto aktivity jim pomáhají orientovat se v akordech a provádět sluchovou analýzu. Zajíček však zmiňuje: „*Nikdy jsme však neměli speciální intonační cvičení na kvarty nebo sexty, to jsme nikdy nedělali, neboť jsme to nepokládali za důležité.*“ V okamžiku, kdy se objevil intonační problém, bylo to spíše v souvislosti s konkrétní skladbou. Jak uvádí pan Zajíček: „*Např. ve skladbě Věneček, konkrétně v pasáži „už je sluníčko“, jsme cvičili, aby ta sexta nebyla nízko. Cvičilo se to na různých modelech a potom jsme toto cvičení implementovali do konkrétní skladby.*“ Během hlasových modelů se provádí mnoho věcí najednou – sleduje se nejen intonace, ale i barva hlasu a rytmické prvky. V rámci jednoho modelu se tedy cvičí několik věcí současně.²³

²² Rozhovor s Josefem Zajíčkem, 12. 6. 2024

²³ Tamtéž.

7 Hudebnost

S pojmem hudebnosti člověka se zabývalo již několik hudebně psychologických děl. Pro pojem hudebnost existuje velká škála definic a různých interpretací. S tím také souvisí různorodé pohledy na vliv dědičnosti a vychovatelnosti hudebnosti. Často bývá hudebnost mylně zaměňována či ztotožňována za hudební nadání a talent, hudební schopnosti, muzikálnost apod. Hudebnost nemusí být omezena jen na jednoho člověka, ale hudebnost lze také chápat v širším slova smyslu, např. jako hudebnost celého národa či hudební kultury. Hudebnost je také ovlivněna současnou populární hudbou, která je vlivem technického pokroku mnohem více rozšířena. S tím úzce souvisí úbytek vlivu hudby umělecké (artificiální) a lidového folklóru, což bychom neměli opomíjet v hudební pedagogice (Sedlák, Váňová, 2013).

Jak tedy můžeme rozlišovat dva základní pojmy vyjadřující vztah člověka k hudbě – hudebnost a hudební nadání? Sedlák odlišuje tyto dva pojmy následovně. „*Hudební nadání by mělo být chápáno jako svérázné spojení hudebních schopností s výrazným podílem dědičných a vrozených dispozic, které umožňují hudební projevy a činnosti na vysoké až profesionální úrovni*“. Hudební nadání se projevuje u dětí již v raném věku, hudbu co nejvíc vyhledávají, věnují čas jejímu učení a brzy dosahují mimořádných hudebních úspěchů (Sedlák, Siebr, 1988).

Na základní škole ve výuce hudební výchovy je pro vztah k hudbě a hudebním projevům vhodnější užívat pojem hudebnost. Ve třídě se samozřejmě mohou nacházet děti s hudebním nadáním, ale musíme počítat s tím, že jejich výskyt bude ojedinělý. „*Hudebnost chápeme jako integraci hudebních schopností, umožňujících hudební činnosti a základní vztahy člověka k hudbě*“. Předpokladem hudebnosti je tělesně a duševně zdravý jedinec. Na hudebnost nemají vliv dědičné faktory, nýbrž základním faktorem je zde vliv výchovného působení. Děti, které neumí zpívat neoznačíme jako nehudební, ale zaměříme se na jejich vztah a citlivost k hudbě, jejich reakce při poslechu hudby atd. (Sedlák, Siebr, 1988).

7.1 Vývoj hudebnosti v ČR

Rozvojem hudebnosti se zabývalo i několik českých osobností z řad pedagogů, filozofů, zmiňme několik z nich.

František Čáda

Ve své studii „*Vývoj dětské schopnosti hudební*“ Čáda pojednává o vzniku pěveckého projevu dětí. První pěvecké projevy se u dětí objevují již ve tří letech tvořením vlastních melodií, prozpěvováním. Podle něj neexistují nehudební děti (Sedlák, Váňová, 2013).

Vladimír Helfert

Ve své knize „*Základy hudební výchovy na nehudebních školách*“ definuje Helfert hudebnost především jako pozitivní vztah k hudbě a potřebu hudby, kterou mají lidé již od pradávna. Helfert tvrdí, že „*potřeba hudby patří k nejprimárnějším duševním potřebám.*“ Děti již od raného věku vykazují potřebu hudby tím, že si zpívají či pobrukuje ještě dříve, než se naučí mluvit, číst a psát. Podle něj dříme v každém člověku kousek hudebnosti, který je vhodné dále rozvíjet v rámci hudební výchovy. Hudebnost dále rozděluje na hudebnost aktivní (evidentní, uvědomělou) – jak už z názvu vypovídá, vede k aktivní účasti na hudbě, např. činnost dirigentská, skladatelská atd. a hudebnost receptivní (latentní, neuvědomělou) – která zahrnuje neuvědomělou část, kde jedinec přijímá hudbu pasivně, bez aktivní účasti, například poslechem (Helfert, 1930).

Helfertovo pojetí hudebnosti přineslo do tehdejší hudební pedagogiky výrazné inovace, jelikož tehdejší hudební psychologie byla především toho názoru, že hudebnost je dědičná a vrozená. Jeho stanovisko má vliv i v dnešní době, zejména pokud jde o obhajobu výuky hudební výchovy na školách (Sedlák, Váňová, 2013).

František Lýsek

Podle Lýska se hudebnost projevuje jako hudební činnost, které je dle něj výhradně spojená se zpěvem a hraním na hudební nástroj. Lýsek se experimentálně zabýval rozvojem hudebních dovedností u dětí od narození do tří let věku. Lýsek ve svém zkoumání potvrdil pozitivní dopad hudební kultivace především na hudební vnímání a utváření hudebního vkusu (Sedlák, Váňová, 2013).

7.2 Rozvoj dětské hudebnosti v DPS Ondrášek

Ve výuce zpěvu v DPS Ondrášek je přistupováno k rozvoji hudebnosti komplexně. Jak sděluje J. Zajíček: „V Ondrášku jsem vždy pracoval s dětmi na různých aspektech současně. Pokud se vyskytl specifický problém, ať už rytmický, intonační nebo hlasový, řešili jsme ho konkrétně na místě, kde se projevil. Některé písničky fungovaly bezvadně, zatímco u jiných bylo třeba se na daný problém více zaměřit a věnovat mu více času a úsilí.“²⁴

Hudebnost je však něco, co se vyvíjí postupně, podobně jako jazykové dovednosti. J. Zajíček to uvádí na příkladu: „V první třídě dítě zvládá základní slovíčka, není trápeno nějakou skladbou vět a když potom přijde do deváté třídy, tak tam už by to dítě mělo být schopné nějak samo komunikovat. Podobně to je u té muziky.“ Zajíček dodává, že stejně jako jazykové dovednosti, i hudebnost se může v určitém bodě zastavit a dále se nerozvíjet. Rozdíl je také mezi hudebností a zpěvností. J. Zajíček podotýká: „Někdo může mít dar, že se jeho hlas dobře rozvíjí, zatímco jiný může mít nezajímavou barvu hlasu, ale intonuje čistě a rytmicky, což je pro sbor velkým přínosem, ale u zpěváků je to hlavně o tom hlase, o té kráse.“²⁵

Důležitým aspektem je také změna hlasu, která nastává s rostoucím věkem. Děti do 12 let mohou zpívat úplně mdle a nevýrazně, ale pak přichází proměna z dětského hlasu na dívčí nebo téměř klučičí hlas, a všechno je jinak. J. Zajíček říká: „Najednou má někdo, kdo měl dříve nevýrazný a nezajímavý hlas, nádherný hlas. Naopak někdo, kdo byl třeba úplně mimořádný v 5-6 letech, to byly takové ty zvonivé hlasy, úplně jako by ztratil svou původní barvu a hlas se stává obyčejným a normálním.“²⁶

²⁴ Rozhovor s Josefem Zajíčkem, 12. 6. 2024

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Tamtéž.

8 Školní vzdělávací program ZUŠ Nový Jičín

DPS sbor Ondrášek je již několik let součástí Základní umělecké školy v Novém Jičíně. ZUŠ Nový Jičín funguje od roku 1945 a v současnosti nabízí tři hlavní vzdělávací obory: hudební, taneční a výtvarný, o celkové kapacitě 880 žáků. Zřizovatelem školy je Moravskoslezský kraj (ŠVP ZUŠ NJ, 2012).

Škola má svůj vlastní ŠVP (školní vzdělávací program) s motivačním názvem „Přes překážky ke hvězdám“. Od druhé strany seznamuje ŠVP ZUŠ Nový Jičín s konkrétním rozčleněním jednotlivých vzdělávacích obsahů hudebního, výtvarného a tanečního oboru. My se zaměříme na „Výchovné vzdělávací strategie“ a především na „Studijní zaměření Sborový zpěv“.

Výchovné vzdělávací strategie se člení na:

- *Strategie pro kompetenci k umělecké komunikaci*²⁷
- *Strategie pro kompetenci osobnostně sociální*²⁸
- *Strategie pro kompetenci kulturní*²⁹

V části „Studijní zaměření Sborový zpěv“ je uvedeno: „*Sborový zpěv je komplexní studijní zaměření složené z několika hudebních disciplín, které rozvíjejí hudební, pěvecké, sluchové, motorické, kulturně-sociální a další schopnosti žáka*“. Sborový zpěv je náročná aktivita vyžadující vysokou míru koncentrace nejen pro vyučujícího, kterým je sbormistr, ale také pro žáka – člena sboru, který prostřednictvím vlastního hlasu *spoluvytváří a ovlivňuje tvůrčí umělecký proces*. Výuka sborového zpěvu probíhá v přípravných odděleních a koncertních sborech. Žáci postupují do vyšších pěveckých oddělení na základě svých schopností a doporučení vyučujícího. Sbor se věnuje koncertní a soutěžní činnosti, jak v České republice, tak i v zahraničí a pro své členy organizuje soustředění. Mnohé aktivity sboru zaštiťuje organizace *Sdružení přátel sboru Ondrášek z. s.* pod vedením

²⁷ Strategie pro kompetenci k umělecké komunikaci se zaměřuje na rozvoj estetického vnímání, osobité interpretace a tvorby, dovedností ve veřejné prezentaci a schopnosti rozlišovat stylová období a umělecké formy.

²⁸ Strategie pro kompetenci osobnostně sociální se soustředí na posilování pracovních návyků, komunikačních dovedností, odpovědnosti za společné dílo a schopnosti ocenit úsilí a práci ostatních.

²⁹ Strategie pro kompetenci kulturní vede žáky prostřednictvím různých kulturních aktivit a projektů k orientaci ve světovém kulturním dědictví a ukazujeme význam uchování a předávání uměleckých děl dalším generacím.

Svatoslavy Lenartové. Z důvodu širokých aktivit sboru může být výuka organizována dle potřeby i mimo běžný týdenní rozvrh, avšak celkový počet hodin musí odpovídat učebnímu plánu (ŠVP ZUŠ NJ, 2012).

	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.
Sborový zpěv	1	3	3	5	5	7	7	7	7	7	7
Hudební nauka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Celkem	2	4	4	6	6	8	8	8	8	8	8

Obrázek 3: Učební plán sborového zpěvu

Zdroj: Školní vzdělávací program ZUŠ Nový Jičín, 2012

V ŠVP ZUŠ Nový Jičín je výuka sborového zpěvu strukturována do dvou období. První období, označované jako **I. stupeň**, trvá sedm let a zaměřuje se na rozvoj základních pěveckých dovedností.

V prvním ročníku se žáci učí správný pěvecký postoj, dýchání dle vlastní potřeby a pocitu, z paměti zpívat lidové písně či říkadla a intonovat hlasová cvičení v rozsahu sexty.

Ve druhém ročníku zdokonalují správný pěvecký postoj, uvolněné držení těla a hlavy, a jsou poučeni o prospěšnosti smíšeného dýchání. Zazpívají z paměti lidovou i umělou píseň a intonují hlasová cvičení v rozsahu oktávy.

Ve třetím ročníku prohlubují správné dechové návyky, zpívají lidové a umělé písně s výrazem (dynamikou a agogikou³⁰), čistě intonují jednohlasý zápis nebo jednoduchý dvojhlas a rozumí pojmu hlasová hygiena.

Ve čtvrtém ročníku zvládají škálu hlasových cvičení a dechových cvičení podporujících bráničně-žeberní dýchání, zpívají písně v rozsahu minimálně oktávy s využitím hlavového tónu, dokáží čistě intonovat svůj part s instrumentálním doprovodem a popisují hlavní zásady hlasové hygieny.

V pátém ročníku žáci zazpívají hlasová cvičení se zaměřením na měkké nasazení tónu a správnou artikulaci, interpretují písně s ohledem na výstavbu hudební fráze a kantilény³¹, přesvědčivě intonují svůj part s instrumentálním doprovodem, vyjadřují zpěvem základní

³⁰ Agogika – systém menších tempových změn, které vznikají při interpretaci skladby (Jareš, Smolka, 1983)

³¹ Kantiléna – označení pro zpěvnou melodii, či pro delší melodický úsek ve vícehlasé kompozici

dynamickou škálu od pianissima po forte, orientují se ve snadnějším zápisu sborové partitury, znají zásady hlasové hygieny a rozumí problematice mutace lidského hlasu.

V šestém ročníku prokazují kultivované tvoření tónu s využitím bráničně-žeberního dýchání, artikulují a dbají zásad přízvuchných dob, zpívají repertoár v rozsahu decimy s využitím hlavového tónu, intonují svůj part ve vícehlasu, využívají dynamickou škálu v rámci svých hlasových dispozic, prokáží znalost a orientaci v zápisu sborové partitury a reagují na gesta sbormistra.

V sedmém ročníku dokáží zazpívat hlasová cvičení – sekvence v kombinaci tenuto³², legato a staccato, srozumitelně artikulují, interpretují sborový repertoár s ohledem na stylové rozlišnosti skladeb, zvládají intonaci svého partu ve vícehlasu s doprovodem i á cappella³³, využívají celou dynamickou škálu v rámci svých hlasových dispozic, rozumí zápisu sborové partitury a aktivně se podílejí na tvůrčím procesu během zkoušek i vystoupení sboru.

Druhé období, označováno jako **II. stupeň**, trvá čtyři roky a nabízí pokročilejší výuku, která prohlubuje technické a interpretační schopnosti zpěváků.

V prvním ročníku žáci zpívají hlasová cvičení a sekvence v živém tempu v trojkombinaci, interpretují repertoár od renesance po modernu, intonují čistě minimálně v rozsahu decimy v celé dynamické škále, prokazují dobrou orientaci ve vícehlase, zvládají zpěv lehčí polyfonie³⁴ a ochotně dodržují zásady hlasové hygieny.

Ve druhém ročníku bezpečně ovládají svůj hlas v daném rozsahu podle svého oboru (soprán, alt), rozumí problematice otevřených a úzkých vokálů, čistě a vkusně intonují sborový repertoár, stylově a přesvědčivě interpretují moderní styly jako pop, jazz a rock, napomáhají sbormistrovi s organizací zkoušek, dohlíží na méně zkušené členy, reprezentují sbor na koncertech a soutěžích a přebírají drobné organizační povinnosti.

Ve třetím ročníku tvoří tón na dechové opoře, zpívají s lehkostí a uvolněním, využívají celou dynamickou škálu svého hlasu, zvládají náročný sborový repertoár z paměti, osvojují si techniku „Bel canto“³⁵, prokazují schopnosti v sólových partech, dbají na dobrou pověst sboru a podílejí se na tvůrčím procesu během zkoušek a vystoupení.

³² Tenuto (vydržovaně, drženě) – u tónů je dodržována jejich přesná délka

³³ Á cappella – zpěv bez instrumentálního doprovodu

³⁴ Polyfonie (vícehlas) – polyfonie ve zpěvu znamená, že více hlasů zpívá různé melodie současně, přičemž všechny tyto hlasy jsou stejně důležité a společně utváří harmonický celek

³⁵ Bel canto – z italského překladu „krásný zpěv“, bel canto vyžaduje dokonalou techniku dechu a tvoření legatového tónu (Jareš, Smolka, 1983)

Ve čtvrtém ročníku vědomě uplatňují zásady kultivovaného sborového zpěvu, ovládají propojení hlavového a hrudního rejstříku, dodržují zásady hlasové hygieny a zdravého životního stylu, vkusně interpretují skladby s porozuměním pro slohové odlišnosti, čistě intonují svůj part v rámci vícehlasu á cappella i s doprovodem, zvládají zpěv z listu snadnějších partitur, aktivně se podílejí na podobě studovaného díla, zapojují se do hledání nových vyjadřovacích možností (choreografie, dramaturgie) a pomáhají sbormistrovi s dílčími úkoly během sborových zkoušek.

Kromě toho, škola umožňuje žákům, kteří úspěšně absolvovali II. stupeň základního studia i **studium pro dospělé**, které je přizpůsobeno jejich potřebám a umožňuje jim další rozvoj a umělecký růst. Tento studijní program se především týká členek Komorního sboru.

9 Repertoár

Repertoár je soubor hudebních skladeb, které daný hudební interpret nebo seskupení pravidelně provádí nebo má připravené k vystoupení. V repertoáru dětského pěveckého sboru Ondrášek jsou zahrnuty skladby mnoha žánrů i období, čímž se zajišťuje pestrá a bohatá hudební zkušenost pro všechny členy sboru. Sbor interpretuje gregoriánské chorály, skladby z období renesance, baroka, klasicismu, romantismu, hudbu 20. století, a i současné hudební trendy. Do kmenového repertoáru také patří úpravy lidových písní z Čech, Moravy, Slezska, Slovenska a dalších zemí (Ondrášek ZUŠ Nový Jičín). Tyto skladby bývají neodmyslitelnou součástí každého pěveckého vystoupení, ať už koncertního či soutěžního. Členové DPS sboru Ondrášek se mohou během svého působení ve sboru naučit také mnoho skladeb v různých cizích jazycích. Kromě českých skladeb bývají zpívány také skladby v latině, italštině, angličtině, španělštině, francouzštině, němčině a japonštině.

9.1 Lidové písně

V rámci repertoáru DPS Ondrášek jsou z velké části začleňovány lidové písně.³⁶ Lidové písně představují nedílnou součást kulturní identity regionu, a proto je jejich začlenění do repertoáru významné z hlediska zachování kulturního dědictví.

Lidové písně bývají poměrně často hudebními skladateli upravovány a stylizovány jako skladby vhodné pro pěvecký sbor. Mezi významné české autory, kteří upravovali lidové písně pro sbor jsou Antonín Dvořák, Antonín Tučapský, Ilja Hurník, Miroslav Raichl, Milan Uherek, Petr Eben, Otmar Mácha a mnoho dalších. Zároveň mnoho českých skladatelů zhudebnilo lidové texty do podoby sborových skladeb, zmiňme několik z nich: Bohuslav Martinů, Zdeněk Lukáš, Petr Eben, Ilja Hurník, Jiří Těml, Jaroslav Herden, Jan Vičar (Pěcháček, 2013).

³⁶ U lidových písní není znám původní autor, jelikož k šíření docházelo především ústní formou z generace na generaci. Stolařík (1997, s. 94) uvádí, že jakmile se píseň ve společnosti uchytí a zpívá se minimálně dvě či tři generace, stává se písní lidovou. Lidové písně se dále mohou členit podle regionů, podle obsahu a funkcí v lidském životě. Ve své sbírce popsal Karel Jaromír Erben členění lidových písní takto: Období dětství, období mládí a dospívání (krása, láska, nešťastná láska, hudba a tanec), svatební písně a říkadla, společenské písně, písně ze života lidí, písně vojenské a historické, písně týkající se nemoci a smrti (Stolařík, 1997, s. 102). Z toho vyplývá, že lidové písně jsou úzce spojeny s průběhem lidského života – od narození až po úmrtí a jsou nedílnou součástí kulturní identity daného regionu.

Novojičínsko, jakožto region Moravskoslezského kraje má taktéž bohatou hudební tradici. Mezi typické lidové písně tohoto regionu například patří Moravské lidové písně, Valašské písně, Lidové písně z oblasti Slezska a Lašska. Lidové písně upravovali jak Václav Ptáček, tak i Josef Zajíček. Takové začlenění uměleckých děl do repertoáru sboru přispívá nejen k rozvoji hudebního repertoáru, ale také k obohacení kulturního a hudebního povědomí členů sboru i posluchačů.

S lidovými písněmi se děti setkávají již v 1. přípravném oddělení Hrášek, kde zpívají například „*Pějme píseň dokola*“, „*Za vodou, za vodou, za vodičkou*“, „*Proto jsem si kanafasku koupila*“, „*Muzikanti, co děláte*“, „*Kalamajka*“, „*Dívča, dívča*“ atd.

Do stálého lidového repertoáru sboru patří např. „*Vrť sa děvča*“, „*Rožnovské hodiny*“, „*Pod našima vršíčkama*“, „*To ta helpa*“, „*Lúčka zelená, nepokosená*“, „*Čerešničky*“, „*Široký hluboký*“, „*Přeštický panenky*“, „*Tancuj, tancuj, vykrúcaj*“, „*Plzeňská věž*“, „*Mikulecké pole*“, „*Okolo mlyna*“. Tyto skladby bývají z větší části doprovázeny na klavír, či jiný hudební nástroj (hoboj, příčná flétna), někdy se zpívají pouze a cappella.

9.2 Skladatelé, kteří psali pro sbor

Václav Ptáček

Nedílnou součástí repertoáru jsou skladby, které upravil nebo přímo napsal zakladatel pěveckého sboru Ondrášek, pan Václav Ptáček. Jeho tvorba má dodnes ve sboru své nezastupitelné místo a těší se velké oblibě i mezi členy pěveckého sboru Ondrášek. Jeho skladby jsou známé svou poutavou melodií, hlubokým emociálním poselstvím a nádhernou harmonií, která oslovuje široké publikum.

Pan Václav Ptáček psal do konce svého života skladby pro dětské, ženské a smíšené sbory. Jeho životní tvorba zahrnuje pestrou škálu hudebních žánrů. Ptáček upravil nespočet lidových písní, věnoval se psaní sborových a populárních skladeb, zhudebnil texty básníka a spisovatele Jaroslava Seiferta a texty novojičínského básníka Jaroslava Merendy. Nedílnou součástí Ptáčkovy tvorby jsou skladby určené dětem a tvorba psaná k televizním pořadům (Chobot, 2011).

Pro děti předškolního věku napsal Ptáček sborník s názvem „*Sluníčko zpívá*“³⁷ a ze sborníku „*Zazpívejte si, děti*“³⁸ následně vznikl cyklus nejpopulárnějších písní s názvem „*Kouzelný zvonek*“. Jak uvádí Heraltová (2014), ze sborníku „*Zazpívejte si, děti*“ jsou dodnes součástí repertoáru přípravných oddělení DPS Ondrášek následující skladby: „*Tik, tak*“, „*Chňapka*“, „*Skřítek*“, „*Kouzelný zvonek*“, „*Kos a bublina*“, „*Chundelatý, strakatý*“, „*Bramboračka*“, „*Kuchyně*“, „*Bílá hvězda*“, „*Rolničky zvoní*“, „*Cvrček neposeda*“, „*Zajíc a vítr*“. Písň Václava Ptáčka bývají zpívány dětmi z mateřských škol v Novém Jičíně v rámci zahájení Novojičínského kulturního léta. Při této příležitosti se shromáždí přes dvě sta dětí z mateřských škol, což naznačuje nejen široký zájem, ale také již ustálenou tradici zpívání písní od Václava Ptáčka.

Duchovní skladby, jako „*Ave Maria*“ a „*Pater Noster*“, jsou nedílnou součástí v repertoáru koncertního a Komorního sboru a patří mezi nejlepší díla Václava Ptáčka (Mrštíková, 2017).

Nejznámějšími upravenými lidovými písněmi jsou „*Okolo mlýna*“, „*Mikulecké pole*“, „*Zarůstaj mi chodníčku*“, „*To ta Helpa*“, „*Pásli ovce Valaši*“ (Heraltová, 2014). Nicméně pro sbor má zřejmě největší hodnotu úprava lidové písně z Hodslavic, s názvem „*Pod našima vršíčkama*“, která se stala jakousi neoficiální hymnou DPS Ondrášek (Mrštíková, 2017).

Josef Zajíček

I sbormistr a umělecký vedoucí Josef Zajíček napsal a upravil pro sbor mnoho nádherných skladeb, které jsou součástí repertoáru všech oddělení DPS Ondrášek. Ve své bakalářské práci zmapovala Mrštíková hudební díla Josefa Zajíčka z let 1992–2016.

Skladby Josefa Zajíčka jsou z větší části určeny pro dětské hlasy. Mezi jeho nejznámější skladby patří „*Menuet*“, z cyklu „*Tak to u nás chodí*“ písně: „*Malá Pavla*“, „*Ukolébavka pro 5. B*“, „*Trampoty s mámou*“, „*Malá kapka*“, „*Dopis mámě*“, „*Psaní pro Ježíška*“, „*Krásné hry*“, „*Vánoční slow*“ a „*Rozdávejme lásku*“. Z cyklu „*Cesta*

³⁷ Cyklus osmnácti písní, které byly publikovány v roce 1970. Václav Ptáček zhudebnil texty několika autorů (Františka Hrubína, Marie Šimíčkové, Jaroslava Merendy a dalších) za doprovodu klavíru, flétny, kontrabas, bicích a nástrojů orffovského instrumentáře. Cyklus vyšel následně i na vinylové desce – Supraphon – 0 89 9862 (Heraltová, 2014, s. 83).

³⁸ Cyklus čtyřiceti písní, ke kterým napsal text Ivan Janík a vyšly v roce 1984. Jednalo se o výběr písní z televizních seriálů a pořadů určených pro děti s tituly „*V pohádce šaška Bumbáce*“ a „*Co nevěděl Archimédes*“ (Heraltová, 2014, s. 83 – 84).

do Tramtárie” písně: „*Sůl nad zlato*”, „*Měsíc*”, „*Kosi na anténě*” a „*Tramtárie*”. Josef Zajíček upravil také několik lidových písní: „*Bylo lásky*”, „*Ve Frýdku truběli*” „*Loučení*” a „*Zaplat’ mi sedláčku*” (Mrštíková, 2017).

V roce 2021 napsal Zajíček pro sbor písně „*Ave...*“, „*Malíř a tulák podzim*“, „*Kdy je u nás konec jara*“ a „*Červen*“, přičemž poslední tři zmíněné písně jsou na texty Jaroslava Merendy. Během pandemie covidu-19 napsal Josef Zajíček pro sbor píseň „*Halleluia 2020*“. Ta vyjadřuje myšlenku, že i když vše kolem se může zdát ztraceno, útěchu lze stále najít v přírodě, či u Boha a že člověk by měl vždy mít naději a nikdy ji neztrácet.³⁹ Jednotlivé sloky jsou napsány v jednohlase a jsou určeny spíše pro sólisty, refrén je rozdělen na dva soprány, dva alty a poslední, 5. hlas je učen chlapcům. Příkládám úryvek z písně: „*Jen ptáci, těm je to fuk, si zpívají svou, že život je třeba žít, s radostí s písničkou.*“

V roce 2016 vyšlo k 50. výročí od založení sboru Ondrášek již v pořadí desáté CD s názvem „*Takoví jsme byli*“. Písně, které byly nahrány na dvojalbum jsou přímo napsány či upraveny sbormistry Václavem Ptáčkem (sbormistr v letech 1967–1992) a Josefem Zajíčkem – sbormistr v letech 1992–2024 (Ondrášek Novojičínský sbor ZUŠ).

Tomáš Vrána

Život pěveckého sboru Ondrášek značně ovlivnil mladý a velice talentovaný pianista Tomáš Vrána⁴⁰. Od konce roku 2018 se stal korepeditorem koncertního a Komorního sboru DPS Ondrášek. Vrána napsal pro sbor již několik duchovních skladeb, které jsou rovněž nedílnou součástí koncertního i soutěžního repertoáru. Koncertní a Komorní sbor zpívá tyto duchovní skladby: „*Caelum, Infernum et Elysium*“ (2021), „*Žalm (Povstaň Bože nad nebe)*“ (2023). Poslední jmenovaná skladba byla napsána speciálně pro slavnostní Svatováclavskou mši, konanou ve Svatopetrské bazilice ve Vatikánu v září 2023. Vrána dále pro sbor složil „*Tři trubadúrské písně*“ (2022), jejichž nastudování je plánováno na letošní rok.

³⁹ Je nutné podotknout, že život sboru se během pandemie covid-19 úplně pozastavil. Zkoušky sboru probíhaly pouze v online prostředí bez osobní přítomnosti žáků ve zkušebně.

⁴⁰ Tomáš Vrána (1994, Mořkov) patří mezi jednoho z nejuspěšnějších klavíristů současné mladé generace. Mezi jeho nejvýznamnější úspěchy patří vítězství v Mezinárodní interpretační soutěži Beethovenův Hradec z roku 2022 a Cena Jantar za rok 2022 v kategorii Vážná hudba. Mimo jiné má společně s klavíristou Andrzejem Molinem svůj vlastní hudební pořad s názvem „*Vrámoll*“, kde se snaží zábavně popularizovat klasickou hudbu mezi mladými lidmi.

Skladba „*Caelum, Infernum et Elysium*“ („Nebe, peklo, ráj“) byla napsána pro pěvecký sbor Ondrášek, pod vedením uměleckého vedoucího Josefa Zajíčka a pro hobojistku Alenu Jestřebskou. Poprvé zazněla v Olomouci v květnu 2022 při příležitosti sborového festivalu duchovní hudby v kostele svatého Mořice. Skladba byla tudíž zkomponována nejen pro pěvecký sbor, ale také pro klavír a hoboj. Skladba upoutala pozornost veřejnosti na mezinárodní soutěži ve Španělsku, kdy o notový záznam projevila zájem nejen odborná porota, ale také několik zahraničních sborů (Notovna).

Nejnovějším počinem, který Vrána pro sbor napsal, je skladba „*Dies Irae*“ (2024), v překladu „Den hněvu“, která je věnována Komornímu sboru v doprovodu klavíru a trianglu. Jak uvádí Vrána: „*Je to první z plánovaných tří částí na staré církevní zpěvy, které dnes již nejsou součástí liturgie (Dies Irae vypráví o apokalypse a Božím soudu, zbývající dva zpěvy budou Lux Aeterna – „Věčné světlo“ a Libera Me – „Vysvobod' mě“). Ty by měly světlo světa spatřit ještě tento rok“.*⁴¹

Mezi další autory, kteří psali pro sbor patří Antonín Tučapský, Jan Šimíček, Otmar Mácha, Petr Eben, Xabier Sarasola a Boris Nykl.

9.3 Současný repertoár přípravných oddělení

Hrášek – 1. přípravné oddělení

Strojvůdce	Emil Strašek
Skřítek Vítek	Petr Zapletal
Podzim	Petr Zapletal
Hudební abeceda	Pavel Kratochvíl
Čertovská písnička	Pavel Kratochvíl
Dešťová víla	Pavel Kratochvíl
Pohádka o Budulínkovi	Petr Jistel
Sněžinka	Lenka Jakešová
Bílá vločka	Lenka Jakešová
Pásmo koled a vánočních písní	Pavel Jurkovič a Marie Kružíková

⁴¹ Ze soukromé korespondence s Tomášem Vránou, 2. 6. 2024

Rarášek – 2. přípravné oddělení

Magnificat	Jacquese Berthier
Přátelství je jako zlatá brána	Francouzský kánon
Bratře Kubo	Lidová
Až na Sněžku s partou ježků	Emil Hradecký
Ukolébavka pro Míšana	Jan Vičar
Ufo, ufo, ufo	Jan Vičar
Tovačovský hatě	Milan Uherek
Vrbová píšťalka	Petr Eben
Co dělá vítr (z cyklu Zvědavé písničky)	Petr Eben
Petrklíč (z cyklu Zvědavé písničky)	Petr Eben
Zvědavá písnička (z cyklu Zvěd. písničky)	Petr Eben
Zasadím jabloňku	Ilja Hurník
Až do Jičina	Směs lidových písní z Valašska
Beskyde, Beskyde	Lidová, moravská
Moravské lidové koledy	V úpravě Marka Čípa pro sbor a cimbálovku

Kulihrášek – 3. přípravné oddělení

Magnificat	Jacquese Berthier
Benedictus	Robat Arwyn
Halleluja	Anonym, 17. století
Alleluja!	W. Boyce
O naději	Paprsky
Z Polanského kostelíčka	Lidová, arr. Petr Václav Michna
Den naruby	Emil Hradecký
Kolik je na světě očí	Jaroslav Číhal
Okolo Bludova	Lidová ze Šumperska (upravil Jaroslav Svoboda)
Ahoj, moře!	Jan Vičar
Naše písnička	P. Kočí
Hej, pane déšť	P. Kočí
Kloboukovy trampoty	František Fiala
Bublina	Eva Ježíková
Hudební nauka	Eva a Pavel Ježíkovi
Zmije (z cyklu Rozpustilá abeceda)	Václav Trojan

U Betléma	Pásmo lašských koled
Cestou na půlnoční	Adéla Nedvědová
Vánoční shon	Adéla Nedvědová
Co si přát	Adéla Nedvědová
Jozífek (modlitba ke sv. Josefovi)	Josef Zajíček
Firefly	Andy Back
I Will Sing With the Spirit	John Rutter
Lightning	Greg Gilpin
Pié Jesu	Mary Lynn Lightfoot
Wau Bulan	Tracy Wong
Zum Gali	Hebrew folk song
Banaha	Tradicional

10 Metodika repertoáru

10.1 Výběr skladeb

Repertoár sboru je pečlivě vybírán sbormistry, kteří rozhodují o jeho složení. Sbor má svůj ustálený kmenový repertoár, který je pravidelně obohacován o skladby nové. Sbor má tu výhodu, že může čerpat z bohaté tvorby zakladatele Václava Ptáčka a dlouholetého uměleckého vedoucího Josefa Zajíčka, jejichž skladby jsou z velké části zaměřeny právě na nejmladší členy sboru.

Repertoár pro přípravné oddělení Rarášek vybírá současný sbormistr Marek Číp podle následujícího přístupu: „*Repertoár vybírám podle toho, co jsem kdysi zpíval já, to je pro mě dost stěžejní. Pravidelně také procházím skladby různých pěveckých sborů na internetu, především na YouTube, a vybírám skladby, které působí hravě, živě a jsou zajímavé. Preferuji písně s tématy spojenými s přírodou nebo veselé skladby. Nicméně nezanedbávám ani pomalejší písně, protože je důležité pracovat i na hlasové technice. Občas zařazuji i duchovní písně, včetně latinských, ale u těch menších je ten repertoár především postaven na lidových písních.*“⁴²

Současná sbormistryně přípravného oddělení Kulihrášek, Michaela Kufová, vybírá repertoár následujícím způsobem: „*Repertoár volím podle toho, co nás čeká v průběhu roku. Víím, že nás čeká podzimní koncert, vánoční období, novoroční koncert, potom nějaké jarní aktivity – buď soutěž, nebo jarní koncert. Repertoár taky musím přizpůsobovat ročnímu období. Nejtěžší repertoár nacvičujeme v měsících leden až březen. Děti spolu zpívají několik měsíců a jejich hlasy jsou již sjednocené a rozezpívané. Jak se blíží konec dubna a začátek května, tak už jde na těch dětech vidět, že se těší na prázdniny a ta práce není na takové úrovni jako na začátku roku. Proto na jaře volím repertoár spíše živější a modernější.*“⁴³

Při výběru repertoáru je důležité brát ohled na věk zpěváků a jejich hlasové možnosti. Pro přípravná oddělení je vybírán repertoár snazší, poutavější, tak aby byl dobře zapamatovatelný, jelikož děti v oddělení Hrášek či nejmladší členové oddělení Rarášek ještě neumí ani číst. Pro starší a zkušenější členy sboru je naopak vybírán náročnější repertoár,

⁴² Rozhovor s Markem Čípem, 28. 5. 2024

⁴³ Rozhovor s Michaelou Kufovou, 25. 4. 2024

který zahrnuje složitější a vícehlasé skladby. Zpěváci se tak mohou rozvíjet po technické i umělecké stránce a rozšiřovat své hudební obzory. Fedor a Vrchotová-Pátová (1969) dále uvádějí, že pokud by sbormistr vybíral pouze jednoduché skladby, které by sboru nedělaly sebemenší problém, neměl by kam růst. Je však důležité, aby repertoár odpovídal vyspělosti sboru a věku jeho členů. I sebevíce dokonalá skladba může vyznít ploše, pokud zpěváci nemají dostatečný věk a nemohou tak zcela pochopit její obsah a zvládnout ji po stránce výrazu. Při výběru repertoáru je klíčová i jeho rozmanitost. Měly by být voleny skladby od různých autorů a upravovatelů, a to jak českých, tak zahraničních. Repertoár by měl zahrnovat skladby lidové i umělé, stejně jako skladby starší, novější a současné.

Je také důležité, aby repertoár byl nejen pro členy sboru, ale i pro posluchače zajímavý a poutavý. Sborníci proto často vytvářejí různé choreografie a dramaturgie ke skladbám (viz obrázek č. 14). Přípravné sbory Rarášek a Kulihrášek například v minulosti připravily představení „*Úplně nejmenší pohádka chemická*“ a „*Perníková chaloupka*“. Jednou z nejméně a nejpůsobivějších skladeb sboru je píseň „*I Never Touched a Rainbow*“ od Ruth Artman, která je doprovázena znakovým jazykem. Stálá choreografie se využívá i u písní „*Tancuj, tancuj, vykrúcaj*“, „*Mila moja neumiraj*“. Koncerty jsou příležitostně ožiovány tanečním vystoupením dětí z tanečního oboru ZUŠ Nový Jičín. Na choreografii sboru se občas podíleli i pedagogové z tohoto oboru.

Skladby sboru jsou z velké části doprovázeny korepetitory na klavír. Nutno podotknout, že bývalí i současní korepetitoři DPS Ondrášek často získávali na pěveckých soutěžích zvláštní ocenění za svůj vynikající klavírní doprovod. Další nástroje, které bývají součástí aranžmá skladeb, zahrnují hoboj (v podání Aleny Jestřebské), bicí, kytaru, trubku, housle, cimbál, triangl, zvonkohru, příčnou flétnu, zobcovou flétnu a další.

10.2 Metodika nácviku repertoáru

Stěžejním bodem pro nácvik repertoáru je jeho vhodný výběr a nastudování samotným sborníkem. Ten si musí danou skladbu precizně nastudovat, aby ji pak mohl předzpívat svým sborníkům. U starších dětí – Rarášek a Kulihrášek se začíná navyšovat obtížnost skladeb, a tak se postupně zavádějí písně dvojhlasé, či trojhlasé. To zároveň znamená i náročnější práci pro sborníka, jelikož se musí naučit partituru každého hlasu. DPS Ondrášek má svůj kmenový repertoár, který je každoročně obměňován a obohacován o skladby nové. V tomto procesu sborníci hledají inspiraci ze široké škály zdrojů, včetně internetu, zkušeností jiných sborníků či na seminářích určených pro sborníky.

Před samotným nácvikem dvojhlasu (později i trojhlasu) je ideální začít s kánony, jak uvádí Marek Číp, sbormistr Rarášku: „Z počátku zpíváme jednohlasé písně a po půl roce začínáme pracovat s dvojhlasem. Kánon je úplně nejlepší, protože je to takový první předstupeň toho dvojhlasu. Děti se střídají v nástupu do písně, začínají jedni a pak se k nim přidávají ostatní. Když se naučí principy kánonu, začneme pracovat na jednoduchých dvojhlasých pasážích, což dětem umožní rozvíjet schopnost zpívat ve dvojhlasu.“⁴⁴

Před nácvikem skladby je vhodné, aby sbormistr skladbu prvně nějak uvedl, např. sdělení nějakého příběhu ke skladbě, informace o autorovi apod., především z toho důvodu, aby děti věděly, o čem vůbec zpívají. Pokud jde o cizojazyčné písně, je nezbytné, aby se zpěváci nejprve naučili správnou výslovnost textu před samotným zpěvem. Pro zpěváky by bylo mnohem těžší se přeučovat již zažitý text.

Menší děti, které ještě neumí číst, se obejdou bez not. U starších dětí, počínaje přípravným oddělením Rarášek, které zpívají složitější sborový repertoár, se pro nácvik skladeb běžně využívá notový materiál. Používání notového materiálu při zpěvu urychluje proces nácviku dané skladby. Je ovšem nutné dbát na správné držení not, a především na to, aby děti neměly oči přilepené pouze na notovém zápisu, ale také aby pozorovaly sbormistrova gesta. Noty jsou dětem vytištěny a předány před nácvikem dané skladby. (Notový materiál si děti odnášejí domů. To jim umožňuje procvičovat repertoár i mimo zkoušky sboru, pokud je to potřeba, popřípadě si jej mohou uschovat ve zkušebně.)

Nácvik nové skladby se zařazuje v první polovině zkoušky, kdy jsou děti nejvíce soustředěné, ideálně ihned po rozezpívání a probíhá převážně v sedě. Postup je následující: sbormistr zahraje a zazpívá kratší úsek dané partitury a zpěváci po něm opakují. Při složitějších skladbách se často volí princip dělených zkoušek, tzn. že každá hlasová sekce nacvičuje svůj part samostatně, a proto je výhodné, když sbormistr má svého asistenta, popřípadě schopného korepetitora. Každá hlasová sekce se nejprve utvrdí ve svém partu a teprve potom se všechny hlasy postupně spojují dohromady. Tímto způsobem se urychluje proces nácviku skladby. První varianta má tu nevýhodu, že zpěváci mohou být netrpěliví, než na ně vůbec přijde řada. Proto je důležité vysvětlit zpěvákům již od začátku, aby během čekání sledovali svůj part a v duchu si ho zpívali, či si procvičovali text dané skladby.

⁴⁴ Rozhovor s Markem Čípem, 28. 5. 2024

Jakmile je skladba zcela nacvičená, sbormistr se zaměřuje na nejnáročnější části partitury, které zpěvákům působí největší problémy, a postupně se věnuje výrazovým gestům a detailům. Proces nácvičení skladby trvá několik sborových zkoušek, v závislosti na její složitosti.

V DPS Ondrášek probíhá dvou hodinová výuka. Rozezpívání je věnováno 15–20 minut, nácvičení nové skladby se věnuje přibližně 40 minut, což však závisí na věku dětí (menší děti by tak dlouho u jedné skladby nevydržely). Po první polovině zkoušky bývá obvykle 10–15 minutová přestávka, během které si děti mohou odpočinout. Ve druhé polovině zkoušky se opakují a zdokonalují jiné skladby, aby byla zajištěna jejich co nejlepší interpretace a příprava na případné vystoupení. Sbormistr se může také vrátit k nové skladbě, aby zopakoval a co nejvíce upevnil, co se během první části zkoušky naučily. Na závěr se zpívají písně na přání nebo ty, které jsou u dětí oblíbené.

11 Vystoupení sboru

Během celého školního roku se pěvecký sbor Ondrášek a jeho přípravná oddělení Hrášek, Rarášek a Kulihrášek pečlivě věnují nastudování svého repertoáru několik hodin týdně. Děti prvního přípravného oddělení Hrášek a členky Komorního sboru se scházejí jednou týdně na dvouhodinovou výuku. Ostatní přípravná oddělení spolu s hlavním koncertním sborem Ondrášek mají dvouhodinové zkoušky dvakrát týdně. Každá dvouhodinová výuka zahrnuje obvykle 10–15 minutovou přestávku. Tato časová dotace je rovněž důležitá jako průprava pro úspěšné zvládnutí budoucích koncertů.

Svou píli mohou následně dosvědčit během různých pěveckých vystoupení. Ať už se jedná o soutěže, koncerty, účast na sborových festivalech, zpívání pro školy/školky či jiné události, pro sbor jsou tato vystoupení vrcholem jejich přípravy. Nejenže mohou děti svými pěveckými výkony šířit radost z hudby, vztahu k umění, potěšit své blízké či širší publikum, ale také se naučí, jak vystupovat na jevišti.

11.1 Příprava na koncert

11.1.1 Práce s trémou

Větší část přípravy na vystoupení probíhá na pravidelných zkouškách sboru, a to nacvičováním vybraného repertoáru, bez přítomnosti diváků. Fedor a Vrchotová-Pátová (1969) poukazují na to, že nedílnou součástí dobře odvedeného vystoupení je kvalitní příprava, která je nejefektivnějším způsobem boje proti trémě. Jak uvádí Majtner (2006) tréma je pojmenování pro stav zvýšené nervozity až strachu, ke kterému dochází v určitých situacích a to např. při veřejném vystupování. Pro malé děti (především v předškolním věku) je typická bezprostřednost a touha po předvedení svých schopností. Postupem času na této spontánnosti ubývá a přichází na scénu tréma. S trémou se potýká každý jedinec, a to i sbormistr. Tréma může mít na výkon blahodárné účinky, kdy působí jako podněcovatel pro dobrý výkon.

Jak ovšem s nadměrnou trémou před vystoupením pracovat? Fedor a Vrchotová-Pátová (1969) radí, že v den samotného vystoupení by měla mezi členy sboru a dirigentem panovat dobrá nálada a nikdo z výše uvedených by se neměl přetěžovat či jinak namáhat. S tím souvisí i dodržování zásad hlasové hygieny. Před vystoupením zbytečně nenamáhat hlasové ústrojí – to platí i pro mluvení a dlouhotrvající zpívání. Vyvarovat se přetopeným, zaprášeným či jinak znečištěným místnostem a studeným nápojům. Bezprostředně před

vystoupením se nedoporučuje jíst ani nějak těžké pokrmy, které způsobují únavu zpěváků, ale pouze lehčí jídla.

Klíčová je i volba posloupnosti skladeb. Pro lepší uvolnění zpěváků a zmírnění trémy je vhodné na začátek vystoupení vybrat již dobře nacvičené písně s menší náročností na hlasový rozsah (Fedor a Vrchotová-Pátová, 1969).

11.1.2 Organizace přípravy před koncertem

V den konání koncertu se sbor schází minimálně 2 hodiny před samotným vystoupením. Pokud se koncert koná v blízkosti Nového Jičína, rozezpívání probíhá ve zkušebně Ondrášku. Jindy však hlasová zkouška probíhá při samotné jízdě na místo konání koncertu v autobuse.

Zároveň je důležité seznámit se s prostředím, kde dané vystoupení bude probíhat. Tzn. přijet na místo konání koncertu dříve, vyzkoušet si nástup i odchod sboru na pódium a provést lehkou generální zkoušku před vystoupením. Zkouška spočívá v rozezpívání, zpěvu počátků nastudovaných skladeb, popřípadě obtížnějších částí partitury, které zpěvákům dělají problém. Zkouška by neměla být příliš náročná, aby nedošlo k vyčerpání hlasového ústrojí (Fedor a Vrchotová-Pátová, 1969).

Sbormistr vždy dbá na rozestavení zpěváků tak, aby všichni dobře viděli na sbormistra a sbormistr rovněž na zpěváky. Uspořádání zpěváků se stanovuje již na zkouškách sboru, kdy jsou děti seřazeny do řad podle výšky a konkrétního hlasu. Před koncertem se jen postavení zpěváků doladí podle zúčastněných a podle prostoru, kde se daný koncert odehrává. Sbormistr dále věnuje pozornost na celkový zvuk sboru. Ten je značně ovlivněn místem konání koncertu. V kostele, kde je obvykle lepší akustika, zní sbor jinak než v kulturních domech nebo divadlech, kde je třeba se zvukem více pracovat. V neposlední řadě se doladují všechny hudební nástroje, pokud jsou během koncertu použity.

11.2 Koncertní oděv

V DPS Ondrášek se zároveň dbá na vizuální stránku zpěváků. Sbor má pro každé vystoupení určený speciální koncertní oděv. Při vstupu do sboru každý člen obdrží svůj osobní kroj, za který není vyžadováno žádné finanční ohodnocení. Při ukončení členství je kroj vrácen. Nicméně, z hygienických důvodů není součástí kroje koncertní obuv, kterou si musí každý člen pořídit sám. Pro nejvýznamnější reprezentaci sbor nosí kroj, který je charakteristický pro každé oddělení. Pokud se zpívá v kroji, měl by být čistý, vyžehlený a uložen v obalu, aby nedošlo k jeho zašpinění. To samé platí pro jakékoliv oblečení,

ve kterém sbor vystupuje. V zimním období se koncertuje v tmavě červených pelerínách, doplněné o bílou šálu (viz obrázek č. 15). Při ostatních událostech nosí přípravné sbory různobarevná trička s emblémem Ondrášku (viz obrázek č. 16), zatímco koncertní sbor Ondrášek má polokošile s logem Ondrášku – dívky červené a chlapci modré (viz obrázek č. 17). Sbormistři a korepetitoři mají polokošile v černém provedení. Pro cesty do zahraničí se nechávají vyrábět trička přesně na míru dané události (viz obrázek č. 18).

Co se týká účesu, volí se vždy takový, aby vlasy, především u dívek, nepadaly do obličeje. Dívky si často upravují vlasy do francouzských copů nebo culíků, což dodává jejich vzhledu jednotný a upravený styl.

11.3 Průběh koncertu

Pěvecký sbor Ondrášek většinu koncertů zahajuje zpěvem už při příchodu na pódium. Nejčastěji bývají voleny písně kánonového typu, např. „*A na zemi upokojení*“ od Jana Táborského, „*Magnificat*“ od Jacquese Berthiera. Při dozpěvu úvodní písně jsou již všichni členové na svých místech a koncert může začít. Koncerty obvykle trvají šedesát minut.

Následuje úvodní slovo a přivítání všech posluchačů a samozřejmě i vystupujících – dětského pěveckého sboru Ondrášek či jeho přípravných oddělení.

Postupně jsou odzpívávány všechny písně, které byly na programu. Starší soubory mívají vystoupení často samostatně, bez účasti dalších oddělení. Pro menší děti, zejména pro Hrášky a Rarášky, by byl hodinový koncert velmi náročný, a proto mají své koncerty společně s jinými sborovými odděleními.

Na konci vystoupení si pěvecké těleso vyslouží bohatý potlesk publika. Sbormistr se společně se všemi vystupujícími několikrát ukloní. (Pro Josefa Zajíčka bylo dobře známo, že svá slova obrátil ještě k posluchačům, aby jim popřál vše dobré.) Poté následuje úplně poslední skladba, po které členové sboru z pódia odcházejí a koncert končí.

Vánoční koncerty jsou v závěru obohaceny o světelný efekt svíček, který umocňuje příjemnou atmosféru. Členové sboru se při poslední písni „*Došli jsme k vám na koledu*“ rozestaví mezi publikum a zpívají takřka pro každého tváří v tvář.

EMPIRICKÁ ČÁST

12 Úvod výzkumné části

Empirická část této diplomové práce se zaměřuje na analýzu a vyhodnocení zkušeností a názorů bývalých členů dětského pěveckého sboru Ondrášek. K získání potřebných dat byl použit kvantitativní výzkum prostřednictvím dotazníkového šetření. Tato metoda byla zvolena především z důvodu možnosti oslovit širší část respondentů, což umožňuje získat vypovídající data pro daný výzkum.

Struktura dotazníkového šetření spočívá ve vytyčení hlavního cíle a k němu i stanovení cílů dílčích (viz 13. kapitola). Hlavním cílem tohoto výzkumu je zjistit, jakým způsobem členství v dětském pěveckém sboru Ondrášek ovlivnilo jeho bývalé členy a jaký dopad mělo na jejich osobní, sociální a profesní život. Dotazníkové šetření bude rovněž navazovat na předpoklady, které budou podrobněji rozebrány v 14. kapitole.

Realizace dotazníkového šetření bude probíhat prostřednictvím platformy Survio. Po finálním zpracování otázek bude následně rozesláno online formou, především přes sociální sítě (Messenger, WhatsApp, Instagram) respondentům. Dotazníkové šetření bude použito k získání dat od konkrétní cílové skupiny. Výběr respondentů bude zaměřen na bývalé členy sboru Ondrášek, kteří mají osobní zkušenost s jeho činností a zároveň splňují věkovou hranici minimálně 18 let.

Po získání dostatečného vzorku odpovědí budou data zpracována a následně vyhodnocena. Empirická část bude zakončena celkovým zhodnocením výzkumu, ve které budou interpretovány výsledky získané z dotazníkového šetření.

13 Cíle výzkumné části

Hlavní cíl:

Hlavním cílem tohoto výzkumu je získat komplexní přehled o zkušenostech a názorech bývalých členů pěveckého sboru Ondrášek, aby bylo možné zhodnotit vliv členství na jejich osobní a profesní život, sociální vazby a celkovou prospěšnost členství ve sboru Ondrášek. K tomuto hlavnímu cíli jsou stanoveny následující dílčí cíle.

Dílčí cíle:

- Zjistit hlavní důvody, které vedly respondenty k přihlášení do pěveckého sboru Ondrášek.
- Posoudit vliv členství ve sboru na psychický stav členů.
- Posoudit vliv členství ve sboru na osobní rozvoj.
- Prozkoumat sociální vlivy členství, zejména v navazování nových přátelství.
- Vyhodnotit vliv členství ve sboru na profesní život respondentů, včetně možnosti pokračování v hudební kariéře či vlivu na profesní orientaci.
- Posoudit, jaký vztah si bývalí členové k pěveckému sboru Ondrášek udržují, a zda by ho doporučili pro své děti a ostatním rodičům.

14 Předpoklady výzkumné části

Na základě cílů výzkumu byly stanoveny následující předpoklady:

- **Předpoklad č. 1:** Předpokládáme, že hlavním důvodem pro přihlášení do sboru byl zájem o hudbu a zpěv.
- **Předpoklad č. 2:** Předpokládáme, že členství ve sboru mělo pozitivní vliv na psychický stav a pohodu jeho členů.
- **Předpoklad č. 3:** Předpokládáme, že členství ve sboru mělo významný pozitivní vliv na sociální vazby.
- **Předpoklad č. 4:** Předpokládáme, že alespoň 50 % bývalých členů sboru Ondrášek uvedlo, že členství ve sboru mělo pozitivní vliv na jejich profesní život.
- **Předpoklad č. 5:** Předpokládáme, že alespoň 20 % bývalých členů se začalo věnovat zpěvu na profesionální úrovni.
- **Předpoklad č. 6:** Předpokládáme, že členství ve sboru ovlivnilo zájem členů sboru o pedagogickou profesi.
- **Předpoklad č. 7:** Předpokládáme, že většina bývalých členů by doporučila členství ve sboru Ondrášek.
- **Předpoklad č. 8:** Předpokládáme, že všichni bývalí členové se alespoň jednou ročně zúčastní koncertu sboru Ondrášek.

15 Metody výzkumné části

„Dotazník patří mezi nejčastěji využívané výzkumné metody. Dotazníkem jsou písemně zjišťovány informace od velkého počtu osob, a proto je řazen mezi nástroje hromadného získávání údajů. Oproti jiným metodám sběru dat lze prostřednictvím dotazníku získat informace s mnohem menší námahou a vynaloženými finančními prostředky. Výhodou dotazníku je také jednodušší zpracování a vyhodnocení získaných dat, skutečnost, že respondent může dotazník vyplnit v době a místě, které mu nejvíce vyhovuje a na jeho vyplnění má dostatečné množství času“ (Hlad'o, 2011, s.30).

Dotazníkové šetření bylo vytvořeno na platformě Survio, která uživatelům umožňuje vytvářet a následně distribuovat online dotazníky. Výhodou této platformy je možnost rychlého a srozumitelného vytváření dotazníků s atraktivním vzhledem, avšak některé pokročilejší funkce jsou dostupné pouze za poplatek (např. možnost větvení dotazníku, celkový počet respondentů apod.).

Po sestavení otázek byl dotazník několikrát otestován a následně rozeslán respondentům, převážně prostřednictvím sociálních sítí, jako jsou Messenger, WhatsApp a Instagram, a také přes e-mail. Velkou výhodou byla široká síť kontaktů, kterou jsem si vytvořila během svého působení v pěveckém sboru Ondrášek. Rovněž jsem své respondenty požádala o šíření dotazníku, aby se tak zajistilo co nejširší zastoupení respondentů.

Na úvodní stránce dotazníku jsem se představila a poskytla informace o jeho účelu. Byla zde také uvedena kritéria pro účast v dotazníku: respondenti museli být starší 18 let, aby byli schopni lépe reflektovat vliv pěveckého sboru. Dalším kritériem bylo, že účastníci museli být buď bývalými členy sboru Ondrášek, nebo současnými členy Komorního sboru. Dále byli respondenti informováni o typu otázek a možných odpovědích, přibližné délce dotazníku a zajištění anonymity.

Dotazník se skládá z celkového počtu 25 otázek a jsou v něm zastoupeny otevřené, polouzavřené a uzavřené otázky. Mezi specifické typy otázek zahrnuté v dotazníkovém šetření patří dichotomické otázky (uzavřené otázky, které nabízejí pouze dvě možné odpovědi, často „ano/ne“), Likertova škála a škálové položky. Respondenti mají u 21. otázky možnost odpovědět „ano“ či „ne“. Následující 22. otázka není povinná a v poznámce jsem uvedla, že odpovídat na tuto otázku mají pouze v případě, pokud v otázce č. 21 odpověděli „ano“, jelikož je tato otázka navázána na předchozí. Pokud respondenti odpověděli v otázce č. 21 „ne“, byl jejich dotazník následně zkrácen o jednu otázku.

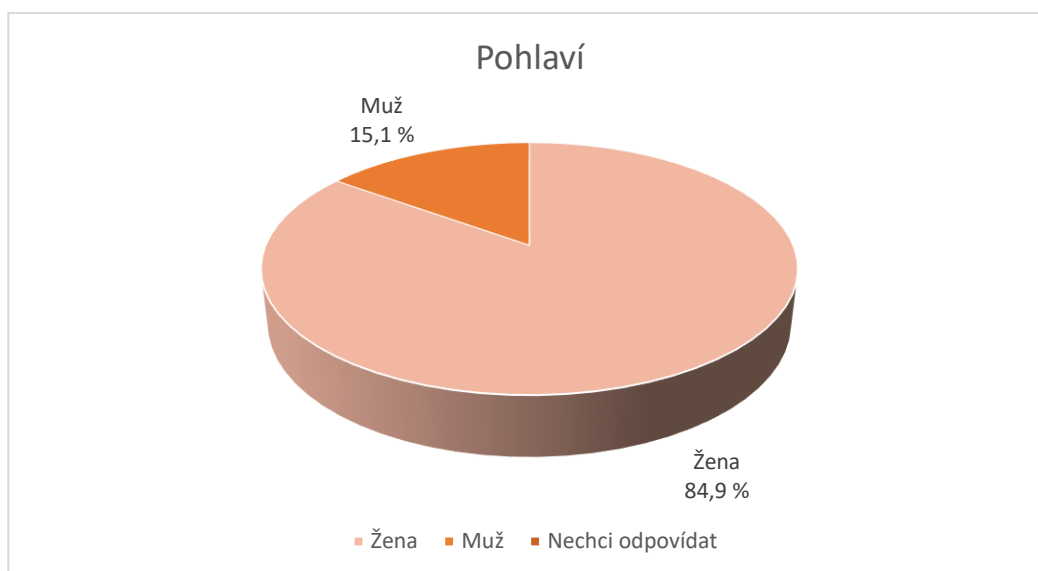
Dotazník bychom mohli rozdělit na pět okruhů. První okruh se zabýval determinacími údaji jako je pohlaví, věk a dosažené vzdělání. Druhý okruh se zaměřil na faktory, které motivovaly respondenty k přihlášení do sboru Ondrášek a zkušenostmi s členstvím ve sboru. Třetí okruh hodnotil vliv a přínosy členství ve sboru. Čtvrtý okruh se zabýval profesním vlivem. Pátá sekce se pak zaměřila na současný vztah respondentů ke sboru a jejich doporučení pro ostatní rodiče.

Dotazník byl aktivní po dobu dvou týdnů a zúčastnilo se ho celkově 93 respondentů. Z toho 79 žen a 14 mužů. V průběhu sběru dat se vyskytlo několik technických potíží. Dvakrát jsem byla upozorněna respondenty, že odkaz na dotazník nelze vůbec načíst, nebo se zobrazovala chybová hláška. Jeden z respondentů mě také upozornil, že na konci dotazníku se mu nezobrazovala možnost k odeslání. Tato skutečnost mohla ovlivnit celkový počet respondentů, protože podobný problém mohl nastat u více z nich, ale nemuseli mě na to upozornit.

16 Vyhodnocení výsledků výzkumu

Dotazník nebyl nikde veřejně vyvěšen, byl rozeslán konkrétním osobám přes různé sociální aplikace a taktéž přes e-mailovou komunikaci v období jednoho týdne. Do výzkumu se zapojilo celkově 93 respondentů. Ve statistikách jsme mohli vidět, že průměrná délka vyplnění dotazníku zabrala 41 respondentům 2-5 minut, 39 respondentům v rozmezí 5-10 minut a 8 respondentům 10-30 minut. Tento čas je dle mého názoru adekvátní k tomu, aby se respondenti mohli zamyslet nad vlivem dětského pěveckého sboru Ondrášek na jejich životy a poskytli kvalitní odpovědi, které jsou nezbytné pro vyhodnocení tohoto výzkumu. Zbylých 5 respondentů na dotazník využilo méně než dvě minuty.

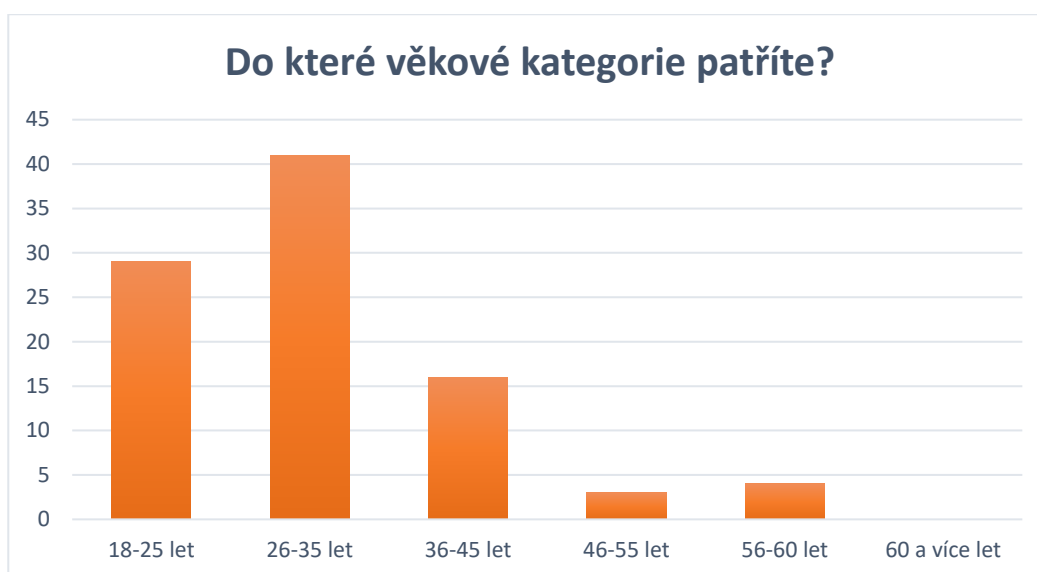
Otázka č. 1: Pohlaví

Graf č. 1: Pohlaví

První otázka se zaměřovala na pohlaví respondentů. Dotazník vyplnilo 79 žen (84,9 %) a 14 mužů (15,1 %). Převaha žen je ovlivněna početnější skupinou ženského pohlaví v dětském pěveckém sboru Ondrášek a také tím, že chlapci zároveň dříve ukončují své členství ve sboru z důvodu hlasové mutace. Pro respondenty zde zároveň byla nabídnuta možnost „nechci odpovídat“, tu však nikdo nevyužil.

Otázka č. 2: Do které věkové kategorie patříte?

Graf č. 2: Věková kategorie

Druhá otázka byla zaměřena na věk respondentů. Nejpočetnější skupinu tvořila věková kategorie 26-35 let, do které spadalo 41 respondentů (44,1 %). Další početnou skupinu tvořila věková kategorie 18-25 let, kde bylo zaznamenáno 29 respondentů (31,2 %). Ve věkové kategorii 36-45 let bylo 16 respondentů (17,2 %). Následovala věková kategorie 56-60 let s 4 respondenty (4,3 %). Kategorie 46-55 let měla nejmenší zastoupení, a to pouze 3 respondenty (3,2 %). V poslední věkové kategorii, která zahrnovala osoby 60 a více let, nebyl žádný respondent.

Otázka č. 3: Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

Graf č. 3: Vzdělání respondentů

Třetí otázka se týkala dosaženého vzdělání respondentů a poskytla podrobný přehled o jejich vzdělanostní úrovni. Největší podíl respondentů, konkrétně 42 osob (45,2 %), dosáhl magisterského vzdělání. Následuje skupina respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou, kterých je 25 (26,9 %), což je také významná část. Dále je zde 20 respondentů (21,5 %) s bakalářským vzděláním. Vyšší odborné vzdělání mají 3 respondenti (3,2 %). Doktorského vzdělání dosáhli 2 respondenti (2,2 %). Nakonec, středoškolské vzdělání bez maturity má pouze 1 respondent (1,1 %). Tato data poskytují komplexní pohled na vzdělání respondentů a vykazují vysokou úroveň akademického vzdělání mezi zkoumanou skupinou.

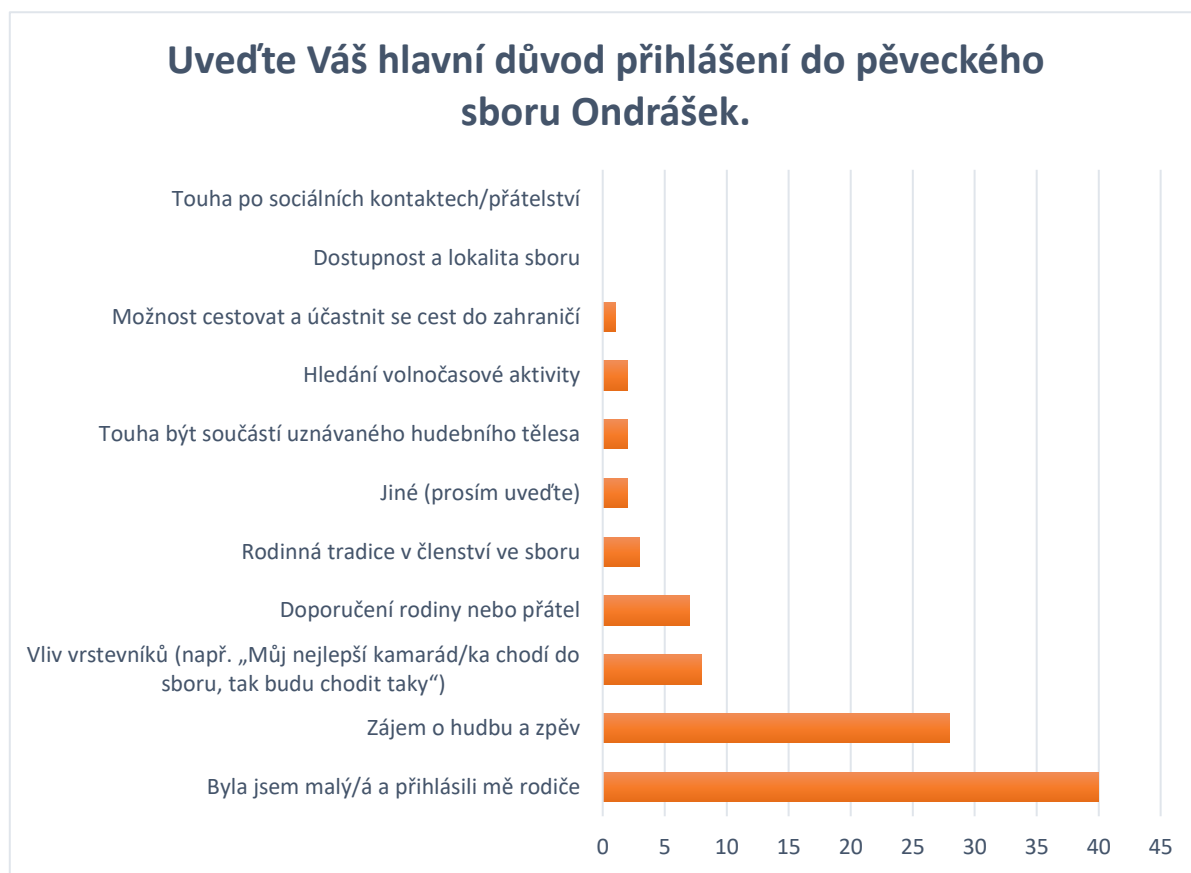
Otázka č. 4: Odkud jste se poprvé dozvěděli o sboru Ondrášek?

Graf č. 4: První kontakt respondentů se sborem Ondrášek

Čtvrtá otázka měla za cíl zjistit, odkud se respondenti poprvé dozvěděli o dětském pěveckém sboru Ondrášek. Nejčastějším zdrojem informací byli rodinní příslušníci, což uvedlo 57 respondentů (61,3 %), což naznačuje poměrně silný rodinný vliv a taktéž to může poukazovat na tradici v členství ve sboru. Druhým nejčastějším zdrojem bylo školní prostředí, kde se o sboru dozvědělo 23 respondentů (24,7 %), což podtrhuje roli školy ve zprostředkování informací o sboru. Od kamarádů se o sboru dozvědělo 8 respondentů (8,6 %), což ukazuje na osobní doporučení mezi vrstevníky. Tištěné materiály jako plakáty či letáky byly zdrojem informací pro 3 respondenty (3,2 %), což ukazuje na menší, ale stále přítomný vliv tradičních médií. Dva respondenti (2,2 %) uvedli „jiné“, ovšem bez specifikace, kde se o sboru dozvěděli. Tyto zjištěné údaje vykazují, že největší vliv pro první kontakt s pěveckým sborem Ondrášek je v rodinném prostředí.

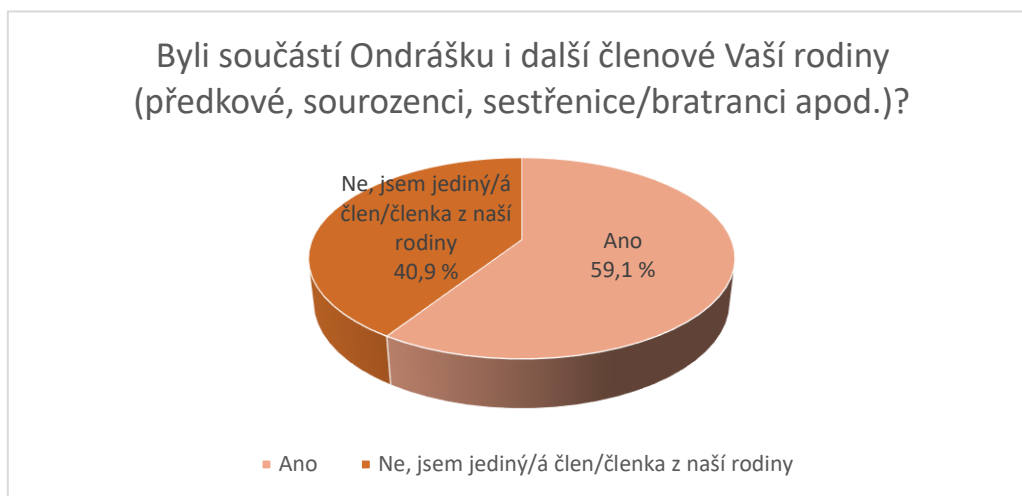
Otázka č. 5: Uved'te Váš hlavní důvod přihlášení do pěveckého sboru Ondrášek.

Graf č. 5: Hlavní důvod k přihlášení do pěveckého sboru Ondrášek

Pátá otázka se snažila zjistit hlavní důvod pro vstup do pěveckého sboru Ondrášek. Hlavním důvodem, který respondenti uvedli, bylo „byl/a jsem malý/á a přihlásili mě rodiče“, s počtem 40 odpovědí (43 %). Dalším významným důvodem byl zájem o hudbu a zpěv, což uvedlo 28 respondentů (30,1 %). Možnost ovlivnění vrstevníky zaznamenala 8 odpovědí (8,6 %), a doporučení rodiny nebo přátel uvedlo 7 respondentů (7,5 %). Rodinnou tradici a členství ve sboru jako důvod uvedli 3 respondenti (3,2 %).

Otázka č. 6: Byli součástí Ondrášku i další členové Vaší rodiny (předkové, sourozenci, sestřenice/bratřenci apod.)?

Graf č. 6: Zapojení rodinných příslušníků do pěveckého sboru Ondrášek

Šestá otázka se týkala členství ve sboru i u dalších rodinných příslušníků. Výsledky ukázaly, že 55 respondentů (59,1 %) uvedlo, že součástí Ondrášku byli i další členové jejich rodiny. Naopak 38 respondentů (40,9 %) uvedlo, že jsou jedinými členy své rodiny, kteří docházeli do sboru. Toto zjištění může poukazovat na vliv členství v pěveckém sboru, který se zakládá na rodinné tradici a vzájemném doporučení uvnitř rodiny.

Otázka č. 7: V kolika letech jste začal/a navštěvovat Ondrášek?

Věk	Četnost	Relativní četnost
5	22	23,7 %
6	18	19,4 %
9	13	14 %
10	12	12,9 %
8	9	9,7 %
7	6	6,5 %

4	5	5,4 %
12	4	4,3 %
11	3	3,2 %
3	1	1,1 %

Tabulka č. 1: Věk nástupu do sboru (řazeno dle relativní četnosti)

Sedmá otázka se týkala věku respondentů při nástupu do pěveckého sboru. 22 respondentů (23,7 %) uvedlo, že do sboru nastoupili ve věku 5 let. 18 respondentů (19,4 %) začalo ve věku 6 let. 13 respondentů (14 %) uvedlo, že do sboru vstoupili ve věku 9 let. Nejnižší věk při vstupu do sboru byl 3 roky a nejvyšší 12 let. Tyto údaje naznačují, že respondenti do sboru nastoupili převážně v předškolním nebo mladším školním věku.

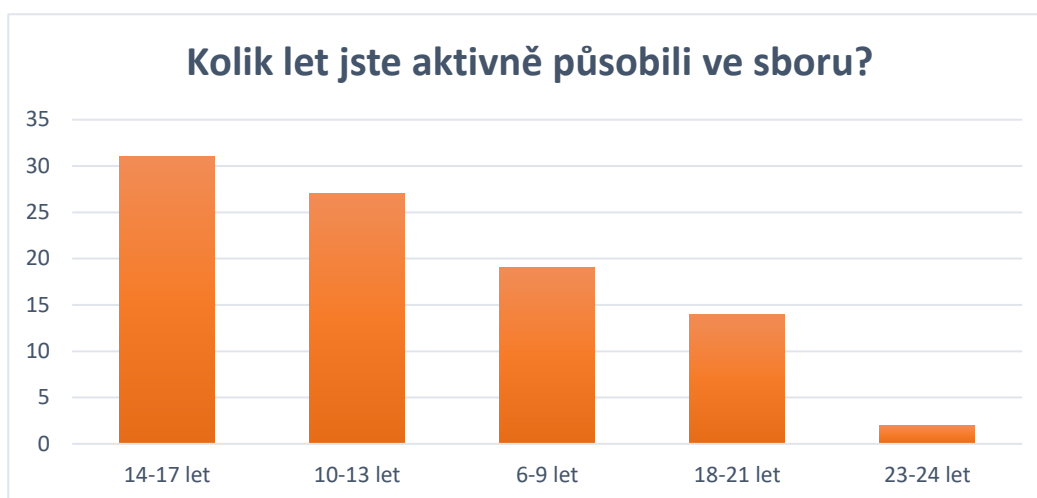
Otázka č. 8: Do jakého přípravného oddělení jste nastoupili?

Graf č. 7: Přípravné oddělení, do kterého respondenti nastoupili

Osmá otázka se zaměřovala na to, do jakého přípravného oddělení respondenti nastoupili. Nejpočetnější skupinou odpovědí byl Hrášek s 48 respondenty (51,6 %). Další v pořadí byl Rarášek s 19 respondenty (20,4 %) a Kulihrášek s 18 respondenty (19,4 %). Tyto výsledky naznačují, že většina respondentů prošla několika přípravnými sbory a také potvrzuje předchozí otázku, jelikož pro vstup do Hrášku je věk 4-7 let a do Rarášku 7-9 let.

Otázka č. 9: Kolik let jste aktivně působili ve sboru?

Graf č. 8: Délka aktivního působení ve sboru

Devátá otázka byla zaměřena na délku členství respondentů ve sboru. Tato otázka byla otevřená a respondenti uváděli odpověď konkrétní číslíci. Z důvodu velkého počtu odpovědí byla tato data rozdělena do pěti kategorií. Celkem 31 respondentů strávilo v Ondrášku období 14-17 let. Dalších 27 uvádělo, že byli členy po dobu 10-13 let. Skupina 19 respondentů působila ve sboru po dobu 6-9 let, zatímco 14 respondentů zůstalo členy v rozmezí 18-21 let. Dva respondenti uvedli, že byli členy sboru po dobu 23-24 let. Tyto údaje ukazují, že členství většiny respondentů ve sboru trvalo poměrně dlouhou dobu.

Otázka č. 10: Jak hodnotíte podporu Vašich rodičů ve Vaší účasti ve sboru?

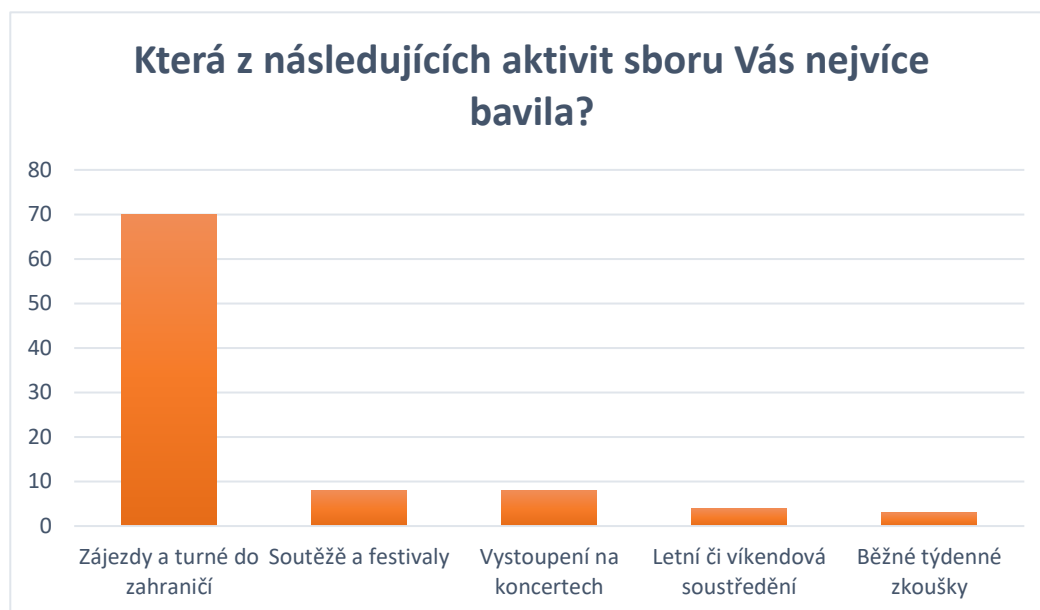

Graf č. 9: Podpora ze strany rodičů

Desátá otázka se týkala podpory ze strany rodičů na účast respondentů ve sboru. Z výsledků lze jednoznačně vyčíst velmi vysokou míru podpory, kterou uvedlo

79 respondentů (84,9 %). Dalších 10 respondentů (10,8 %) označilo podporu stupněm 4, což také značí značnou podporu a 4 respondenti (4,3 %) uvedli podporu stupněm 3 – neutrální podporu. Podpora rodičů je klíčová, protože rodiče zejména nejmladších členů musí své děti na zkoušky vozit. Dále je tato podpora důležitá i z finančního hlediska, jelikož se platí nejen školné, ale také různé zájezdy, soustředění a další aktivity.

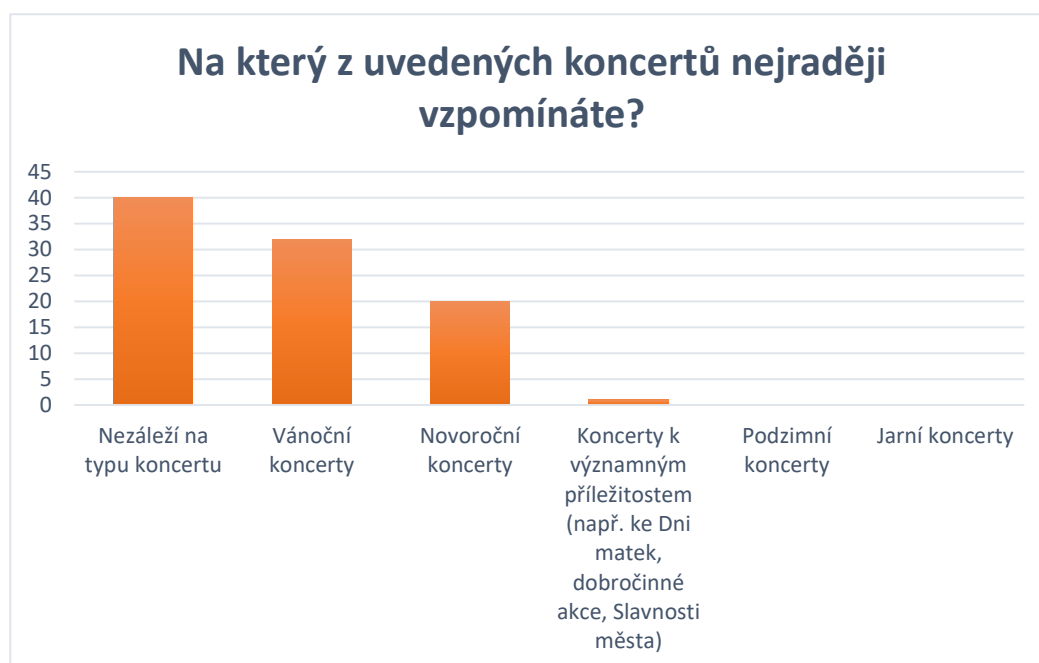
Otázka č. 11: Která z následujících aktivit sboru Vás nejvíce bavila?

Graf č. 10: Oblíbené aktivity členů ve sboru

Jedenáctá otázka se snažila zjistit, která ze sborových aktivit nejvíce bavila respondenty. Výsledky ukázaly, že 70 respondentů (75,3 %) nejvíce bavily zájezdy a turné do zahraničí. Tyto aktivity nejenže poskytují příležitost cestovat a objevovat nové kultury, ale také umožňují sblížení členů sboru a sdílení nezapomenutelných zážitků. Dalších 8 respondentů (8,6 %) uvedlo, že je nejvíce bavily soutěže a festivaly. Stejný počet respondentů (8,6 %) uvedl, že je nejvíce bavila vystoupení na koncertech.

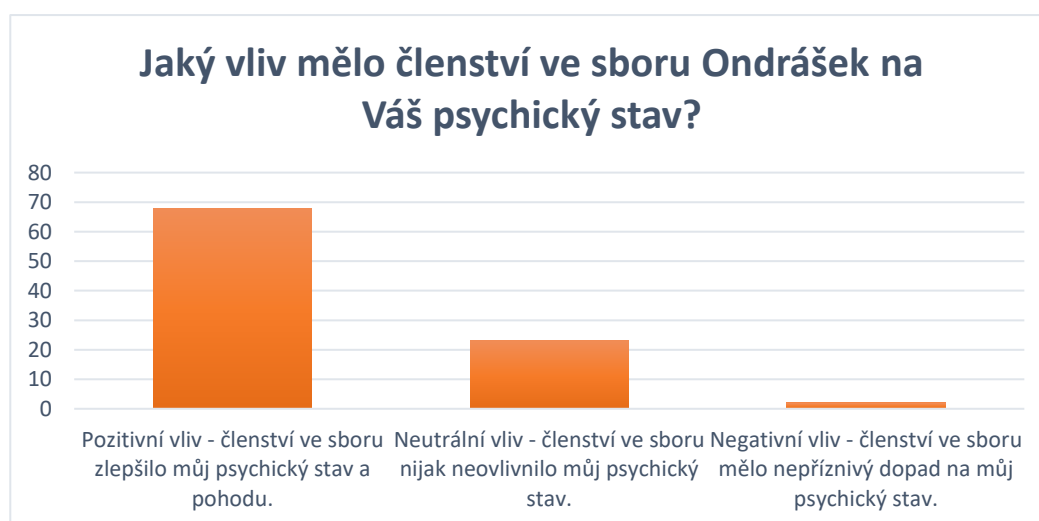
Otázka č. 12: Na který z uvedených koncertů nejraději vzpomínáte?

Graf č. 11: Nejoblíbenější koncerty členů sboru

Dvanáctá otázka se zabývala typem koncertů, na které respondenti nejraději vzpomínají. Z výsledků vyplývá, že pro 40 respondentů (43 %) není rozhodující typ koncertu. Naopak 32 respondentů (34,4 %) upřednostnilo vzpomínky na vánoční koncerty, zatímco 20 respondentů (21,5 %) vyjádřilo, že nejraději vzpomínají na novoroční koncerty. Vzhledem k častým koncertním aktivitám ve sboru Ondrášek je klíčové, aby členové sdíleli nadšení pro tato vystoupení.

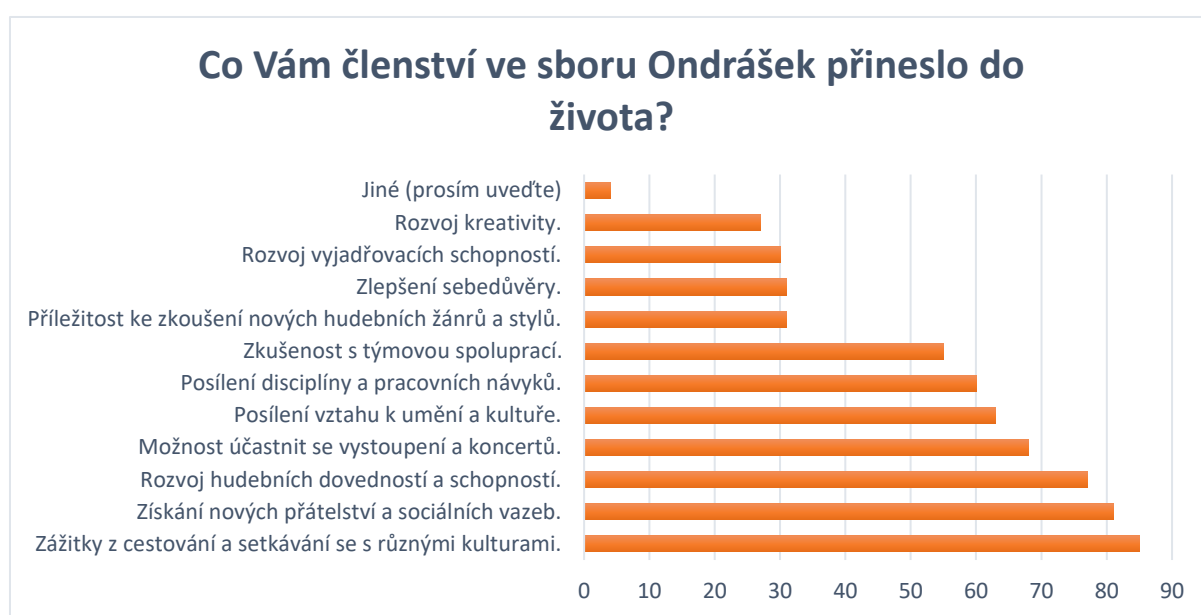
Otázka č. 13: Jaký vliv mělo členství ve sboru Ondrášek na Váš psychický stav?

Graf č. 12: Vliv členství ve sboru Ondrášek na psychický stav členů

Třináctá otázka zkoumala vliv členství ve sboru na psychický stav respondentů. Většina odpovědí naznačovala pozitivní vliv, a to s 68 respondenty (73,1 %). Neutrální vliv uvádělo 23 respondentů (24,7 %). Tyto výsledky naznačují, že pro většinu respondentů měla účast ve sboru pozitivní dopad na jejich psychický stav a pohodu. Pouze dva respondenti (2,2 %) uvedli, že členství v Ondrášku mělo negativní vliv na jejich psychický stav. Domníváme se, že negativní dopad mohl být způsoben vysokými požadavky ze strany sbormistra nebo určitým omezením osobního času členů z důvodu četností zkoušek, koncertů a dalších činností sboru, což mohlo vést ke zvýšenému stresu u některých členů.

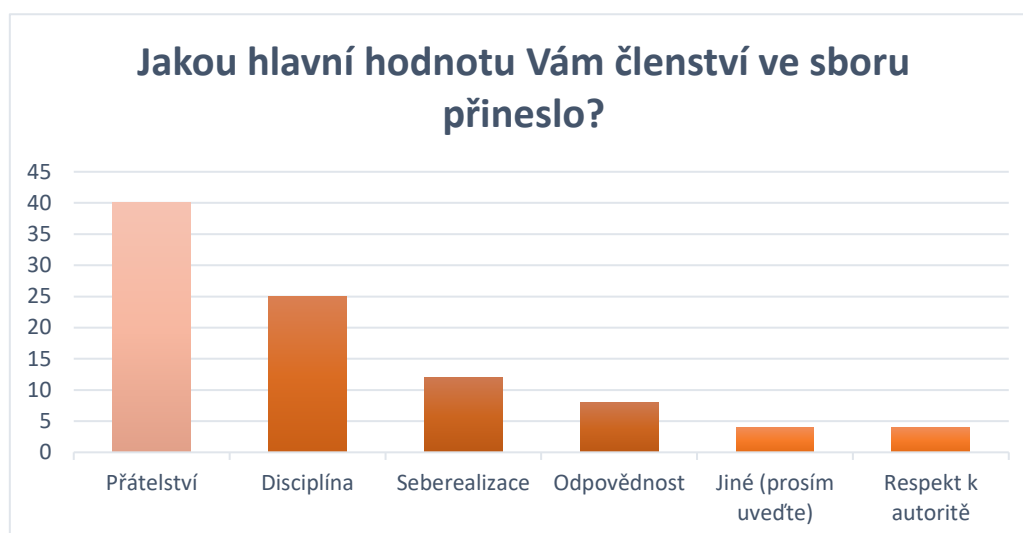
Otázka č. 14: Co Vám členství ve sboru Ondrášek přineslo do života?

Graf č. 13: Přínosy členství ve sboru Ondrášek

Čtrnáctá otázka se snažila zjistit, co členství ve sboru Ondrášek přineslo respondentům do jejich života. Respondenti mohli vybírat z vícero možností. Nejčastěji uvedeným přínosem byly zážitky z cestování a setkávání se s různými kulturami, které vybralo 85 respondentů. Další významným přínosem bylo získání nových přátelství a sociálních vazeb, což zmínilo 81 respondentů. Dále 77 respondentů uvádělo rozvoj hudebních dovedností a schopností. 68 respondentů zmiňovalo možnost účastnit se vystoupení a koncertů. Posílení vztahu k umění a kultuře uvedlo 63 respondentů, zatímco 60 respondentů vnímalo posílení disciplíny a pracovních návyků jako přínos. Zkušenost s týmovou spoluprací, která je důležitá v mnoha životních situacích, zmínilo 55 respondentů.

Otázka č. 15: Jakou hlavní hodnotu Vám členství ve sboru přineslo?

Graf č. 14: Klíčová hodnota členství ve sboru Ondrášek

Patnáctá otázka se soustředila na hlavní hodnotu členství ve sboru Ondrášek. Nejvíce respondentů, konkrétně 40 z nich (43 %), označilo přátelství za tu nejvýznamnější hodnotu. Dalších 25 respondentů (26,9 %) zdůraznilo význam disciplíny, zatímco 12 (12,9 %) se vyjádřilo pro seberealizaci. Odpovědnost jako klíčovou hodnotu uvedlo 8 respondentů (8,6 %). Čtyři respondenti (4,3 %) identifikovali „jiné“ hodnoty, zatímco stejný počet respondentů, tedy také 4 (4,3 %), uvedlo respekt k autoritě jako významnou hodnotu. Tyto odpovědi naznačují různorodost hodnot, které členství ve sboru Ondrášek poskytuje, avšak pro členy sboru Ondrášek je klíčovou hodnotou přátelství.

Otázka č. 16: Navázali jste ve sboru nová přátelství, která trvají dodnes?

Graf č. 15: Navázání přátelství ve sboru a jejich trvání

Šestnáctá otázka se snažila zjistit, zda respondenti získali ve sboru nové přátele a jestli toto přátelství stále trvá. Z odpovědí jednoznačně vyplývá, že 91 respondentů (97,8 %) ve sboru našla nové přátele a tato přátelství trvají dodnes. Pouze 2 respondenti (2,2 %) na tuto otázku odpověděli záporně. Tato výrazná většina, která zdůrazňuje přítomnost přátelství, naznačuje, že členství ve sboru Ondrášek nejen podporuje hudební rozvoj, ale také přispívá k formování stabilních sociálních vazeb.

Otázka č. 17: Jak hodnotíte svou celkovou zkušenost z členství ve sboru Ondrášek?

Graf č. 16: Celkové zhodnocení zkušenosti z členství ve sboru Ondrášek

Sedmnáctá otázka byla zaměřena na celkové zhodnocení členství ve sboru Ondrášek. Výsledky ukázaly, že 75 respondentů (80,6 %) hodnotí své členství na škále 5, což označuje jako velmi pozitivní zkušenost. Dalších 14 respondentů (15,1 %) uvedlo hodnocení na škále 4, což také vyjadřuje převážně pozitivní zkušenost. Pouze 4 respondenti (4,3 %) hodnotili své členství na škále 3, což naznačuje neutrální zkušenost. Tyto výsledky vyjadřují, že většina členů má velmi pozitivní zkušenost s členstvím ve sboru Ondrášek, což poukazuje na celkově pozitivní vliv, který má sbor na své členy.

Otázka č. 18: Pokračoval/a jste ve zpěvu i po ukončení členství ve sboru Ondrášek?

Graf č. 17: Pokračování v pěveckých aktivitách

Osmnáctá otázka se věnovala tomu, zda respondenti pokračovali se zpěvem po ukončení členství ve sboru Ondrášek. Výsledky ukázaly, že 35 respondentů (32,7 %) se nadále věnuje zpěvu amatérsky. Dalších 31 respondentů (29 %) uvedlo, že se zpěvu úplně přestali věnovat. Zbývající odpovědi byly rozmanité: 18 respondentů (16,8 %) se zapojilo do jiných pěveckých seskupení, 12 respondentů (11,2 %) pokračovalo ve zpěvu v navazujícím Komorním sboru Ondrášku a 11 respondentů (10,3 %) se věnuje zpěvu profesionálně. Tyto výsledky ukazují, že členství ve sboru Ondrášek má trvalý vliv na mnohé z jeho členů, přičemž značná část pokračuje ve zpěvu i po ukončení členství. Někteří si zvolili amatérskou dráhu, jiní našli nové pěvecké příležitosti, a někteří se věnují zpěvu na profesionální úrovni. Významná je i skupina, která pokračuje ve zpívání v rámci Ondrášku, což ukazuje na sílu a soudržnost tohoto pěveckého seskupení. Značná část respondentů se přestala věnovat zpěvu, což může naznačovat různé osobní nebo profesní důvody.

Otázka č. 19: Zapojovali jste se během svého působení ve sboru do nějakých podpůrných činností?

Graf č. 18: Podpůrné aktivity v průběhu členství

Devatenáctá otázka se zaměřovala na zapojení respondentů do dalších aktivit ve sboru. Výsledky ukázaly, že 35 respondentů (27,1 %) uvedlo, že se nezapojovali do žádných dalších aktivit. Naopak 33 respondentů (25,6 %) odpovědělo, že vypomáhali na soustředěních, zatímco 32 respondentů (24,8 %) občas pomáhalo s různými úkoly. Dalších 16 respondentů (12,4 %) uvedlo, že se zapojovali jako asistenti sbormistra a 13 respondentů (10,1 %) poskytovalo hudební doprovod. Tyto odpovědi ukazují, že téměř tři čtvrtiny respondentů se aktivně zapojovaly do různých činností nad rámec samotného zpěvu ve sboru. Pomoc na soustředěních, asistence sbormistrovi a poskytování hudebního doprovodu jsou aktivity, které nejen podporují chod sboru, ale také poskytují cenné zkušenosti a příležitosti pro osobní růst a rozvoj.

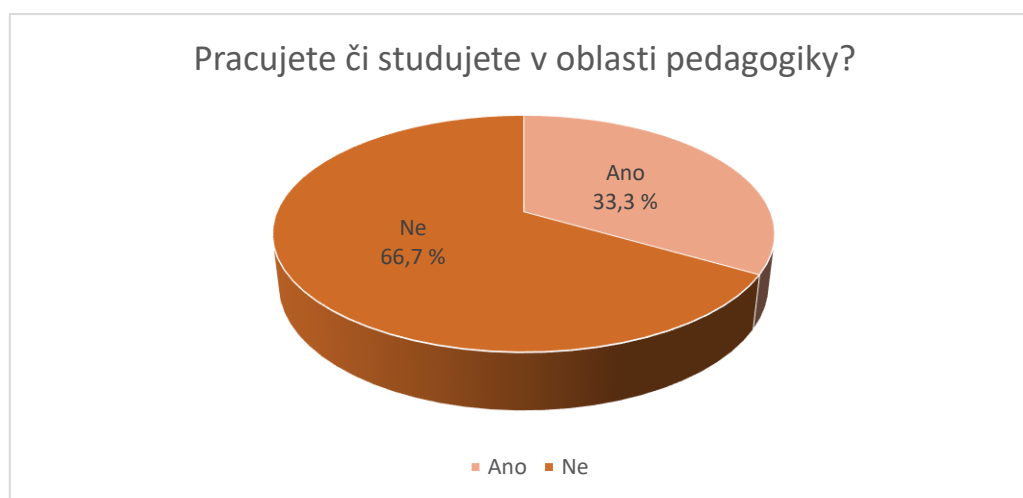
Otázka č. 20: Mělo členství v Ondrášku vliv na Váš profesní život?

Graf č. 19: Vliv Ondrášku na profesní život

Dvacátá otázka se ptala respondentů, zda členství ve sboru Ondrášek ovlivnilo jejich profesní život. Výsledky ukazují, že 49 respondentů (52,7 %) uvedlo, že členství v Ondrášku mělo pozitivní vliv na jejich profesní dráhu. Dalších 25 respondentů (26,9 %) odpovědělo, že členství ve sboru nemělo významný vliv na jejich profesní život, zatímco 19 respondentů (20,4 %) uvedlo, že členství v Ondrášku nemělo žádný vliv na jejich kariéru. Tato data naznačují, že více než polovina respondentů považuje členství ve sboru za faktor, který pozitivně ovlivnil jejich profesní život. Celkově tyto odpovědi zdůrazňují, že členství ve sboru Ondrášek může mít pozitivní dopad na profesní život mnoha jeho členů, i když tento vliv není univerzální pro všechny.

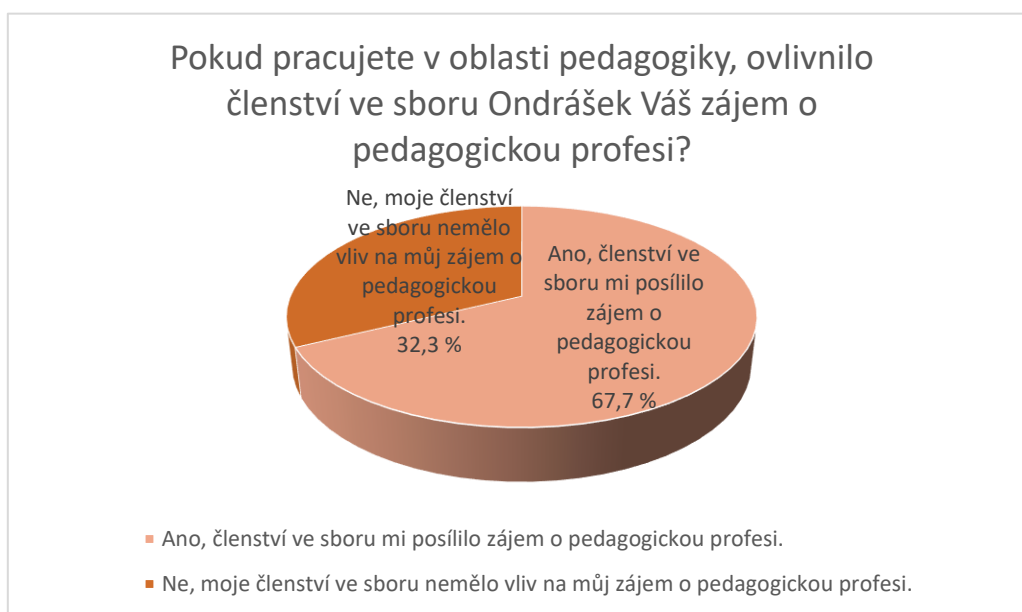
Otázka č. 21: Pracujete či studujete v oblasti pedagogiky?

Graf č. 20: Zaměření na pedagogickou činnost bývalých členů

Otázka č. 21 měla za cíl prozkoumat, kolik respondentů pracuje nebo studuje v oblasti pedagogiky. Výsledky ukazují, že 62 respondentů (66,7 %) uvedlo, že se pedagogice vůbec nevěnují, zatímco 31 respondentů (33,3 %) uvedlo, že pracují nebo studují v této oblasti. Tyto výsledky naznačují, že přibližně třetina respondentů se rozhodla pro kariéru nebo studium v pedagogické sféře. Toto zjištění je zajímavé, protože poukazuje na možný vliv členství ve sboru Ondrášek na volbu profesní dráhy. Pro mnoho respondentů mohlo členství ve sboru Ondrášek představovat nejen příležitost k hudebnímu a osobnímu rozvoji, ale také k získání dovedností a zkušeností, které jsou užitečné v pedagogické profesi. Schopnost vést a pracovat s mladšími členy sboru mohla inspirovat některé z nich k tomu, aby se věnovali vzdělávání a práci s dětmi.

Otázka č. 22: Pokud pracujete v oblasti pedagogiky, ovlivnilo členství ve sboru Ondrášek Váš zájem o pedagogickou profesi?

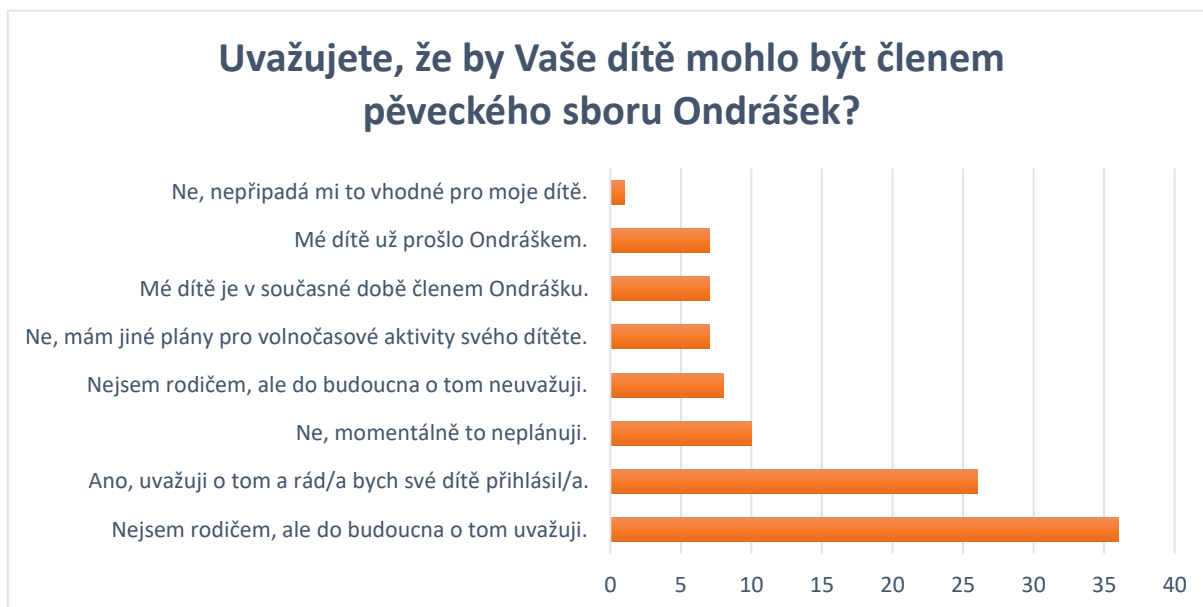

Graf č. 21: Vliv členství ve sboru Ondrášek na zájem o pedagogickou profesi

Otázka č. 22 měla za cíl zjistit, zda členství ve sboru Ondrášek ovlivnilo pedagogické zaměření respondentů. Bylo specifikováno, že odpovídat mají pouze ti, kteří v předchozí otázce č. 21 odpověděli „ano“. Po vyfiltrování nesprávných odpovědí bylo zjištěno, že z celkového počtu 31 respondentů uvedlo 21 (67,7 %), že členství ve sboru posílilo jejich zájem o pedagogickou profesi. Deset respondentů (32,3 %) uvedlo, že členství ve sboru nemělo na jejich zájem o pedagogickou profesi žádný vliv. Tato data naznačují, že členství ve sboru Ondrášek má značný vliv na profesní směřování svých členů k pedagogice. Celkově

tyto výsledky ukazují, že Ondrášek hraje významnou roli ve formování profesních směrů svých členů. To svědčí o hlubokém vlivu, který může mít sbor na životní dráhu jednotlivců.

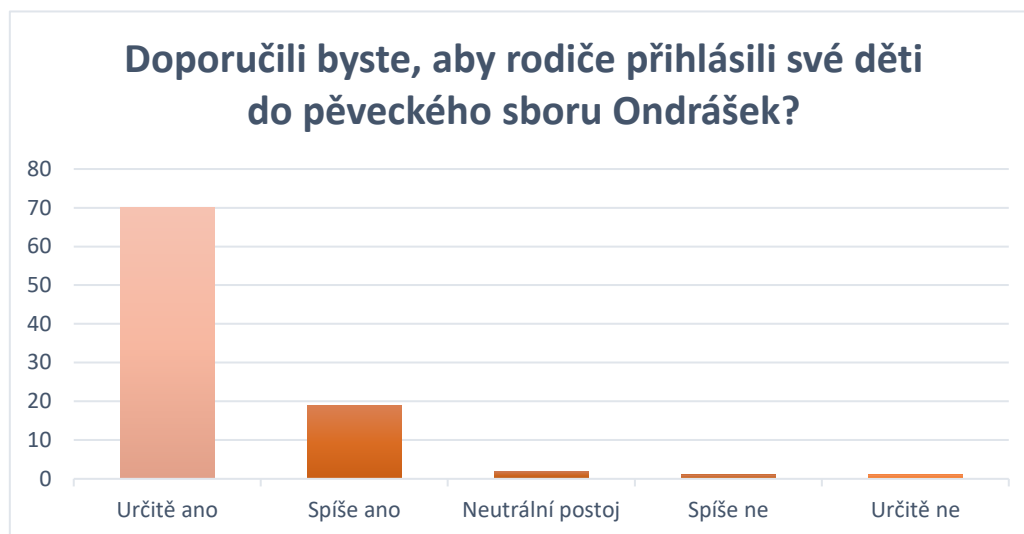
Otázka č. 23: Uvažujete, že by Vaše dítě mohlo být členem pěveckého sboru Ondrášek?

Graf č. 22: Potomci bývalých členů a potenciální členství v pěveckém sboru Ondrášek

Otázka č. 23 se ptala respondentů, zda uvažují o přihlášení svých potomků do řad Ondrášku. Respondenti měli na výběr z více možností, jelikož někteří mohou mít více dětí, což umožňuje širší spektrum odpovědí. Nejvíce respondentů, konkrétně 36 uvedlo, že ještě nejsou rodiči, ale do budoucna o této možnosti uvažují. Dalších 26 respondentů odpovědělo, že o přihlášení svého dítěte do Ondrášku uvažují a rádi by tak učinili. Deset respondentů uvedlo, že momentálně to neplánují. Celkově tato otázka poukazuje na pozitivní postoj bývalých členů vůči Ondrášku, protože značná část respondentů zvažuje přihlášení svých (současných nebo budoucích) dětí do tohoto sboru. Jeden z respondentů mě upozornil, že mu v dotazníku chyběla možnost „přihlásit dítě do jiného pěveckého sboru“, protože již nebydlí v Novém Jičíně. Tento podnět ukazuje, že je důležité brát v úvahu mobilitu bývalých členů a možnost, že by mohli hledat podobné příležitosti pro své děti v jiných městech.

Otázka č. 24: Doporučili byste, aby rodiče přihlásili své děti do pěveckého sboru Ondrášek?

Graf č. 23: Doporučení rodičům k přihlášení dětí do pěveckého sboru Ondrášek

Otázka č. 24 se snažila zjistit, zda by bývalí členové doporučili ostatním rodičům přihlásit své dítě do Ondrášku. Velká část respondentů, konkrétně 70 (75,3 %), odpověděla určitě ano. Dalších 19 respondentů (20,4 %) uvedlo spíše ano. Tato odpověď naznačuje, že bývalí členové mají převážně pozitivní zkušenosti s členstvím ve sboru Ondrášek a vnímají ho jako hodnotnou a přínosnou aktivitu. Pozitivní vliv sboru na jejich životy a rozvoj zřejmě výrazně přispívá k jejich ochotě doporučit tuto zkušenost dalším rodičům a jejich dětem.

Otázka č. 25: Zúčastňujete se v současnosti koncertů Ondrášku jako divák?

Graf č. 24: Účast bývalých členů na koncertech Ondrášku

Otázka č. 25 se snažila zjistit, jaká je účast bývalých členů na koncertech Ondrášku v roli diváků. Respondenti nejčastěji uvedli, že se účastní koncertů jednou do roka, a to 44 z nich (47,3 %). Účasti na koncertech několikrát ročně uvedlo 24 respondentů (25,8 %), zatímco 20 respondentů (21,5 %) uvedlo, že se koncertů účastní jen zřídka, tedy jednou za několik let. Tato data naznačují, že i po ukončení aktivního členství ve sboru Ondrášek si mnoho bývalých členů stále udržuje kontakt se sborem a podporuje ho tím, že navštěvují koncerty jako diváci.

17 Porovnání předpokladů s výsledky výzkumu

Předpoklad č. 1: Předpokládáme, že hlavním důvodem pro přihlášení do sboru byl zájem o hudbu a zpěv.

Nejčastějším důvodem pro přihlášení do dětského pěveckého sboru Ondrášek bylo rozhodnutí rodičů, kteří své děti do sboru přihlásili, což uvedlo 40 respondentů (43 %). Zájem o hudbu a zpěv se umístil až na druhém místě s 28 odpověďmi (30,1 %). Tato data naznačují, že vliv rodičů byl klíčový pro přihlášení respondentů do sboru a že zájem o hudbu a zpěv představoval další, avšak mírnější faktor. Předpoklad č. 1 tedy nebyl potvrzen.

Předpoklad č. 2: Předpokládáme, že členství ve sboru mělo pozitivní vliv na psychický stav a pohodu jeho členů.

Tento předpoklad vychází z výzkumů, které naznačují, že zpívání má blahodárný vliv na snižování stresu a dalších aspektů na zdraví jedince. Tento předpoklad se potvrdil, protože většina respondentů uvedla, že členství ve sboru pozitivně ovlivnilo jejich psychický stav a pohodu.

Předpoklad č. 3: Předpokládáme, že členství ve sboru mělo významný pozitivní vliv na sociální vazby.

Tento předpoklad potvrzují výsledky otázek č. 15 a č. 16. V otázce č. 15 respondenti uvedli, že největší hodnotou, kterou jim členství ve sboru Ondrášek přineslo, bylo přátelství (43 %). V otázce č. 16 pak převážná většina respondentů (97,8 %) uvedla, že ve sboru navázala nová přátelství, která trvají dodnes. Na základě tohoto vzorku respondentů lze prokázat, že ve sboru vznikla nová přátelství, která přetrvávají. To svědčí o tom, že prostředí sboru poskytuje ideální podmínky pro budování silných a trvalých přátelských vazeb mezi jeho členy, což potvrzuje předpoklad o významném pozitivním vlivu členství ve sboru na sociální vazby. Předpoklad č. 3 je tímto potvrzen.

Předpoklad č. 4: Předpokládáme, že alespoň 50 % bývalých členů sboru Ondrášek uvedlo, že členství ve sboru mělo pozitivní vliv na jejich profesní život.

Tento předpoklad vychází z našeho přesvědčení, že členství v pěveckém sboru má širší dosah, i když se respondenti nemusí věnovat zpěvu profesně. Ve sboru si lidé mohou posílit disciplínu, pracovní návyky, získat zkušenosti s týmovou spoluprací, zlepšit si schopnosti vystupování, objevovat nové kultury a zlepšovat si vyjadřovací dovednosti atd.

Tento předpoklad se potvrdil, protože 52,7 % respondentů uvedlo, že členství v Ondrášku jim pomohlo rozvinout dovednosti a získat zkušenosti, které využili ve svém profesním životě.

Předpoklad č. 5: Předpokládáme, že alespoň 20 % bývalých členů se začalo věnovat zpěvu na profesionální úrovni.

Tento předpoklad nebyl potvrzen, jelikož zpěvu se na profesionální úrovni (např. jako hudebník, zpěvák nebo učitel hudby) věnuje pouhých 10,3 % respondentů.

Předpoklad č. 6: Předpokládáme, že členství ve sboru ovlivnilo zájem členů sboru o pedagogickou profesi.

Tento předpoklad vycházel z našeho přesvědčení, že značná část bývalých členů studuje nebo pracuje v pedagogické sféře. Jak bylo zjištěno, 33,3 % respondentů v současné době studuje nebo pracuje v oblasti pedagogiky. Z tohoto výsledku 21 respondentů (67,7 %) uvedlo, že členství ve sboru posílilo jejich zájem o pedagogickou profesi. 10 z nich (32,3 %) uvedlo, že členství ve sboru nemělo vliv na jejich zájem o pedagogickou profesi. Předpoklad č. 6 byl tímto potvrzen.

Předpoklad č. 7: Předpokládáme, že většina bývalých členů by doporučila členství ve sboru Ondrášek.

Předpoklad č. 7 byl jednoznačně potvrzen, neboť na otázku, zda doporučují členství ve sboru Ondrášek i ostatním rodičům, odpovědělo 75,3 % respondentů „určitě ano“ a 20,4 % odpovědělo „spíše ano“. Dále 60,8 % respondentů uvedlo, že zvažují možnost přihlášení svých vlastních dětí do sboru v budoucnosti. Zároveň 6,9 % respondentů uvedlo, že jejich dítě je v současné době členem sboru Ondrášek, a stejné procento, 6,9 %, že jejich dítě již členstvím ve sboru prošlo. Tyto výsledky jsou velmi pozitivní, neboť vypovídají o dobrých zkušenostech s pěveckým sborem Ondrášek, což může příznivě ovlivnit chod sboru i do budoucna.

Předpoklad č. 8: Předpokládáme, že všichni bývalí členové se alespoň jednou ročně zúčastní koncertu sboru Ondrášek.

Respondenti uvedli, a to v počtu 47,3 % že se účastní koncertu Ondrášek jednou ročně a 25,8 % uvedlo, že se účastní koncertů několikrát ročně. Jelikož 5,4 % respondentů uvedlo, že se vůbec nezúčastňují koncertu sboru Ondrášek, tudíž tento předpoklad se nepotvrdil.

18 Celkové zhodnocení výzkumu

Výzkum byl zaměřen na zjištění vlivu dětského pěveckého sboru Ondrášek na jeho bývalé členy, a to z několika zkoumaných oblastí – osobních, psychických, sociálních a profesních, a na zhodnocení celkové prospěšnosti členství ve sboru Ondrášek.

Výzkum přinesl velmi pozitivní výsledky. Zjištění z provedeného výzkumu vypovídají, že většina bývalých členů nastoupila do sboru na základě přihlášení svými rodiči již v útlém věku a strávila tam podstatnou část svého dětství a dospívání. Jak bylo dále zjištěno, ve sboru se mezi dětmi utvářela nová přátelství, která přetrvávají dodnes. Tato data poukazují na silný vliv sociálních kontaktů, přičemž největší hodnotou členství v tomto sboru je podle bývalých členů právě přátelství. Členství ve sboru mělo nejen pozitivní vliv na budování sociálních vztahů, ale i na psychický stav a pohodu. Výsledky dále ukázaly, že zejména zážitky z cestování a setkávání se s různými kulturami, vytváření nových přátelství a sociálních vazeb, spolu s rozvojem hudebních dovedností a schopností patří mezi nejčastěji uváděné životní přínosy.

V profesních aspektech se ukázalo, že pro 52,7 % bývalých členů mělo členství ve sboru pozitivní vliv na rozvoj dovedností a zkušeností, které využili i ve svém profesním životě. To také zdůrazňuje fakt, že mimoškolní aktivity mohou značně přispět k celkovému profesnímu rozvoji a kariéernímu směřování mladých lidí. Výzkum dále prokázal, že třetina bývalých členů se věnuje pedagogice, přičemž pro 67,7 % z nich měl Ondrášek vliv na volbu jejich profese.

Výsledky ukázaly, že na základě vlastních pozitivních zkušeností by většina bývalých členů doporučila členství v pěveckém sboru Ondrášek také dalším dětem a jejich rodičům. Blízký vztah ke sboru přetrvává i po skončení aktivního členství. Ačkoli se nepotvrdil předpoklad, že všichni bývalí členové sboru se účastní koncertu Ondrášku alespoň jednou ročně, značná část bývalých členů se však koncertů pravidelně účastní. Výsledky výzkumu dále potvrdily, že členství ve sboru Ondrášek přináší výraznou prospěšnost a pozitivní vliv pro její členy.

Závěr

Tato diplomová práce byla zaměřena na dětský pěvecký sbor Ondrášek, jeho přípravná oddělení, hlasovou výchovou a metodiku výběru repertoáru. V teoretické části byla představena historie a 57leté trvání sboru Ondrášek. Byly zde také popsány konkrétní činnosti sboru s cílem informovat o chodu sboru, jeho metodice výběru a nácviu repertoáru, které významně přispívají k rozvoji kulturní a hudební vzdělanosti.

Empirická část se zaměřila na vliv dětského pěveckého sboru Ondrášek na jeho bývalé členy, s cílem zjistit, jak tento sbor přispěl k jejich osobnímu, sociálnímu, psychickému a profesnímu rozvoji. Klíčovou otázkou bylo zhodnocení celkové prospěšnosti členství ve sboru Ondrášek.

Výzkum ukázal, že členství v dětském pěveckém sboru Ondrášek má výrazně pozitivní dopad na různé aspekty života jeho členů. Zjištění poukazují na to, že sborové zpívání rozvíjí nejen hudební dovednosti, ale také podporuje osobnostní růst, sociální dovednosti, psychickou pohodu a má pozitivní vliv na profesní život. Tato studie tak přináší důležitý příspěvek k pochopení hodnoty dětského sborového zpívání a jeho vlivu na rozvoj jedinců.

Přestože výzkum poskytl cenné poznatky, je třeba zmínit některá omezení. Jedním z nich je omezený vzorek respondentů, který může ovlivnit finální verzi výsledků. Dalším omezením je retrospektivní charakter výzkumu, který závisí na subjektivních vzpomínkách bývalých členů sboru a v průběhu času mohlo dojít k vytěsnění některých vzpomínek.

Na základě zjištění těchto výsledků lze doporučit další výzkum zaměřený na dlouhodobé sledování vlivu dětského sborového zpívání. Výsledky této studie mohou také inspirovat k podporování dětských pěveckých sborů, které přispívají k celkovému rozvoji dětí.

Závěrem lze zdůraznit, že dětský pěvecký sbor Ondrášek představuje významný příklad toho, jak kvalitní mimoškolní aktivita může pozitivně ovlivnit životy členů sboru i v dospělosti. Sborové zpívání nejen obohacuje kulturní a hudební vzdělanost, ale také formuje osobnostní a sociální dovednosti, které jsou neocenitelné pro budoucí život. Tento výzkum potvrzuje důležitost a hodnotu dětského sborového zpívání a vyzývá k jeho podpoře a rozvoji.

Seznam použité literatury

Beletrie

BUREŠOVÁ, Alena, 2010. Intonace: Průvodce studijním textem [online]. [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: https://khv.upol.cz/dokumenty/pedagogove/6/Hudebni_pedagogika/Buresova_InIntona.pdf

DANIEL, Ladislav. Metodika hudební výchovy. 2. vyd. Ostrava: Montanex, 1992. ISBN 8085300982.

FEDOR, Viliam a Jarmila VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ, 1969. Sborový zpěv a řízení sboru: učební text pro pedagogické fakulty [online]. Praha: Supraphon [cit. 2024-02-03]. Dostupné z: <https://ndk.cz/>

HELPERT, Vladimír, 1930. Základy hudební výchovy na nehudebních školách: (Otázka hudebnosti - Nutnost školské hudební výchovy) [online]. Praha: Státní nakladatelství [cit. 2024-02-08]. Dostupné z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:b430e360-8542-11ea-8442-005056827e51>

HLAĎO, Petr, 2011. Úvod do pedagogického výzkumu pro učitele středních škol [online]. Brno: Mendelova univerzita v Brně [cit. 2024-06-17]. ISBN 978-80-7375-544-7. Dostupné z: https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/895365/mod_resource/content/1/Hla%C4%8Fo_Pedagogick%C3%BD%20v%C3%BDzkum.pdf

JAREŠ, Stanislav a Jaroslav SMOLKA, 1983. Malá encyklopedie hudby [online]. Praha: Supraphon [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:e69b0d30-7fdc-11e2-b238-005056827e52>

KOLÁŘ, Jiří, Josef ROB a Ivana ŠTÍBROVÁ, 1983. Sborový zpěv a řízení sboru I. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

MACEK, Petr. Slovník české hudební kultury. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:ac42f3f0-af6a-11e3-9d7d-005056827e51>

MAJTNER, Jaroslav, 2006. Hlasová výchova. 2., nezměněné vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-1534-8.

MALÁT, Jan a Miroslav BARVÍK, 1945, [na obálce] 1946, s. [1]. Hudební slovník [online]. 4. vyd. Praha: Fr. A. Urbánek [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:6d3b1a40-d025-11ec-80d0-5ef3fc9bb22f>

PECHÁČEK, Stanislav, 2010. Lidová píseň a sborová tvorba [online]. Karolinum [cit. 2024-04-20]. ISBN 978-80-246-2340-5. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/lidova-pisen-a-sborova-tvorba-5327/>

PROKEŠ, Zbyněk, 2009. Vybrané kapitoly z teorie hlasové výchovy [online]. [cit. 2024-01-31]. ISBN 978-80-7372-444-3. Dostupné z: <https://dspace.tul.cz/server/api/core/bitstreams/59c47fb8-9603-4779-b056-d5c4eabb0958/content>

SEDLÁK, František a Hana VÁŇOVÁ, 2013. Hudební psychologie pro učitele. 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2060-2.

SEDLÁK, František a Rudolf SIEBR. Didaktika hudební výchovy 1 na prvním stupni základní školy: učebnice pro studenty pedagogické fakulty, studijní obor učitelství pro 1. stupeň základní školy. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:ecab0270-a034-11e2-9a08-005056827e52>

SCHWARZ, František, 1982. Ondrášek 15 let: Dětský pěvecký sbor Ondrášek při Stálé divadelní scéně Nový Jičín.

SLAVÍKOVÁ, Marie, 2004. Psychologické aspekty hlasové výchovy žáků základní školy [online]. Plzeň: V Plzni: Západočeská univerzita [cit. 2024-06-05]. ISBN 80-7043-261-6. Dostupné z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:446d5640-603b-11e3-bc9f-5ef3fc9bb22f>

STOLARÍK, Ivo, 1997. Lidová píseň a lidová hudba v českých zemích a na Slovensku. In: KVAPIL, Pavel. Lidová píseň a hudební výchova. Olomouc: Musica (Hanex), s. 93-123. ISBN 8085783169. ISSN 6.

SYNEK, Jaromír, 2004. Vybrané kapitoly z didaktiky hudební výchovy I. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0964-X.

Takový jsme byli...: O novojičínském Ondrášku očima současných i bývalých členů a přátel, 2016. Nový Jičín.

TICHÁ, Alena, 2007. Zpíváme a hrajeme si s nejmenšími: od narození do 8 let. Praha: Portál. ISBN 987-80-7367-100-6.

TICHÁ, Alena, 2009. Učíme děti zpívat: Hlasová výchova pomocí her pro děti od 5 do 11 let. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-562-2.

Webové stránky

BÁTOR, Milan, 2017. Janáčkova filharmonie a Ondrášek [online]. [cit. 2024-06-10]. Dostupné z: <https://www.jfo.cz/recenze/janackova-filharmonie-a-ondrasek/>

BARRETT, Margaret S. a Katie ZHUKOV, 2022. Choral flourishing: Parent and child perspectives on the benefits of participation in an excellent youth choir [online]. 13 [cit. 2024-05-30]. Dostupné z: https://researchmgt.monash.edu/ws/portalfiles/portal/448488503/401433266_oa.pdf

České sbory.cz: Další národní ocenění [online], 2024. [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/03-05-index.php>

Galerie osobností [online], 2014. [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://galerieosobnosti.muzeumnj.cz/vaclav-ptacek>

CHOBOT, Karel, 2011. Nový Jičín: Odešla významná osobnost města Václav Ptáček. Parlamentní listy [online]. [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/archiv/Novy-Jicin-Odesla-vyznamna-osobnost-mesta-Vaclav-Ptacek-214650>

CHOBOT, Karel, 2018. Jak šel čas aneb pět desetiletí s Ondráškem [online]. [cit. 2024-05-22]. Dostupné z: <https://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=2864>

CHOBOT, Karel, 2020. Novojičínský zpravodaj: A kdybys jenom jednu píseň složil [online]. [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.novojicin.cz/mesto/medialni-informace/novojicinsky-zpravodaj/novojicinsky-zpravodaj-od-roku-2020/>

Interkultur: Interkultur World Rankings [online], 2023. Dostupné také z: <https://www.interkultur.com/world-rankings/ranking/show/Lists/top-1000/>

NIPOS. Pozitivní vliv sborového zpěvu [online]. [cit. 2024-05-30]. Dostupné z: <https://www.nipos.cz/pozitiva-sboroveho-zpevu/>

Notovna.cz [online], 2024. [cit. 2024-04-20]. Dostupné z: <https://www.notovna.cz/noty-vokalni-smiseny-sbor/caelum-infernum-et-elysium/>

NSBD: Sbormistři - Nykl Boris [online]. [cit. 2024-05-27]. Dostupné z: <https://www.nsdb.cz/personality/default/320>

Nyklband: Dirigent [online]. [cit. 2024-05-27]. Dostupné z: <https://nyklband.cz/dirigent/>

Ondrášek Novojičínský sbor ZUŠ [online]. [cit. 2024-02-07]. Dostupné z: <https://www.ondraseknj.cz/o-sboru/oddeleni/>

Svatováclavský hudební festival: Josef Zajíček [online], 2023. [cit. 2024-05-27]. Dostupné z: <https://shf.cz/interpret/jozef-zajicek/>

Školní vzdělávací program: Základní umělecká škola Nový Jičín, Derkova 1, příspěvková organizace [online], 2012. [cit. 2024-06-04]. Dostupné z: <https://docs.google.com/document/d/1YF4FJWA-WJIZfRzK9NYxWyXca9hRGwO3/edit#heading=h.nmf14n>

WELCH, Graham, 2012. The Benefits of Singing for Children [online]. 4 [cit. 2024-05-29]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/273428150_The_Benefits_of_Singing_for_Children

ZUŠ Odry: Marek Číp [online]. [cit. 2024-05-27]. Dostupné z: <https://www.zusodry.cz/ostkole/zamestnanci/195-cip-matej.html>

Kvalifikační práce

BĚLŮNKOVÁ, Petra, 2013. Dětský pěvecký sbor Rarášek a metodika práce s pěveckým sborem [online]. Olomouc [cit. 2024-02-01]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/kkjxdb/00172949-852832351.pdf>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta.

HERALTOVÁ, Renáta, 2014. Václav Ptáček v novojičínském hudebním životě. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra muzikologie.

MRŠTÍKOVÁ, Michaela, 2017. Historie Ondrášku, dětského pěveckého sboru ZUŠ Nový Jičín, a osobnosti spjaté se sborem. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy.

Kroniky

Kronika Ondrášku (1967 – 1972), nezprac.

Kronika Ondrášku (1990 – 1995), nezprac.

Kronika Ondrášku (1998 – 2002), nezprac.

Seznam použitých zkratk

Apod. – a podobně

Atd. – a tak dále

ČSR – Československá republika

DPS – Dětský pěvecký sbor

Např. – například

NJ – Nový Jičín

ŠVP – Školní vzdělávací program

Tj. – to je

Tzv. – takzvaný; takzvaně

VŘSR – Velká říjnová socialistická revoluce

ZUŠ – Základní umělecká škola

Seznam obrázků

Obrázek 1: Cvičení pro správnou výslovnost, cvičení přes tercii	37
Obrázek 2: Cvičení pro správnou výslovnost.....	37
Obrázek 3: Učební plán sborového zpěvu.....	48
Obrázek 4: Logo Ondrášku	103
Obrázek 5: Václav Ptáček	104
Obrázek 6: Josef Zajíček	104
Obrázek 7: Sbormistr Josef Zajíček s papežem Janem Pavlem II. v roce 1995	105
Obrázek 8: Sbormistr Josef Zajíček společně s Ondrášky a papežem Františkem v roce 2023.....	105
Obrázek 9: Nové vedení sboru, zleva Marek Číp, Josef Zajíček, Michaela Kuřová a Boris Nykl	106
Obrázek 10: Hrášek – 1. přípravné oddělení	107
Obrázek 11: Rarášek – 2. přípravné oddělení	108
Obrázek 12: Kulihrášek – 3. přípravné oddělení.....	109
Obrázek 13: Pozvánka k talentovým zkouškám v roce 2024.....	110
Obrázek 14: Kulihrášci během sborové zkoušky nacvičují pohybové prvky k písni.....	111
Obrázek 15: Peleríny	112
Obrázek 16: Sborová trika přípravných oddělení.....	113
Obrázek 17: Sborová trika s emblémem Ondrášku.....	114
Obrázek 18: Speciální trika určená na zájezd do Japonska	115

Seznam grafů

Graf č. 1: Pohlaví.....	71
Graf č. 2: Věková kategorie	72
Graf č. 3: Vzdělání respondentů.....	72
Graf č. 4: První kontakt respondentů se sborem Ondrášek	73
Graf č. 5: Hlavní důvod k přihlášení do pěveckého sboru Ondrášek	74
Graf č. 6: Zapojení rodinných příslušníků do pěveckého sboru Ondrášek	75
Graf č. 7: Přípravné oddělení, do kterého respondenti nastoupili	76
Graf č. 8: Délka aktivního působení ve sboru	77
Graf č. 9: Podpora ze strany rodičů.....	77
Graf č. 10: Oblíbené aktivity členů ve sboru.....	78
Graf č. 11: Nejoblíbenější koncerty členů sboru	79
Graf č. 12: Vliv členství ve sboru Ondrášek na psychický stav členů	79
Graf č. 13: Přínosy členství ve sboru Ondrášek	80
Graf č. 14: Klíčová hodnota členství ve sboru Ondrášek	81
Graf č. 15: Navázání přátelství ve sboru a jejich trvání	81
Graf č. 16: Celkové zhodnocení zkušenosti z členství ve sboru Ondrášek	82
Graf č. 17: Pokračování v pěveckých aktivitách	83
Graf č. 18: Podpůrné aktivity v průběhu členství.....	84
Graf č. 19: Vliv Ondrášku na profesní život	85
Graf č. 20: Zaměření na pedagogickou činnost bývalých členů.....	85
Graf č. 21: Vliv členství ve sboru Ondrášek na zájem o pedagogickou profesi.....	86
Graf č. 22: Potomci bývalých členů a potenciální členství v pěveckém sboru Ondrášek	87
Graf č. 23: Doporučení rodičům k přihlášení dětí do pěveckého sboru Ondrášek.....	88
Graf č. 24: Účast bývalých členů na koncertech Ondrášku.....	88

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Věk nástupu do sboru	76
--	----

Seznam příloh

Příloha č. 1: Obrázky.....	103
Příloha č. 2: Rozhovor s Josefem Zajíčkem, 12. 6. 2024	116
Příloha č. 3: Ocenění	122
Příloha č. 4: Dotazník pro bývalé členy dětského pěveckého sboru Ondrášek	127

Přílohy

Příloha č. 1: Obrázky

Obrázek 44: Logo Ondrášku

Zdroj: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=418851363566722&set=a.418851320233393>

Obrázek 55: Václav Ptáček

Zdroj: https://novojicinsky.denik.cz/zpravy_region/mesto-bude-mit-dalsiho-cestneho-obcana20101105.html

Obrázek 66: Josef Zajíček

Zdroj: Archiv sboru

Obrázek 77: Sbornistr Josef Zajiček s papežem Janem Pavlem II. v roce 1995

Zdroj: Archiv Ondrášku, 1995

Obrázek 88: Sbornistr Josef Zajiček společně s Ondrášky a papežem Františkem v roce 2023

Zdroj: https://www.ondraseknj.cz/wp-content/uploads/2023/10/165477_27092023-1.jpeg

Obrázek 99: Nové vedení sboru, zleva Marek Číp, Josef Zajíček, Michaela Kufová a Boris Nykl

Zdroj: archiv sboru, leden 2024

Obrázek 1010: Hrášek – 1. přípravné oddělení

Zdroj: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=553412393443951&set=pb.100063255846503.-2207520000&type=3>

Obrázek 1111: Rarášek – 2. přípravné oddělení

Zdroj: <https://www.ondraseknj.cz/wp-content/uploads/2024/05/S0028010-3-1536x1017.jpg>

Obrázek 1212: Kulihrášek – 3. přípravné oddělení

Zdroj: <https://www.ondraseknj.cz/wp-content/uploads/2022/04/Ondrasek-%E2%80%93-Koncert-k-55.-vyroci-sboru-%E2%89%A1-Novy-Jicin-%E2%80%93-brezen-2022-42-2.jpg>

Základní umělecká škola Nový Jičín

ZPÍVEJ S NÁMI V ONDRÁŠKU!

ZÁPIS 19. - 21. 6. 2024

SCAN ME

14.00 - 17.00 hod
ZUŠ Nový Jičín
www.zusnj.cz

Obrázek 1313: Pozvánka k talentovým zkouškám v roce 2024

Zdroj: <https://www.ondraseknj.cz/zpivej-s-nami-v-ondrasku/>

Obrázek 1414: Kulihrášci během sborové zkoušky nacvičují pohybové prvky k písni

Zdroj: Vlastní fotografie, 2024

Obrázek 1515: Peleríny

Zdroj: <https://www.ondraseknj.cz/wp-content/uploads/2024/03/Ondrasek-Komorni-%E2%80%93-Koncert-pro-UNICEF-%E2%89%A1-Novy-Jicin-%E2%80%93-brezen-2024-10.jpg>

Obrázek 1616: Sborová trika přípravných oddělení

Zdroj: <https://www.ondraseknj.cz/wp-content/uploads/2023/05/Rarasek-Kulihrasek-%E2%80%93-ZUS-OPEN-%E2%89%A1-Novy-Jicin-%E2%80%93-kveten-2023-4.jpg>

Obrázek 1717: Sborová trika s emblémem Ondrášku

Zdroj: <https://www.ondraseknj.cz/foto-ondrasek-slavnosti-mesta-novy-jicin-%e2%89%a1-novy-jicin-zari-2019/ondrasek-slavnosti-mesta-novy-jicini-%e2%89%a1-novy-jicin-zari-2019-5/>

Obrázek 1818: Speciální trika určená na zájezd do Japonska

Zdroj: Archiv Ondrášku, 2018

Příloha č. 2: Rozhovor s Josefem Zajíčkem, 12. 6. 2024

Jak hodnotíte své celkové působení ve funkci sbormistra během těchto 32 let?

Pro mě je to těžká otázka, protože strašně nemám rád takové to vlastní hodnocení. Já sám za sebe můžu jenom říct, že jsem odcházel nebo odcházím od sboru s tím nejlepším pocitem, že jsem tomu věnoval spoustu energie, spoustu času a bylo mi zároveň dopřáno, že i tu energii a čas který jsem tomu věnoval, že se mi to vracelo. Viděl jsem mnoho úspěchů, spoustu toho dobrého. Určitě se některé věci nepovedly, některé věci bych třeba dnes dělal jinak, ale byla to cesta. Nebyl jsem vystudovaný dirigent nebo sbormistr, takže jsem si vyvíjel vlastní cestu. Protože jsem byl otevřený mnoha novým věcem, tak jsem velmi rád jezdil na festivaly, soutěže a výměnné pobyty. Vždycky jsem si vyhledával za partnery jen ty nejlepší z nejlepších, a to byla pro mě taková cesta učení. Chci věřit, že jsem to nedělal úplně špatně, takhle bych to asi řekl. Myslím si, že to, co Ondrášek dokázal, nakonec lze vidět i v tom, jak se zapsal do povědomí celého kraje. Kamkoli přijedeme nebo kam naši studenti přijdou a řeknou, že zpívají v Ondrášku, tak lidé z oboru zkrátka ví, o koho se jedná. Máme krásná cédéčka a zdokumentované pořady. Psali pro nás i jiní skladatelé, nejenom „my domácí“, takže jsme nějakým způsobem dokázali oslovit širší okolí.

A fakt s takovým hrozně hezkým pocitem, ne nějaké ani ukřivdnosti, ani prostě nějaké pýchy, nebo hry. V podstatě jsem splnil to, co jsem slíbil Václavovi Ptáčkovi. Tenkrát, když se slavilo 25. výročí sboru, mi říkal, že by byl rád, kdybych to dělal naplno. Já jsem mu řekl: „Vašku, spolehni se. Jestli ty jsi vydržel pětadvacet let, já vydržím taky pětadvacet.“ Tak jsem ještě malinko přidal něco navrch a mám pocit, že to slovo, a to podání ruky stačilo. Teď ať se starají další. Věřím, že sbor je v dobrých rukou a jde správnou cestou. Přál bych si samozřejmě, aby bylo větší nadšení mezi dětmi, protože, co si budeme povídat, je to dril. Sborové zpívání není jenom tak, že si jen „nějak zazpíváme“. Stojí to hrozně moc času i vynalézavosti.

Doba se pohnula a vznikly nové styly. Děti už asi nebudou chtít zpívat úplně to, co jsme zpívali třeba na začátku. Tím, že jsem u toho byl od začátku, ten repertoár se ve sboru udržuje a máte ho rádi. Kdybych však teď přišel jako nový sbormistr, asi bych hledal nové cesty, aby to bylo zajímavější třeba i pro rodiče. Aby to nebyly jen ty písničky, které se třeba zpívaly v 60. a 70. letech, ale aby to bylo třeba něco, co sluší dětem, co je jim napsáno přímo na míru, a to v kontextu 21. století.

Kolik dětí přibližně prošlo sborem během Vašeho působení?

Myslím si, že takových 500 členů, které to opravdu zasáhlo, to si myslím, že by bylo takové férové číslo. Celkově odhaduji, že sborem prošlo asi 2000 dětí. Někteří byli členy 3 až 5 let, ale ti, kteří jako by došli do toho cíle, tak si myslím, že takových 500 - 600 zpěváků, kteří prošli tím Ondráškem a bylo to pro ně dětství. Zvláště první generace zůstávaly často až do maturit, nebo do 15 let. Tam už také hrálo roli, že přecházeli na střední školy, kde nebylo možné pokračovat kvůli časovým nárokům. Ještě více dětí prošlo Václavovi, protože v 70. letech nebylo až takových možností, takže tenkrát ty sbory byly krásně plné.

Jak ovlivnila pandemie Covid-19 Vás a fungování Ondrášku?

Na to se mi těžko odpovídá, ale abych byl férový, pandemie na mě měla zdrcující dopad. Onemocněl jsem a rok jsem se z toho dostával hlasově. Když je tvou primární povinností zpívat a ono ti to nezpívá, je to strašně vyčerpávající a já vím, že třeba ty zkoušky, které jsme dělali online, byly pro mě neskutečně stresující. Kdyby se to mělo dneska vrátit, už bych do toho opravdu nešel. Řekl bych dětem, ať si zpívají a pouštějí si muziku doma. Muselo by to fungovat úplně jinak, mít lepší elektroniku, aby ty přenosy byly co nejlepší, abychom se všichni slyšeli na první dobrou a mohli bychom si společně zazpívat jako sbor. Když měl signál zpoždění asi o vteřinu, tak už se to všechno rozbíjelo. Hodnotím to i jako selhání společnosti, že nám zakázala zpívat a byli jsme zavřeni takovou dobu. Kdyby to bylo 2-3 měsíce, pak zase třeba chvíli odlehčení, ale to byla strašně dlouhá doba.

Mělo to hlavně dopad na děti, protože jsem si všiml, že až teď, po třech letech nebo po dvou a půl letech, to začíná mezi nimi trochu fungovat. Ten první rok po pandemii děti spolu fakt nekomunikovaly. Ztratily úplně ty sociální vazby, protože když přišly do sboru, tak jenom zíraly do telefonů. Teď, když přijdou do sboru, baví se, „perou se“ a nějaká interakce je mezi nimi vidět. Předtím to bylo jenom o tom, že přišly, sedly si a mlčely, byly opravdu smutné. Snad to nezanechalo ty šrámy na těch nejmenších, mám pocit, že ta dětskost jim zůstala, ale u těch dětí od 10 let, to bylo zoufalé. Ta práce byla úplně zdrcující a nesmyslná. Jo, mělo to smysl jenom v tom, že jsme si mohli říct ahoj, jak se máš apod. Vlastní práce se sborem mě teda naplňovala, ale možná už to bylo fakt jenom díky tomu, že jsem nebyl v pořádku. Nebyl jsem ani na to vybavený, abych dělal nějaké projekty online. Ale zpívání opravdu není o tom, že budeme někde „na síti“. Je to o rodině, o společenství, o tom, že se navzájem cítíme, že můžeme i nějakým způsobem spolu nesouhlasit, nebo nějakým způsobem být v konfliktu, ale pořád je to o komunikaci.

Rozhodně to bylo nejméně šťastné období, které jsem za těch 30 let se sborem zažil, to jednoznačně. Myslím, že to zanechalo vážně následky, zejména v tom, že postupně odpadávalo mnoho dětí a počet členů se už nikdy nevrátil na ty před covidové počty. Hodně dětí odpadlo a v současnosti na tom nejsme dobře v přípravných odděleních.

Co Vám osobně přinesla role sbormistra, jak Vás tato profese obohatila?

Já jsem nastupoval k Ondráškům za situace, kdy jsem měl za sebou, myslím si, že na svůj věk 25-28 osmiletého mladého muže docela hezkou hudební kariéru. Když jsem, dejme tomu od těch pěti let intenzivně zpíval, věnoval se muzice, hrál jsem na klavír a později jsem studoval na konzervatoři lesní roh a harfu, byl jsem v podstatě hodně zakotven v orchestru, takže jsem věděl, jak to má vypadat. Jak jednotlivé sekce jsou barevné, jak je krásná ta muzika, když to má kontrabasy, tuby, pozouny, lesní rohy, má to tu dřevěnou harmonii, má to smyčce. Byl jsem odkojen, řekl bych velmi kvalitní muzikou a přišel jsem s jasnou představou, jak by měl vypadat sbor. Zjistil jsem, že to tak úplně rychle nepůjde, ale ty moje jakoby nároky, nebo ta moje představa kterou jsem měl, tak jsem si za ní šel. Takže si myslím, že během docela krátké doby jsem vybudoval těleso, z těch svých přípravných sborů, na které jsem začínal být hrdý, pyšný a prostě zjistil jsem, že si vlastně můžu i mezi těma dětma jakoby plnit svůj sen toho muzikanta.

Vlastně od roku 1994-1995 byla pravidelná koncertní činnost taková, že jsem se v podstatě cítil vytiženější než kdy dřív, zvláště když jsme měli více oddělení. Každý týden jsem měl nějakou příležitost se před ten sbor postavit a prezentovat to, co jsme si spolu připravili. Musím říct, že mě to určitě naplňovalo po té muzikantské stránce a učil jsem se mnoho věcí, které jsem dříve ani nepotřeboval. Jak pracovat s dětmi, že v podstatě je něco jiného mít rarášky 8-10 leté a potom už teda „puberťáky“ a vysokoškoláky, kde ten přístup je úplně jiný. Samozřejmě balancoval jsem na hraně a dodneška vlastně nevím, s kým se mi pracovalo úplně nejlíp. Nedokážu to říct, ale asi to bylo s koncertním sborem, s ním jsem se nejvíce prezentoval. S těmi dětmi už jsme měli největší vztah a už to byl vlastně vztah desetiletý, dvanáctiletý. Už teda znáš i to podhoubí té rodiny a znali jsme se často velice osobně s rodiči. Takže tam už to bylo samozřejmě hodně příjemné a hodně o tom osobním vztahu a ty vztahy, ty byly asi pro mě taktéž velmi důležité, aby to prostě fungovalo.

Často jsem byl dost takový zarputilý, aby se děti nechovaly jako děti, protože jezdily s námi po světě, aby se prostě uměly chovat. Já myslím, že mi to dalo hrozně z toho jakoby sociálního hlediska. Že jsem byl najednou trošičku i více „nasvícený“, musel jsem dávat

rozhovory, psal jsem články, různé interview pro média, takže po této stránce jsem se jako umělec, jako muzikant, cítil naprosto spokojený. Objevoval jsem nové autory, nová díla, stále jsem se „hrabal“ v nějakých partiturách, takže jsem měl takový plodný život a naplňovalo mě to. Tím, že jsem měl i velkou rodinu, tak v podstatě jsem vůbec už na nic jiného neměl čas. Teď jsem v situaci, kdy už si můžu dovolit vlastně to, na co nebylo 30-35 let čas.

Jaké byly největší výzvy a úspěchy, kterým jste čelil se sborem?

Z toho předcházejícího svého muzikantského působení a z toho, jak jsem studoval, tak pro mě byla vždycky největší výzva, aby ta práce, aby to řemeslo, které do toho vkládáme, aby to prostě bylo dobré. To byla pro mě taková výzva, že nechci odevzdat něco, co nemá hodnotu aspoň v mých očích. Možná, že jsem někdy neudělal tu práci nejlíp, ale v mých očích to vždycky bylo odvedeno s tím nejlepším vědomím a svědomím. Bohužel viděl jsem kolem sebe na festivalech, na těch různých sborových setkáních, že se tam prezentují tělesa, za nimiž stojí neskutečný mediální humbuk, a pak přijdou a ani lidovou písničku neumí zazpívat čistě. Tohle mě vždycky strašně uráželo a trochu někdy i zraňovalo, že jsem věděl, jakou kvalitu má Ondrášek, jak je to skvělý sbor, ale neuměl jsem, nebo nikdy jsem to ani neměl rád, takové to chlubení se a za to se omlouvám. Říkal jsem si: „To dobré zboží se prodá samo,“ ale asi to tak úplně není. Avšak nikdy jsem se za tu svoji práci nemusel stydět a opravdu tohle byla pro mě nějaká hodnota.

Rovněž jsem měl pocit, že členy sboru vedu ke skromnosti, nebo takové zdravé rivalitě, ale vždycky říkám, přejme i úspěchy druhým a přišlo mi, že se to dařilo. Měli jsme výborné vztahy s ostatními sbory, občas tam něco zaskřípalo, ale myslím si, že to nebylo nikdy z naší strany. My jsme tam nebyli takový ten element, který by někde kazil atmosféru, který by se někde jako by vytahoval. To jsme zažili u jiných, a pak to člověka třeba mrzelo.

Měl jsem vždycky takovou radost, když jsme třeba zpívali s Jiřím Pavlicou, že jsme nehráli „druhé housle“. Nikdy jsem neměl rád projekty, kdy jsme tam měli být jako křoví. To jsme třeba dovolili kvůli tomu, když jsme zpívali na předávání Anděla a dělali jsme tam křoví paní Kubišové, ale to mi nevadilo, protože to pro mě byla taková osobnost, že říkám jo, zazpíváme tam pár vokálů. Pak už byly projekty, kde ten Ondrášek měl svůj prostor. I s tím Hradišťanem, nebo že jsme zpívali s filharmonií, jak ostravskou, tak olomouckou a že jsme tam nebyli jako nějakí neumětelové, ale hlavně že jsme si vždycky získali respekt. I teď v Litvě za námi přišel vítězný mužský sbor z německého Limburgu a ti chlapi říkali: „Takový sbor v téhle věkové kategorii u nás nemáme, za takový sbor bychom vám urvali ruce.“

To potěší, i když neodjedeš hned s první cenou, ale odvedeš dobrou práci, a i ten porotce řekne: „Vy jste vážně měli smůlu, to, co jste předvedli, bylo úplně top, ale tady byly ještě o něco lepší sbory.“ Samozřejmě to je jedna věc, ale i ty normální koncerty, které děláme, fakt že v nějakých „končinách světa“ se ti podaří udělat tak krásný koncert, a i pro pár lidí. Pro mě bylo důležité, že jsme se vždy snažili předvést kvalitní výkony a nezklamat naše publikum.

Máte nějaký obzvláště památný moment či zážitek ze svého působení ve sboru, na který vzpomínáte s úsměvem?

Těch momentů je strašně moc, protože na zájezdech se zažije samozřejmě velká spousta legrace a i nervů, ale většinou na to člověk vzpomíná s úsměvem. Možná to nebyla legrace, ale spíš překvapující kulturní zážitky, které jsme zažívali. Pro mě bylo legrační pozorovat, jak to chodí v Rusku – svět, který mi nebyl blízký, ale respektoval jsem, že jsem v jiné zemi. Fantastický zážitek jsem měl z Jižní Afriky, Japonska, Ameriky a dalších kultur. To objeňování jiných kultur, bylo pro mě nejzajímavější. Nejsem dobrý vypravěč, ale určitě by se tam našlo tolik momentů, většinou se to týkalo nějakého ubytování. Například jsem nevěděl, jak se pustí kohoutek ve sprše, takže jsem nad sebou měl sprchu a celý týden jsem ji nedokázal pustit. Nebo když jsme dostali na stůl nějaké jídlo a nevěděli jsme, jak se to jí.

Vzpomínám si, jak jsem se ztratil na jednom z posledních koncertů, co jsme měli v Americe, v tom obrovském sále. Já jsem se tam někde zamotal a měl jsem úplnou hrůzu, že už se z toho bludiště nikdy nedostanu. Nakonec jsem se objevil na druhé straně sálu, jak jsem bloudil po chodbách. Pro změnu v Japonsku se mi stala další vtipná příhoda, kdy jsme nastoupili na jeviště a jelikož jsem si zapomněl připnout knoflíčky na košili, tak mi během prvního gesta ty knoflíčky vyletěly.

Krásný zážitek mám, když jsme se vrátili z Walesu do Nového Jičína a vystoupili jsme z autobusu na přivítání. Udělali jsme velkou šňůru z lidí kolem náměstí, nás tam bylo tenkrát 60, takže to byl opravdu velký kruh. Kolem nás byli rodiče a starosta s pugetem a šampaňským.

Třeba na soustředění, na ta vždycky rád vzpomínám, jak se hrály hry jako „hi-ha-hu“ nebo „kanystř“ a takové podobné aktivity. Na průšvihy jsem už tak nějak zapomněl, ale člověk je tak nastavený, že na to, co je špatné, nějak zapomene nebo se to nevytahuje.

Jaké jsou podle Vás klíčové faktory pro úspěšné vedení dětského pěveckého sboru?

Podle mě nejdůležitější, a nemusí s tím každý souhlasit, že byla nastavena jasná pravidla. Myslím si, že jsem citlivý i na to, koho mám kolem sebe, a nikdy jsem si nepřipustil k tělu žádného „lumpa“. Obklopoval jsem se lidmi, který jsem věřil, v které jsem měl důvěru a byli jsme vždy jako jeden tým. Ta týmovost a taková ta jasná vize toho, co chceme a co ne, jsou podle mě základem. Určitě jsem nebyl vždy důsledný a občas jsem něco nechal plout, ale stále se to pohybovalo v nějakých mantinelech. Přes určité věci se už nedalo přejít a za těmi jsem si stál. Byl jsem za to samozřejmě kritizován, že jsem přísný a že jsem postrach atd., ale věděl jsem, že jiná cesta nevede. Ano, krátkodobého úspěchu můžeš dosáhnout velmi rychle, ale aby to vážně vydrželo 30 let a aby to někam směřovalo, tak to si myslím, že tohle byl základ. Snažil jsem se, jak se říká, mít otěže v ruku a mít kolem sebe dobré lidi. Díky Svat'ce Lenartové, Pavlovi Trubačovi, Marušce Válkové, Dušanovi Brusovi a dnes díky Tomášovi Vránovi, to jsou opravdu skvělí nejenom muzikanti, ale i lidé. To bylo asi to nejdůležitější, protože můžeš mít kolem sebe génia, ale když je to pitomec, tak to prostě víš, že to nefunguje. A když děti vidí, že se navzájem respektujeme a můžeme si říct i nepříjemné věci, ale že si dokážeme jakoby odpustit, tak to je i pro ně taková životní škola. Ony by to měly mít také tak – ne, že se někde seknou a nepojedou tam, protože tam je ten „blbec“, s kterým se nebaví. V tomhle směru si myslím, že ta určitá vize a cesta byla jasná. Rodiče viděli na koncertech, jak to stále směřuje, že každé oddělení je specifické a svébytné, a že to má smysl.

Co byste popřál Ondrášku do dalších let?

Přál bych Ondrášku hlavně trošičku jiné klima, jak ve společnosti, tak možná i ve světě, protože si myslím, že se dneska věci nenazývají pravými jmény. Vždycky jsem byl optimista nebo mám víru, že všechno dobře dopadne, ale teď mám pocit, že to tak úplně není. V současnosti jakoby každý člověk bojuje sám ze sebe, je málo takového společného zájmu a málo i té národní hrdosti. Často něco dokážeme a zítra už o tom nevíme, jako by se to ani nestalo. Nevážíme si vlastně toho dobrého, co umíme. Vše jakoby atomizujeme, něco doporučujeme, u všeho musíme být, všude do všeho mluvíme a vrtáme, ale v podstatě jsme hodně zpovrchněli.

Příloha č. 3: Ocenění

Ocenění přípravných oddělení na festivalech a soutěžích (1993 – 2024)⁴⁵

Rarášek

1996 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Opava, ČR)

Rarášek – **stříbrné pásmo**

1997 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Nový Jičín, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

1997 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Hradec Králové, ČR)

Rarášek – host festivalu

1999 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Uničov, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2000 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Havířov, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2001 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Uničov, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2001 – Malí zpěváčci (Liberec, ČR)

Rarášek – nesoutěžní festival

2004 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2004 – Malí zpěváčci (Liberec, ČR)

Rarášek – nesoutěžní festival

2005 – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2006 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Třebíč, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2007 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2009 – Festival Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)

Rarášek – **2. místo**

2010 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

2010 – Vánoční akordy (Ostrava, ČR)

Rarášek – **zlaté pásmo**

⁴⁵ Zpracováno na základě publikace „*Takoví jsme byli...*“ z roku 2016 a informačního kanálu webové stránky Ondrášku (ondraseknj.cz).

- 2011** – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo**
- 2012** – Festival světlo za Lidice (Lidice, ČR)
Rarášek – reprezentace sborů za Moravskoslezský kraj
- 2012** – Festival Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)
Rarášek – **1. místo**
- 2013** – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo, zvláštní cena za náročnou dramaturgii soutěžního programu**
- 2013** – Festival Poodří Františka Lýska (Jistebník, ČR)
Rarášek – nesoutěžní festival
- 2014** – Zpíváme pro radost o cenu Českého ráje (Turnov, ČR)
Rarášek – **2. místo**
- 2014** – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)
Rarášek – **2. místo**
- 2015** – XXV. Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo, cena poroty za hlasovou kulturu**
- 2016** – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)
Rarášek – **2. místo**
- 2016** – Celostátní soutěž ZUŠ – krajské kolo (Havířov, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo**
- 2017** – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)
Rarášek – **1. místo**
- 2018** – Krajská přehlídka školních pěveckých sborů (Orlová, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo, zvláštní ocenění poroty Mgr. Michaele Sedoníkové za příkladnou práci s dětským pěveckým sborem**
- 2019** – Krajská soutěž ve sborovém zpěvu ZUŠ Moravskoslezského kraje (Havířov, ČR)
Rarášek – **2. místo**
- 2019** – Celostátní přehlídka DPS (Orlová, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo**
- 2022** – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)
Rarášek – **2. místo**
- 2023** – Krajské kolo soutěžní přehlídky žáků ZUŠ pro školní rok 2022/2023 (Karviná, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo, zvláštní cena za přirozený projev sboru a vynikající interpretaci skladeb**
- 2024** – Soutěž DPS (Orlová, ČR)
Rarášek – **zlaté pásmo**

Kulihrášek

1994 – Národní přehlídka DPS – krajské kolo (Nový Jičín, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo, vítěz kategorie mladších sborů**

1995 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Nový Jičín, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

1996 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Opava, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

1997 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Nový Jičín, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

1998 – European Music Festival for the Youth (Nerpelt, Belgie)

Kulihrášek – **1. místo**

1999 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Uničov, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2000 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Havířov, ČR)

Kulihrášek – **zvláštní cena poroty**

2000 – Llangollen International Musical Eisteddfod (Llangollen, Velká Británie)

Kulihrášek – **2. místo (kategorie dětské sbory)**

Kulihrášek – **4. místo (kategorie folklor)**

2000 – Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby s cenou P. Ebena (Praha, ČR)

Kulihrášek – **1. místo**

2001 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Uničov, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2004 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo s postupem na celostátní přehlídku**

2004 – Je kraj, kde voní tráva (Sušice, ČR)

Kulihrášek – nesoutěžní festival

2004 – Celostátní přehlídka DPS (Český Krumlov, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2005 – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2006 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Třebíč, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2007 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2007 – Alta Pusteria (Val Pusteria, Itálie)

Kulihrášek -nesoutěžní festival

2008 – Festival Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)

Kulihrášek – **1. místo**

2009 – Zahrada písní (Praha, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2009 – Mezinárodní festival Alta Pusteria (Val Pusteria, Itálie)

Kulihrášek -nesoutěžní festival

2009 – Vánoční akordy (Ostrava, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo, absolutní vítěz a cena poroty**

2010 – Young Prague, Mezinárodní sborový festival mládeže (Praha, ČR)

Kulihrášek – **stříbrné pásmo**

2010 – Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby s cenou P. Ebena (Praha, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo a cena poroty za dramaturgii**

2012 – Porta Musicae (Nový Jičín, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2014 – XXIV. Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Orlová, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2014 – IX. Mezinárodní festival adventní a vánoční hudby (Bratislava, Slovensko)

Kulihrášek – **zlaté pásmo, vítěz kategorie**

2015 – Celostátní přehlídka DPS – krajské kolo (Třebíč, ČR)

Kulihrášek – host festivalu

2016 – Celostátní soutěž – krajské kolo (Chropyně, ČR)

Kulihrášek – host festivalu

2016 – Celostátní soutěž ZUŠ – krajské kolo (Havířov, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo, vítěz krajského kola a postupující do celostátního kola**

2016 Gerzat

2016 – Celostátní soutěž ZUŠ (Litomyšl, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo, cena poroty za píseň V. Ptáčka Na honičku**

2016 – XI. Mezinárodní sborový festival Gerzat (FR)

Kulihrášek – nesoutěžní festival

2017 – Festival DPS (Frýdek Místek, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo a Cena pro absolutního vítěze**

2017 – Vánoční akordy (Ostrava, ČR)

Kulihrášek – **zlaté pásmo, Cena poroty za dramaturgii soutěžního programu, Cena pro absolutního vítěze kategorie**

2018 – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)

Kulihrášek – 1. místo

2018 – Mezinárodní festival sborového zpěvu v Miedzyzdrojach (MIĘDZYZDROJE, PL)

Kulihrášek – **zlaté pásmo a hlavní cena (kategorie duchovní hudba)**

Kulihrášek – **Absolutní vítěz (kategorie dětských sborů) a zvláštní Cena Unie polských sborů a orchestrů**

2019 – Krajská soutěž ve sborovém zpěvu ZUŠ Moravskoslezského kraje (Havířov, ČR)
Kulihrášek – **1. místo s postupem na Celostátní soutěž ZUŠ v Litomyšli, Cena poroty za provedení písně Pavouk Petr, Cena za dramaturgii soutěžního programu**

2019 – Ústřední kolo soutěžní přehlídky žáků ZUŠ ve sborovém zpěvu (Litomyšl, ČR)
Kulihrášek – **zlaté pásmo**

2019 – Nesoutěžní přehlídka pěveckých sborů „Světlo za Lidice“ (Lidice, ČR)
Kulihrášek – nesoutěžní festival

2022 – Chrám i tvrz (Vsetín, ČR)
Kulihrášek – **1. místo**

2023 – Krajské kolo soutěžní přehlídky žáků ZUŠ pro školní rok 2022/2023 (Karviná, ČR)
Kulihrášek – **zlaté pásmo, zvláštní cena za dramaturgii a příkladnou hlasovou kulturu**
Kulihrášek – **výherce kategorie, nominace do celostátní soutěže v Litomyšli**

2023 – Ústřední kolo soutěžní přehlídky žáků ZUŠ ve sborovém zpěvu (Litomyšl, ČR)
Kulihrášek – **zlaté pásmo, zvláštní Cena poroty za scénické provedení**

2024 – Soutěž DPS (Orlová, ČR)
Kulihrášek – **stříbrné pásmo**

Příloha č. 4: Dotazník pro bývalé členy dětského pěveckého sboru Ondrášek

Životní přínosy členství ve sboru Ondrášek: Dotazník pro bývalé členy

Vážení bývalí členové sboru Ondrášek,

mé jméno je Eliška Horáková a jsem studentkou 5. ročníku oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ na Univerzitě Palackého v Olomouci. Touto cestou bych Vás chtěla požádat o vyplnění krátkého dotazníku na téma „Životní přínosy členství ve sboru Ondrášek: Dotazník pro bývalé členy“. Hlavním cílem tohoto dotazníku je zjistit, jaké přínosy členství ve sboru Ondrášek přineslo jeho bývalým členům do jejich života.

Pro svůj dotazník se obracím na respondenty, kteří splňují následující kritéria:

- Dosáhli minimálního věku 18 let.
- Jsou bývalými členy sboru Ondrášek nebo jsou stále členy Komorního sboru.

Je důležité poznamenat, že termín „Ondrášek“ v dotazníku obecně zahrnuje nejen hlavní sbor, ale také jeho přípravná oddělení.

Dotazník obsahuje otázky s jednou možnou odpovědí, otázky s výběrem více odpovědí, otevřené otázky a hodnocení na škále 1-5. Je důležité zdůraznit, že žádná odpověď není špatná ani správná. Prosím, vyjadřujte se co nejupřímněji, aby byly získané informace co nejvýstižnější a co nejrelevantnější pro účely mého výzkumu.

Dotazník zabere přibližně 5-10 minut a je zcela anonymní. Veškeré získané informace budou použity výhradně pro zpracování mé diplomové práce.

Moc si vážím Vašeho času a ochoty k vyplnění tohoto dotazníku.

S pozdravem a přáním všeho dobrého,

Eliška Horáková

1. Pohlaví:

- a) Žena
- b) Muž
- c) Nechci odpovídat

2. Do které věkové kategorie patříte?

- a) 18-25 let
- b) 26-35 let
- c) 36-45 let
- d) 46-55 let
- e) 56-60 let
- f) 60 a více let

3. Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

- a) Základní vzdělání
- b) Středoškolské vzdělání bez maturity
- c) Středoškolské vzdělání s maturitou
- d) Vyšší odborné vzdělání
- e) Bakalářské vzdělání
- f) Magisterské vzdělání
- g) Doktorské vzdělání
- h) Jiné (prosím uveďte)

4. Odkud jste se poprvé dozvěděli o sboru Ondrášek?

- a) Od rodinných příslušníků
- b) Od kamarádů
- c) Ve školním prostředí
- d) Prostřednictvím tištěných materiálů (plakáty, letáky)
- e) Sociální média (Facebook)
- f) Webové stránky Ondrášku
- g) Webové stránky ZUŠ v Novém Jičíně
- h) Jiné (prosím uveďte)

5. Uved'te Váš hlavní důvod přihlášení do pěveckého sboru Ondrášek.

- a) Zájem o hudbu a zpěv
- b) Doporučení rodiny nebo přátel
- c) Rodinná tradice v členství ve sboru
- d) Byla jsem malý/á a přihlásili mě rodiče
- e) Vliv vrstevníků (např. „Můj nejlepší kamarád/ka chodí do sboru, tak budu chodit taky“)
- f) Touha po sociálních kontaktech/přátelství
- g) Hledání volnočasové aktivity
- h) Dostupnost a lokalita sboru
- i) Možnost cestovat a účastnit se cest do zahraničí
- j) Touha být součástí uznávaného hudebního tělesa
- k) Jiné (prosím uveďte)

6. Byli součástí Ondrášku i další členové Vaší rodiny (předkové, sourozenci, sestřenice/bratřenci apod.)?

- a) Ano
- b) Ne, jsem jediný/á člen/členka z naší rodiny

7. V kolika letech jste začal/a navštěvovat Ondrášek? (Použijte pouze číslice, např. 10)

Napište číslo...

8. Do jakého přípravného oddělení jste nastoupili?

- a) Sluníčko
- b) Přípravný sbor DPS Ondrášek (za sbormistrovské éry V. Ptáčka)
- c) Hrášek
- d) Rarášek
- e) Kulihrášek
- f) Jiné (prosím uveďte)

9. Kolik let jste aktivně působili ve sboru? (Použijte pouze číslice, např. 10)

Napište číslo...

10. Jak hodnotíte podporu Vašich rodičů ve Vaší účasti ve sboru? (1 = velmi nízká, 5 = velmi vysoká)

11. Která z následujících aktivit sboru Vás nejvíce bavila?

- a) Běžné týdenní zkoušky
- b) Vystoupení na koncertech
- c) Soutěže a festivaly
- d) Letní či víkendová soustředění
- e) Zájezdy a turné do zahraničí

12. Na který z uvedených koncertů nejraději vzpomínáte?

- a) Novoroční koncerty
- b) Jarní koncerty
- c) Podzimní koncerty
- d) Vánoční koncerty
- e) Koncerty k významným příležitostem (např. ke Dni matek, dobročinné akce, Slavnosti města)
- f) Nezáleží na typu koncertu

13. Jaký vliv mělo členství ve sboru Ondrášek na Váš psychický stav?

- a) Pozitivní vliv - členství ve sboru zlepšilo můj psychický stav a pohodu.
- b) Neutrální vliv - členství ve sboru nijak neovlivnilo můj psychický stav.
- c) Negativní vliv - členství ve sboru mělo nepříznivý dopad na můj psychický stav.

14. Co Vám členství ve sboru Ondrášek přineslo do života?

- a) Rozvoj hudebních dovedností a schopností.

- b) Rozvoj vyjadřovacích schopností.
- c) Rozvoj kreativity.
- d) Získání nových přátelství a sociálních vazeb.
- e) Zkušenost s týmovou spoluprací.
- f) Zlepšení sebedůvěry.
- g) Posílení disciplíny a pracovních návyků.
- h) Posílení vztahu k umění a kultuře.
- i) Možnost účastnit se vystoupení a koncertů.
- j) Zážitky z cestování a setkávání se s různými kulturami.
- k) Příležitost ke zkoušení nových hudebních žánrů a stylů.
- l) Jiné (prosím uveďte)

15. Jakou hlavní hodnotu Vám členství ve sboru přineslo?

- a) Odpovědnost
- b) Disciplína
- c) Přátelství
- d) Respekt k autoritě
- e) Seberealizace
- f) Jiné (prosím uveďte)

16. Navázali jste ve sboru nová přátelství, která trvají dodnes?

- a) Ano
- b) Ne

17. Jak hodnotíte svou celkovou zkušenost z členství ve sboru Ondrášek? (1 = velmi negativní, 5 = velmi pozitivní)

18. Pokračoval/a jste ve zpěvu i po ukončení členství ve sboru Ondrášek?

- a) Ano, věnuji se zpěvu profesionálně (např. jako hudebník, zpěvák, učitel hudby).

- b) Ano, jsem stále členem Ondrášku, konkrétně v Komorním sboru.
- c) Ano, nadále se věnuji zpěvu, ale v jiném pěveckém seskupení.
- d) Ano, věnuji se zpěvu amatérsky.
- e) Ne, přestal/a jsem se věnovat zpěvu po ukončení členství ve sboru.

19. Zapojovali jste se během svého působení ve sboru do nějakých podpůrných činností?

- a) Ano, jako asistent/ka sbormistra
- b) Ano, poskytoval/a jsem hudební doprovod
- c) Ano, pomáhal/a jsem na soustředěních
- d) Ano, občas jsem pomáhal/a s různými úkoly
- e) Ne, do podpůrných činností jsem se nezapojoval/a

20. Mělo členství v Ondrášku vliv na Váš profesní život?

- a) Ano, mělo pozitivní vliv - členství v Ondrášku mi pomohlo rozvinout dovednosti a získat zkušenosti, které jsem využil/a ve svém profesním životě.
- b) Neutrální vliv - členství v Ondrášku nemělo významný vliv na můj profesní život.
- c) Ne, nemělo žádný vliv - členství v Ondrášku nemělo vliv na můj profesní život.

21. Pracujete či studujete v oblasti pedagogiky?

- a) Ano
- b) Ne

22. Pokud pracujete v oblasti pedagogiky, ovlivnilo členství ve sboru Ondrášek Váš zájem o pedagogickou profesi? (pozn. odpovídejte pouze v případě, že jste v otázce č. 21 odpověděli „ano“)

- a) Ano, členství ve sboru mi posílilo zájem o pedagogickou profesi.
- b) Ne, moje členství ve sboru nemělo vliv na můj zájem o pedagogickou profesi.

23. Uvažujete, že by Vaše dítě mohlo být členem pěveckého sboru Ondrášek?

- a) Mé dítě už prošlo Ondráškem.
- b) Mé dítě je v současné době členem Ondrášku.
- c) Ano, uvažuji o tom a rád/a bych své dítě přihlásil/a.

- d) Ne, momentálně to neplánuji.
- e) Ne, nepřípadá mi to vhodné pro moje dítě.
- f) Ne, mám jiné plány pro volnočasové aktivity svého dítěte.
- g) Nejsem rodičem, ale do budoucna o tom uvažuji.
- h) Nejsem rodičem, ale do budoucna o tom neuvažuji.

24. Doporučili byste, aby rodiče přihlásili své děti do pěveckého sboru Ondrášek?

- a) Určitě ano
- b) Spíše ano
- c) Neutrální postoj
- d) Spíše ne
- e) Určitě ne

25. Zúčastňujete se v současnosti koncertů Ondrášku jako divák?

- Ano, pravidelně – několikrát ročně.
- Ano, občas – jednou ročně.
- Zřídka – jednou za několik let.
- Ne, vůbec – koncertů Ondrášku se nezúčastňuji.